

INTÉZMÉNYI AKKREDITÁCIÓS ELJÁRÁS
2008/2009

Második akkreditációs értékelés

ZRÍNYI MIKLÓS NEMZETVÉDELMI EGYETEM
AKKREDITÁCIÓS JELENTÉS

2009/8/VII/3. SZÁMÚ MAB HATÁROZAT

2009. október 30.

TARTALOMJEGYZÉK

4I.1. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem akkreditációs értékelése	4
I.2. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Kar akkreditációs minősítése	5
I.3. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Kar akkreditációs minősítése	6
I.4. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Karán oktatott speciális, katonai jellegű szakok akkreditációs minősítése	7
II. Működés- és minőségértékelés	8
II.1. A szervezeti- és a működési minőségértékelés	8
II.1.1. Az intézmény küldetése, jövőképe és stratégiája, az intézményfejlesztési koncepciók és tervek megalapozottsága, átláthatósága	8
II.1.2. Az intézmény szervezete, működtetése, nyilvánossága	12
II.1.3. Humánerőforrás (oktató/kutató/alkalmazott) tervezés, fejlesztés	13
II.1.4. Az intézmény infrastrukturális feltételei, képzési kapacitása	13
II.1.5. Regionális funkció, hazai és nemzetközi kapcsolatok	15
II.1.6. Oktatásszervezési koncepciók és tervek, azok megalapozottsága, időtállósága, képzési program folyamatmenedzselése	16
II.1.7. A kutatás-fejlesztés és innovációs stratégia gyakorlati megvalósítása	18
II.1.8. Oktatás és kutatás koordinációja, az oktatás, az oktatásfejlesztés, valamint a kutatásfejlesztési (K+F+I) munkák összhangja	19
II.1.9. Végfelhasználói visszajelzések	20
II.1.10. Az intézményi működés értékelése a HÖÖK szemszögéből	20
II.1.11. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Karának értékelése	22
II.1.12. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Kar értékelése	28
II.2. Minőségbiztosítás és –fejlesztés értékelése	33
II.2.1. A minőségbiztosítás rendszerszemléletű értékelése	33
II.2.2. A teljes képzési folyamat minőségbiztosítása	34
II.2.3. A folyamatmérések, hallgatói, munkatársi vélemények figyelembe vétele	34
II.2.4. Elhelyezkedési mutatók, pályakövetés	35
II.2.5. Összefoglaló megállapítások a minőségbiztosításról	35
III. Ajánlások az intézmény számára	36
III.1. Az intézmény sajátos potenciáljai	36
III.2. Egyetemi szintű javaslatok	36
III.2.1. Oktatással kapcsolatos javaslatok	36
III.2.2. Humánerőforrás fejlesztése	37
III.2.3. Gazdálkodással kapcsolatos javaslatok	37

III.2.4. Kapcsolatrendszer	37
III.2.5. Infrastruktúra	37
III.3. Intézményi szintű minőségbiztosítási, minőségfejlesztési javaslatok.....	38
III.4. További javaslatok a ZNME KLHK működésére vonatkozóan.....	39
III.5. További javaslatok a ZNME BJKMK működésére vonatkozóan	40
IV. Szakértékelések	41
IV.1. A Kossuth Lajos Hadtudományi Kar szakjainak értékelése.....	41
IV.1.1. Biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak értékelése	41
IV.1.2. Nemzetbiztonsági alapképzési szak értékelése.....	43
IV.1.3. Büntetés-végrehajtási nevelő alapképzési szak értékelése	45
IV.1.4. Javaslatok a ZMNE KLHK szakjaira vonatkozóan	47
V. Függelék	49
V.1. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem képzései (karonkénti csoportosítás)	49
V.2. A látogató bizottság tagjai	50
Melléklet.....	51

I. Az Egyetem akkreditációs értékelése

I.1. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem akkreditációs értékelése

ZRÍNYI MIKLÓS NEMZETVÉDELMI EGYETEM	Akkreditációs minősítés A
-------------------------------------	-------------------------------------

Az Egyetem akkreditációjának érvényessége – a jelen működési és minőségi feltételek folyamatos biztosítása estén – 2017. december 31.

Indoklás:

A felsőoktatásról szóló hatályos 2005. évi CXXXIX. tv. vonatkozó §-i , illetve a MAB akkreditációs követelményei alapján a **ZRÍNYI MIKLÓS NEMZETVÉDELMI EGYETEM EGYETEMKÉNT AKKREDITÁLHATÓ**, mert

- Az Egyetem több képzési területen¹, több szakon² folytat alap-, valamint mesterképzést, továbbá több tudományterületen³ jogosult doktori képzésre és doktori fokozat odaitélésére.
- Rendelkezik a feladatai ellátásához szükséges állandó kutatói, oktatói karral:
 - Az alaptevékenységének ellátásához szükséges oktatók és kutatók több mint hatvan százalékát munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatja (174 fő)⁴.
 - A munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott oktatók, kutatók több mint harminc százalékának van tudományos fokozata (174 főből 119 fő: 68 %).
- Rendelkezik a képzéshez és a tudományos kutatáshoz szükséges tárgyi feltételekkel (megfelelő épületekkel – bennük a funkciók teljesítésére alkalmas szervezettségű terekkel; intézményi könyvtárral, informatikai háttérrel – megfelelő hozzáférésekkel, laboratóriummal, kísérleti és gyakorlóhelyekkel, műszerekkel, nyersanyagokkal és más eszközökkel, valamint kollégiumi férőhelyekkel, sport és kulturális létesítményekkel, diákétkezési lehetőségekkel, további szükséges szociális-ellátó eszközparkkal).

¹ Nemzetvédelmi és katonai -, gazdaságtudományok -, műszaki képzési terület

² L.: az akkreditációs jelentés Függelékének I. pontjában megadott képzési lista

³ katonai műszaki tudományok, hadtudományok

⁴ A közölt létszámadatok a jelentés egészében a 2009. március 18-án érvényes állapotokat tükrözik.

I.2. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Kar akkreditációs minősítése

KOSSUTH LAJOS HADTUDOMÁNYI KAR	Akkreditációs minősítés A
--------------------------------	-------------------------------------

A Kar akkreditációjának érvényessége – a jelen működési és minőségi feltételek folyamatos biztosítása estén – 2017. december 31.

Indoklás:

A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. tv. egyes rendelkezésének végrehajtásáról szóló 79/2006. Korm. rend. 5. sz. mellékletének a karalapításra vonatkozó előírásai, illetve a MAB akkreditációs követelményei alapján a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Kara karként akkreditálható, mert

- A Kar több szinten (alapképzés, mesterképzés, doktori képzés, szakirányú továbbképzés) szervez oktatást. A *hadtudományok tudományágban* akkreditált doktori iskolát a Kar működteti.
- A Kar rendelkezik az oktatott szakokhoz, azok számához, a tudományági sajátosságokhoz igazodó oktatói, kutatói állománnyal, valamint az annak megfelelő infrastruktúrával.
- A Kar magába integrálja a különböző képzési szinteken folyó szakokat és Egyetem más képzéseinek alapozó, szakmai törzsismeretköreinek a Kar jellegéhez illeszkedő szervezeti egységeit. Ennek alapján az Egyetemen biztosított a képzések közös vagy hasonló szakterületei oktatásának szervezése.
- A különböző szintű képzésben összesen felvett hallgatók létszáma az utóbbi 3 tanév átlagában meghaladja a MAB által minimumként elvárt 200 főt (202 fő).
- A Kar állományában lévő, teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatók száma 65 fő.
- A Karon munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott oktatók, kutatók több mint harminc százalékának van tudományos fokozata (65 főből 48 fő: 74 %).

I.3. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Kar akkreditációs minősítése

BOLYAI JÁNOS KATONAI MŰSZAKI KAR	Akkreditációs minősítés A
---	-------------------------------------

A Kar akkreditációjának érvényessége – a jelen működési és minőségi feltételek folyamatos biztosítása estén – 2017. december 31.

Indoklás:

A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. tv. egyes rendelkezésének végrehajtásáról szóló 79/2006. Kormányrendelet 5. sz. mellékletének a karalapításra vonatkozó előírásai, illetve a MAB akkreditációs követelményei alapján a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Kara akkreditálható.

- A Kar több szinten (alapképzés, mesterképzés, doktori képzés) szervez oktatást. A *katonai műszaki tudományágban* akkreditált doktori iskolát a Kar működteti.
- A Kar rendelkezik az oktatott szakokhoz, azok számához, a tudományági sajátosságokhoz igazodó oktatói-, kutatói állománnyal, valamint az annak megfelelő infrastruktúrával.
- A Kar magába integrálja a különböző képzési szinteken folyó szakokat és Egyetem más képzéseinek alapozó, szakmai törzsismeretköreinek a Kar jellegéhez illeszkedő szervezeti egységeit. Ennek alapján az Egyetemen biztosított a képzések közös vagy hasonló szakterületei oktatásának szervezése.
- A különböző szintű képzésben összesen felvett hallgatók létszáma az utóbbi 3 tanév átlagában meghaladja a MAB által minimumként elvárt 200 főt (900 fő).
- A Kar állományában lévő, teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatók száma 109 fő.
- A Karon munkaviszony, illetve közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott oktatók, kutatók több mint harminc százalékának van tudományos fokozata (109 főből 71 fő: 65 %).

I.4. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Karán oktatott speciális, katonai jellegű szakok akkreditációs minősítése

Az intézményakkreditáció során akkreditálandó szakok	Akkreditációs minősítés*
NEMZETBIZTONSÁGI ALAPKÉPZÉSI SZAK	A
BIZTONSÁG ÉS VÉDELEMPOLITIKAI ALAPKÉPZÉSI SZAK	A
BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁS NEVELŐI ALAPKÉPZÉSI SZAK	A

A szakok akkreditációjának érvényessége – a jelen működési és minőségi feltételek folyamatos biztosítása estén – 2017. december 31.

Indoklás:

A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. tv. egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 79/2006. Kormányrendelet 6. sz. mellékletében meghatározott szakmacsoportokhoz és képzési területekhez az ugyanezen rendelet 4. sz. melléklete szerinti létszámfeltételek valamint az 5. sz. mellékletben rögzített tárgyi és személyi feltételek adottak, tehát a szakalapításra vonatkozó jogszabályi előírások, illetve a MAB akkreditációs követelményei alapján a fenti szakoknak való megfelelés alapján akkreditálhatóak.

- Az Egyetem rendelkezik a szakokhoz, annak tudományági sajátosságaihoz igazodó oktatói-, kutatói állománnyal, valamint az annak megfelelő infrastruktúrával.
- Az Egyetem magába integrálja a különböző képzési szinteken folyó szakokat, így az Egyetem más képzéseinek alapozó és szakmai törzs-ismeretköreiben a szakok jellegéhez illeszkedő szervezeti egységeket is. Ennek eredményeképpen az Egyetemen biztosítottak a képzések közös vagy hasonló szakterületei oktatásának szervezeti keretei.
- A képzések a felvettek/végzettek arányából valamint a munkaerő-piaci visszajelzések alapján eredményesek.

A Kar szakjainak részletes értékelése a IV.1. fejezetben a működésükkel kapcsolatos fejlesztési javaslatok a IV.1.4. fejezetben találhatóak.

II. Működés- és minőségértékelés

II.1. A szervezeti- és a működési minőségértékelés

II.1.1. Az intézmény küldetése, jövőképe és stratégiája, az intézményfejlesztési koncepciók és tervek megalapozottsága, átláthatósága

II.1.1.1. Az intézmény küldetése, jövőképe és stratégiája

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem a hazai felsőoktatásban sajátos szerepet betöltő intézmény tekintettel arra, hogy a honvédelmi feladatok ellátásához nélkülözhetetlen tisztképzést biztosítja, és mindemellett a „civil szakokon” is magas szintű oktatási-kutatási tevékenységet folytat. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem mind a Honvédelmi Minisztériumnak, mint „megrendelő”-nek, mind az Oktatási és Kulturális Minisztériumnak és a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottságnak a felsőoktatási intézmények számára előírt követelményeit teljesíti.

Az Egyetem egy többlépcsős intézményi integrációs folyamat eredményeként jött létre. Jelenleg az intézmény két karral, a Bolyai János Katonai Műszaki Karral és a Kossuth Lajos Hadtudományi Karral működik. A működés irányításának helye a budapesti campus, de a tevékenység a székhely mellett az ország több pontjára is kiterjed (Szolnok, Ózd, Ócsa stb.). A karok természetükből fakadóan egymástól eltérő jellemzőkkel bírnak, melyek kiegyensúlyozása a mindenkori egyetemi vezetés speciális feladata, megoldva így mind a legfontosabb megrendelő, mind a civil szféra igényeinek kielégítését. Ennek a különleges helyzetnek a kezelése nem zajlik automatikusan mindig problémamentesen, a Bizottság véleménye szerint a különbözőség az Egyetem egyik lehetséges belső konfliktusforrása.

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem sajátos képzési rendszerében küldetésének tekinti a Honvédelmi Minisztérium, annak háttérintézményei, a Magyar Honvédség csapatai, a nemzetbiztonsági és rendvédelmi szervek, valamint a védelmi és azon belül a honvédelmi szféra elvárásainak a teljesítését, és kiemelt figyelemmel a NATO tagságból és a missziós feladatokból adódó – új típusú igényeinek magas szintű kielégítését. A fentiek mellett az intézmény az utóbbi években jelentős és sikeres portfólióbővítést valósított meg, szélesítette oktatási palettáját, nyitott a „civil szakok” irányába. Mindez eredményes kutatási-fejlesztési tevékenységgel párosult, melyet az „első körben” akkreditált doktori iskolák sikere is jelez.

Az intézményi akkreditációs önértékelése logikus felépítésben tárgyalja az egyetemi szintű vezetést és a szervezeti struktúrát.

Az egyetemi jövőkép, az intézményfejlesztési stratégia (amely nem kötelező a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemre, de mégis elkészítették, és a teljesítését ellenőrzik), a kapcsolódó cselekvési programok (pl. humán erőforrás-tervezés, infrastrukturális fejlesztés, pénzügyi gazdálkodás) kellő részletességgel kidolgozottak és az elvárásoknak megfelelőek. Mindezek jól alátámasztják a 2006. évi Intézményfejlesztési Tervben (IFT) megfogalmazott célkitűzések megvalósulását. Ugyanakkor az IFT és a stratégia összehangolása érdekében ezeket a dokumentumokat rendszeresen és azonos időintervallumra lenne célszerű előállítani.

Az intézmény küldetésének, jövőképének a sikeres teljesítése érdekében kb. 2 éve létrehozták a stratégiai rektor-helyettesi pozíciót, amely a háttérintézményeivel (Pályázati Iroda) jelentős mértékben elősegíti a célkitűzések (pl. K+F tevékenységek és a pályázati aktivitás jelentős bővítése) teljesítését. A fentiek elismerése mellett a Bizottság véleménye szerint célszerűnek

látszik egy rövid, egy oldalas, publikus stratégiai összefoglaló elkészítése, mellyel a belső és a külső nyilvánosság felé is könnyebb a vezetés üzenetét közvetíteni.

A „felsőoktatási piacon” történő markáns szerepvállalás érdekében a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem jól definiált képzés- és kutatásfejlesztési stratégiai célokat tűzött maga elé. Ez megköveteli a hosszú távú stratégiai elkötelezettséget és a vezetői felelősségek és hatáskörök egyértelmű megosztását, az egyetemi és kari érdekek jó harmonizációját. Az Egyetem igen jó alkalmazkodóképességet mutat, képes az új feladatokhoz új módon viszonyulni, mely többek között új szakokat, oktatási formákat eredményezett.

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem kutatás-fejlesztési és innovációs stratégiája az Egyetem átfogó stratégiájának része, az oktatási stratégia mellett az intézményi stratégia másik alapvető eleme. A K+F+I stratégia célja az Egyetem tudományos kutatási tevékenységébe bevont szervezetek, személyek számára alapvető kutatási irányok kijelölése, a súlypontok meghatározása, a célok és a fejlesztések megvalósításához szükséges erőforrások elosztása. A stratégia megvalósulásáért a felelősség és így a feladatok nagy része is megoszlik a Tudományos és a Stratégiai rektor-helyettesek között.

Az új intézményi struktúra kialakítása, az új szemléletű költségvetési, gazdálkodási rendszer bevezetése, a rekonstrukció és az „egy telephelyes” működési rend kialakítása viszonylag rövid idő alatt és rendkívül hatékonyan valósult meg.

II.1.1.2. Minőségpolitika, a minőségbiztosítási szervezet

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem ISO 9000-es logika szerint működő minőségirányítási rendszert épített ki és működtet, amelynek célja a folyamatok magas szintű szabályozása, a versenyképesség fokozása, a hallgatók, a társadalmi környezet, a külső és belső partnerek elégedettségének növelése. A megközelítésből következik, hogy a feladatok pontosan meghatározottak, biztonságosan kezeltek, viszont az együttműködést és a problémamegoldás hatékonyságát fejleszteni szükséges. A folyamat centrikus szabályozást az elmúlt időszakban a szervezeti önértékelés módszertanával egészítette ki.

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem rendelkezik átfogó minőségstratégiával és minőségpolitikával. A folyamatok szabályozottsága biztosítja a feladatok biztonságos teljesítését és dokumentáltságát. A lényegi folyamatokat eljárások szabályozzák, melyek egyes esetekben kiegészítésre szorulnak. A minőségbiztosítási rendszer tevékenységei közül kiemelkedő jelentősége van az éves tervek szerint zajló auditálásnak. Ennek megállapításai alapján folyamatos korrekciós és fejlesztési tevékenység zajlik.

A minőségügy szervezeti keretei biztosítottak, a kérdéskörben egy 13 fős egyetemi szintű bizottság dolgozik. A minőségirányítás szakmai vezetése megfelelő tekintélyű és szakismeretű személy kezében összpontosul, és a rendszer közvetlen működését támogató bizottság is kellően motivált. Szükséges, hogy a napi folyamatokba ágyazott minőségügyi gondolkodás a vezetőség részéről is egyre természetesebbé váljék. A vezetés elkötelezettsége a minőségbiztosítási folyamatok vonatkozásában általában megfelelő szintű. Ugyanakkor az eredmények áttekintése alapjánegyves vonatkozásokban változó teljesítményeket mutat.

A törvény által elvárt minőségügyi kritériumok teljesülnek mind a minőségfejlesztési program közzététele, mind az oktatók hallgatói értékelése, mind a diplomás pályakövetés vonatkozásban.

A Bizottság megállapítja, hogy az Egyetem minőségbiztosítási rendszere a törvényi elvárások és az intézményi célok támogatása szempontjából működik, a működés folyamat centrikus.

II.1.1.3. Oktatási stratégia

Az intézmény kiemelt figyelmet fordít a hagyományos tisztképzés mellett a polgári felsőoktatási piac felé történő nyitásra. Ennek eredményeképpen a 2000-es évek elejétől jelentősen nőtt a költségtérítéses hallgatók aránya, amely az oktatási portfólió bővítésének, a piaci elvárásokra történő „ráhangolódásnak” a sikerét is jelzi. Az intézmény a munkaerőpiacon megjelenő igényekre megfelelő érzékenységgel, új szakok és képzési formák (pl. felsőfokú szakképzés) indításával reagált. Jól mutatja ezt, hogy a Bologna-rendszerű képzés során új szakok indultak, összesen 10 alapképzési és 10 mesterképzési szak akkreditálása történt meg.

Ez megköveteli az oktatói állomány – különös tekintettel a fiatalabb kollégák (tiszték) – esetében a tudományos fokozatok megszerzését. Az Egyetem oktatói korfája is jelzi, hogy ezen a területen van fejlesztendő feladat. A kulcskérdés az, hogy a tudományos tevékenység javítása, a magasabb elvárásoknak való megfelelés milyen ösztönző rendszerrel párosul. Az Egyetem számára alapvető fontosságú, hogy a szakvezetők, tantárgyfelelős oktatók megfelelő tudományos elismertséggel rendelkezzenek, és ezen a területen az intézménynek további lépéseket kell tennie. A MAB által meghatározott személyi feltételek teljesítése néhány ponton (egyes tantárgyfelelősöknél) nem teljesül, de erre az intézmény a nyilvántartások alapján folyamatos fejlesztést végez. A tantárgyfelelősökkel kapcsolatosan kidolgozott tervezés és nyomon követés megfelelő lehetőséget biztosít a problémák kezelésére, ugyanakkor az alacsony létszám következménye, hogy esetenként az elvárt terheléseket a valóság meghaladja.

Az oktatási stratégia és a célkitűzések megvalósítását szolgálja az oktatási rektorhelyettes által irányított Tanulmányi Hivatal, a Felnőttképzési és Távoktatási Központ, a Nyelvi Intézet és a Nyelvvizsga Központ. Az oktatási feladatok jól szervezettek, áttekinthetők és nyomon követhetők. A feladatkörök, a tevékenységek, a végrehajtók, a közreműködő szervezeti egységek és az ellenőrzés gyakorisága pontosan definiált.

Az oktatás- és képzésfejlesztés elvei (piac- és sikerorientáltság, több pillérre alapozott fenntartható fejlődés, állandóan finanszírozott hallgatók részarányának növelése, a hazai és nemzetközi katonai és szövetségi kapcsolatrendszer hasznosítása az oktatásban) jól érvényesülnek a gyakorlatban. A fejlesztés korlátai között a humán-erőforrásbeli aspektusokat (számosság és minőség), az oktatási infrastruktúrát (informatikai vonulat, e-learning) a hazai és nemzetközi együttműködések, a hallgatócserét lehet megemlíteni.

II.1.1.4. Tudományos stratégia

A kutatási stratégiához igényfelmérés készül az érdekeltek (nemzetvédelem, vám és pénzügyőrség, rendvédelem, büntetés-végrehajtás, katasztrófavédelem) bevonásával. Az évi általában kétszeri felmérés alapján történnek meg a programkiírások, jelenleg nagy a témagazdagság, elsősorban a katonai (védelmi) műszaki területen. Az Egyetemen belül jelentős kutatási szinergiák léteznek, a tudományterületek egymást támogatóan működnek.

A doktori iskolák jól teljesítenek, profiljukban hazánkban egyedülállóak. Ez önmagában azonban számos probléma forrása is. A tudományos teljesítmény mérése ezen a szakterületen a klasszikus scientometriai mértékekkel nem végezhető el. Ez a sajátosság a tényleges teljesítmény alul- illetve felülértékeléséhez is vezethet. Habár publikálásoknál problémát jelenthet a titoktartási kötelezettség, mégis a tudományos teljesítmény megmértetéséhez meg kell találni a megfelelő nyílt publikációs lehetőségeket. Összességében a tudományos műhelyek működésének nyilvánossága kielégíti a transzparencia követelményeit. A képzés és

a fokozatszerzés követelményei megfelelőek, teljesítményeik hitelességét igazolhatják a növekvő számú külföldi hallgatók és az Egyetem által szervezett gyakorlatokon a növekvő nemzetközi részvétel. Az angol nyelvű szervezett képzési program indítása természetesen döntő mértékben hozzájárul ehhez.

A PhD hallgatóktól kapott visszajelzések egyértelműen pozitívak. Az oktatók szakmai felkészültségét, segítőkészségét nagyra értékeli, az oktatók a publikációk megírásában sokat segítenek, és a PhD fokozat megszerzésének lebonyolításához minden szükséges feltételt biztosítanak. Saját angol nyelvű egyetemi kiadványban (pl.: AARMS, melynek szerkesztőségében külföldi szakemberek is helyet kaptak) is biztosított a publikációs lehetőség. Ugyanakkor a tudományos teljesítményekhez kötődően csak elvétve található referált nemzetközi folyóiratbeli publikáció. A jövőben ezek számának növelése lenne a kívánatos.

A Tudományos rektorhelyettes irányítása alatt működik a Stratégiai Védelmi Kutatóintézet, amely jelentős mértékben hozzájárul az intézmény tudományos munkájához. Az intézet az oktatásban történő részvétele mellett jelentős számú külsős megrendelést is teljesít, valamint hazai és nemzetközi rendezvények (tanfolyamok) szakmai lebonyolításával is hozzájárul az intézményben folyó tudományos élethez. Az Intézet saját folyóiratot tart fent, amely fontos publikációs lehetőség a doktori képzésben részt vevők számára is. Összességében tehát kijelenthető, hogy az intézet nem pusztán magas szintű szakmai munkával, hanem az oktatásban történő tevőleges részvételével is hozzájárul az Egyetem stratégiai célkitűzéseinek teljesítéséhez.

II.1.1.5. Gazdasági stratégia, pénzügyi működés

Az Egyetem fő bevételi forrásai a HM-től származnak, amely többféleképpen is támogatja az intézményt. A HM három csatornán keresztül biztosítja a szükséges forrásokat: a költségvetési támogatás, a természetbeni ellátás (a tárca utaltsági rendjének megfelelően) és a HM Infrastrukturális Ügynökségen keresztül, amely az intézmény infrastrukturális működtetését végzi. Az intézmény célja a nagyobb önállóság elérése, amely jobb flexibilitást jelenthet például pályázati pénzek elnyerése esetében (a pályázati pénzügyi szabályzat jelenleg előkészítési fázisban van).

A HM-től származó bevételek az elmúlt 3 évben 24%-kal csökkentek, ezt a saját bevételek növekedése nem volt képes kompenzálni. Ugyanakkor a diszlokáció végrehajtásához jelentős anyagi forrást kapott az intézmény, melynek segítségével néhány nagyobb beruházást is meg tudott valósítani. A további beruházásokat főleg szakképzési hozzájárulásból lehet megoldani, ennek mértéke azonban nagyon korlátozott. Általában hosszú távú (tíz éves) terv alapján dolgoznak. A vagyonkezelői jog hiánya komoly korlátokat jelent a tervezésnél, és rontja a versenyképességüket is. Sajnálatos módon jelenleg alacsony a motiváció a külső megbízások és a pályázatok bevonására, amit a központi irányítás segítségével próbálnak javítani (pl. 3 fős pályázati iroda létrehozása). Az intézménynél jelenleg bérszínvonal-gazdálkodás van.

A Gazdasági Igazgatóság 2006-tól csökkentett létszámmal hajtja végre feladatait. A megmaradt személyi állomány mindegyik tagja rendelkezik közgazdasági végzettséggel, többen PhD képzésben is részt vesznek. A 2008-as telephelyi összeköltözés további racionalizálással járt együtt. A Gazdasági Igazgatóság speciális oktatási, valamint logisztikai feladatot is ellát.

II.1.2. Az intézmény szervezete, működtetése, nyilvánossága

Az intézmény a hatályos jogszabályok alapján az oktatási és kulturális miniszter szakigazgatása és a honvédelmi miniszter fenntartói irányítása alatt működik.

II.1.2.1. Az intézmény szervezeti sajátosságai működtetése

Az Egyetem vezetési rendszere az SZMSZ-ben definiáltak szerint transzparens. Az Egyetem irányításában a Honvédelmi Minisztérium fenntartói szerepe, a HM Honvéd Vezérkari Főnök szakmai elvárása is érvényesül a jogszabályi felhatalmazások alapján. Az Egyetem szervezeti felépítésében a kari struktúra jelenik meg. Az Egyetem működésében a meghatározó szerep a Szenátusé, mely éves működési terv alapján tevékenykedik.

A ZMNE vezetésének egyik sajátossága volt, hogy a vizsgált időszakban a magasabb egyetemi vezetők között korábban sok volt a megbízott vezető. A Bizottság megállapította, hogy az államháztartás hatékony működését elősegítő szervezeti átalakításokról és az azokat megalapozó intézkedésekről szóló 2118/2006. (VI. 30.) Korm. határozat 7. j. pontja alapján rendelte el a honvédelmi miniszter, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem részére az oktatási, logisztikai és funkcionális tevékenység racionalizálását, a hatékonyabb működés optimális kereteinek kialakítását 2008. december 31-ei határidővel. A feladat végrehajtását – a fenntartói feladatszabás alapján – a 2007-ben kinevezett rektor kezdte meg, aki hozzájárult az Egyetem struktúrájának teljes átalakításához, új magasabb vezetői állománnyal.

Mivel az intézmény átalakítása alapvető fontosságú feladat volt, olyan rugalmas megoldást kellett találni a magasabb vezetők kiválasztására, amely – egyes személyek esetleges alkalmatlansága esetén sem – okozhatja a reformfolyamatok lelassulását, vagy kudarcát. A fenntartó ezért az egyes magasabb vezetőket – a rektorhelyetteseket és dékánt határozott időre, egy éves időtartamra bízta meg feladatuk ellátásával, amelyet a rektorhelyettesek esetében egy alkalommal meghosszabbított. Miután az Egyetem egy telephelyre költöztetése, a szervezet és a képzés rendjének racionalizálása megtörtént, ezután írta ki a fenntartó, a honvédelmi miniszter, a magasabb vezetői beosztásokra szóló pályázatokat. A pályázatokat általában azok a személyek nyerték el és kaptak a honvédelmi minisztertől kinevezést, akik megbízott magasabb vezetőként a Kormányhatározatban megjelölt átalakítási feladatokat az Egyetem érdekében sikerre vitték. A fentiekből következik, hogy az intézményi akkreditáció időszaka alatt az Egyetemen többségben voltak a megbízott magasabb vezetők.

Az Egyetem működésének másik sajátossága a szervezeti struktúrában feltüntetett Kancellária, mely közvetlenül irányítja a Rektori Titkárságot, a Rektori Hivatalt, a Biztonsági Osztályt, az Emberi Erőforrás Osztályt, a Hallgatói Tagozatot, valamint az Egyetem Informatikai Szolgáltató Központját. A kancellár a rektor általános helyettese.

A szervezeti struktúra az akkreditáció során vizsgált időszakban többször és jelentős mértékben változott. A stratégiai és intézményfejlesztési rektor-helyettesi beosztás létrehozása megteremtette a stratégiai szintű tervezés és részstratégiák összehangolásának szervezeti hátterét (Stratégiai terv 2009-2013). Ugyancsak a szervezetfejlesztés és a hangsúlyok áthelyeződésének a jele a Minőségbiztosítási Iroda megerősítése, azaz a minőség fontosságának az elismerése. Az irodát a szakterületén elismert egyetemi tanár vezeti. A Minőségbiztosítási Irodát az utóbbi években jelentős, intenzív és innovatív minőségfejlesztő tevékenység jellemzi. Az új szervezeti elemek közé tartozik a már hivatkozott Pályázati Iroda, amely a K+F+I feladatok hatékonyságát növeli. A szervezetfejlesztés területén a marketing és a PR szerepe láthatóan növekedett, ami az új vezetés egyik sikertényezője lehet. Ez is szerepet játszik a hallgatói létszám növekedésében.

A Professzori Testület a rektor és a Szenátus tanácsadó szerve, ezért az Egyetem oktatási-kutatási, valamint fontos személyi kérdésekben rendszeresen konzultál az Egyetem vezetésével. A Professzori Testület fontos feladata az egyetemi tanári pályázatok, címzetes egyetemi tanári, docensi pályázatok stb. véleményezése és ily módon a vezetői utánpótlásban fontos minőségbiztosítási szerepet tölt be. Mindezek mellett a Professzori Testület a fontosabb oktatási és tudományos előterjesztéseket megvitatja, és ajánlásokat, javaslatokat dolgoz ki.

Az Egyetem vezetése és a Hallgatói Önkormányzat (HÖK) közötti együttműködés nyílt és demokratikus, amit a HÖK LB által kért nyilvános megnyilatkozásainak oldott hangvétele is bizonyít. A hallgatói érdekek érvényesítésének a lehetőségei az intézménynél biztosítottak.

II.1.2.2. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása

Az intézmény biztosítja a hagyományos úton elérhető információkat (intézményi elérhetőségek telefonon, nyilvános rendezvényeken, felvételi tájékoztatók stb.).

Az intézményi honlap fejlesztése folyamatos, és a nyilvánosság biztosításában fontos szerepet vállal. A honlap megfelelően szolgálja a külső és belső tájékoztatást.

A nyilvánossággal kapcsolatos törvény által elvárt feltételeket az intézmény teljesíti.

II.1.3. Humánerőforrás (oktató/kutató/alkalmazott) tervezés, fejlesztés

Az Egyetem a felsőoktatási törvény követelményei szerint elvárt minősítettséggel és a szükséges képzési kompetenciák biztosításával alakította ki és működteti munkatársi gárdáját. A humánerőforrás fejlesztése érdekében szükséges megfelelő nyilvántartásokat vezet, elsősorban oktatóiról (minősítettség, végzettségek, publikációk, közéleti tevékenységek). Valamennyi területen tudatos és támogatott utánpótlás-fejlesztéssel biztosítja a szükséges kompetenciák fenntartását.

Az egyes szakok, szakirányok és tantárgyak vezetőiről teljes körű táblázatos értékelés készült, melyből megállapítottuk, hogy egyes esetekben (tantárgyfelelősök kreditszámkorlátja) a MAB elvárásai sérülnek. Ugyanakkor valamennyi esetben jelzés, illetve fejlesztési elemek jelentek meg a probléma megoldására. Az oktatási feladatok elvégzése érdekében külső szakértők bevonásával tudják az oktatás színvonalát növelni.

A humánerőforrás tervezésére és fejlesztésére kidolgozott rendszer szavatolja az oktatói, kutatói, alkalmazotti állomány minőségét, hosszú távú elkötelezettségét. A munkatársak felvételi, minősítési, kinevezési rendje szabályozott, a kompetenciák dokumentáltak. Az oktatók minőségének fenntartása érdekében szükséges tevékenységek támogatottak.

II.1.4. Az intézmény infrastrukturális feltételei, képzési kapacitása

II.1.4.1. A tárgyi erőforrás

A képzéshez szükséges tantermek, előadótermek és laboratóriumok rendelkezésre állnak, azok berendezése a követelményeknek megfelel, átlagosan jó színvonalú. A tantermek felszerelése biztosítja a korszerű oktatástechnikai eszközök (számítógép, kivetítő, tv, videolejátszó) alkalmazását, a hatékony oktatás-módszertani elvárások kielégítését.

II.1.4.2. Könyvtár, jegyzetellátás

A könyvtár szervezeti működési hatékonyságában kulcsszerepet játszik a vezetői és szakmai információk áramlásának, a visszacsatolás folyamatának átláthatósága, rendszeressége,

szervezettsége. A tájékoztatás, a feladatkiadás és értékelés, valamint a döntés-előkészítő munka legfontosabb terepe a könyvtárigazgató által heti rendszerességgel tartott vezetői munkaértekezlet, valamint az éves értékelő és feladatkielölő állománygyűlés.

A FEUVE rendszer megkövetelte ellenőrzési nyomvonal kialakításával és működtetésével, a kockázatkezelés rendszerének kidolgozásával a könyvtár megvalósította a rendelkezésére álló források szabályozott, szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes felhasználását. A könyvtár elkészítette a kompetencia térkép alapját képező könyvtári folyamat- és tevékenység elemzéseket. PDCA-elvű minőségfejlesztést valósítottak meg a könyvtárban, ahol az elégedettségmérés alapján a nyitvatartási időt bővítették.

Az oktatáshoz szükséges tananyagok nyomtatott vagy elektronikus jegyzet formájában szükséges mértékben és arányban rendelkezésre állnak. A jegyzetellátáshoz éves terv áll rendelkezésre az Egyetemen. Ez biztosítja a jegyzetíráshoz az erőforrásokat. Ugyanakkor a megvalósítást elsősorban a meglévő jegyzetírási készség határozza meg. Így előfordulhat, hogy a hallgatói igények szerinti jegyzetfrissítések később valósulnak meg, mint a szorgalmas szerzők által írt jegyzetek kiadása. Az időbeli ütemezés szerinti teljesítés a tervhez képest kb. 20-30%-os, ami igen rossz, ezért javítandó mutató. Az újonnan kiadandó jegyzetek központi ösztönzése nincs szabályozva. Az oktatott tananyag jegyzetellátással kapcsolatos sajátos problémája, hogy egyes szakirodalmak a titkosítási folyamatok nehézségei miatt nehezen vagy egyáltalán nem érhetőek el. Az intézmény jelentős erőfeszítést tesz a jogszerűen elérhető anyagok bővítésére, ennek ellenére a hallgatók a hiányokat problémaként élik meg.

A kutatási eredmények az oktatásban gyorsan kerülnek felhasználásra. Az oktatási jegyzeteket karbantartják. Az oktatási segédletek jelentős részét már elektromos adathordozón rögzítették.

II.1.4.3. Kollégium, sportintézmények

Az intézménynek két kollégiuma van, a hallgatói zászlóalj körlete az egyik, míg az ún. egyetemi kollégium (civil) a másik. Előbbi mindenben megfelel a kollégiumokkal szemben támasztott követelményeknek (új vagy felújított épület, higiénia, IT, katonai rend, speciális értékelő pontrendszerrel), míg utóbbi sajnos kívánnivalókat hagy maga után. Nem pusztán esztétikai hiányosságok tapasztalhatók a civil kollégiumban, hanem a mindennapi élet szükséges feltételei sem biztosítottak. A szobák bútorzata és kivitele kopott, elhasznált és felújításra szoruló, a konyhák, a mellékhelységek sötétek, nedvesek és nem higiénikusak. Ebben a kollégiumban nincsenek a törvényileg elvárt közös helyiségek. Az Egyetem tervezi ennek a kollégiumnak a felújítását, de konkrétumok erről nem hangoztak el. A civil hallgatók számának növelése jelen feltételek mellett nehezen teljesíthető célkitűzésnek látszik. A különbség vélhető okaként a két kollégium finanszírozásával kapcsolatos ellentmondás áll (a HM és az OKM közötti finanszírozási problémák). A kollégiumok fenntartása és takarítása külső vállalkozói szerződések alapján történik. Az intézmény bátorítja a civil és katonahallgatók közös programjait.

A kollégiumokkal kapcsolatosan megjegyzendő, hogy a tisztii továbbképzés céljára további kollégiumi jellegű terület áll rendelkezésre, de az alapképzést szolgáló kollégiumokkal nincs szervezett integráció.

Az Egyetemhez tartozó sportintézmények magas színvonalúak és fejlesztés alatt állnak. A képzési rendben kiemelt szerepe van az infrastruktúrát igénylő sport jellegű képzésnek is. A sportlétesítmények hivatottak ellátni a hivatásos erőnlét felmérését is. A sporteszközöket a civil szakokon tanuló hallgatók is használhatják.

Az Egyetem két sportegyesülettel is együttműködési megállapodást kötött, melyek jelentős szám hallgató számára biztosítanak sportolási lehetőséget. A fejlett infrastruktúra ellenére ishiányként jelentkezik egy uszoda és egy lőtér. Ezek funkcióinak biztosítását pillanatnyilag külső szervezetekkel kötött együttműködési megállapodások segítségével oldják meg, Egyetemen belüli létesítésükre a beruházási keretek középtávon biztosítottak látszanak. A hiányérzet jogosságát az úszásoktatás és a katona-állomány részére a lökiképzés kötelező jellege is alátámasztja.

II.1.4.4. Informatikai infrastruktúra

Az Egyetem informatikai szolgáltatását egy központi egység, a Rendszerfejlesztési Osztály végzi. Az Egyetem egészében folyamatosan működnek a törvény által elvárt hálózati szolgáltatások (pl. NEPTUN tanulmányi rendszer). A kialakított informatikai rendszer hardver elemei magas szintűek, biztosítják a folyamatos működés lehetőségét. Időnként szezonális túlterhelési problémák nehezítik a működést, egy-egy esetben pedig a rendszerleállások helyreállítása vett indokolatlanul hosszú időt igénybe.

A vidéki telephelyek ellátása 10Mbit/s-os kapcsolattal valósul meg. A külső és belső hálózati problémák nyomon követése nem történik meg. Az informatikai szolgáltató egység a hálózati biztonságon kívül több szolgáltatást nyújt, mint a rendezvényellátás, a nyomda, a technikai őrzés-védelem és a telefonos hálózat. Az adatmentés központilag biztosított, heti gyakoriságú mentésekkel. A hálózatokhoz szükséges környezet általában jónak tekinthető, a magas hőmérséklet a meleg napokon – a megfelelő klimatizálás hiánya miatt – problémát jelent.

Az oktatók számára az informatikai rendszer protokoll szerint térítésmentesen biztosít szoftvereket. Az intézményben rendszeres hibajavítás és gépfelülvizsgálat történik. Jelenleg problémát jelent a Fejlesztési és Logisztikai Ügynökségen keresztüli beszerzés, mely több, a hatékonyság szempontjából hátrányos döntést okozott.

II.1.5. Regionális funkció, hazai és nemzetközi kapcsolatok

Az Egyetem külkapcsolati tevékenységének fő célkitűzése, hogy a nemzetközi kapcsolatok sajátos eszközeivel segítse az Egyetem stratégiai céljainak megvalósítását. Az Egyetem bemutatott statisztikája szerint a kapcsolattartás széleskörű. Jellemző példái: fellépés a nemzetközi TDK-kon, a hallgatói csereprogramok, kapcsolódás a különböző nemzetközi szervezetek (NATO, EU) és partnerek kutatási projektjeihez, a nemzetközi szakajtóban megjelentetett publikációk.

Az Egyetem nemzetközi kapcsolatrendszerében elsősorban a környező országok hasonló intézményeivel ápol kétoldalú kapcsolatokat, mely főként a különböző konferenciákon történő részvételekre, közös gyakorlatokra és a publikálási lehetőségek kölcsönös biztosítására irányul. Ugyanakkor egyetemek közötti megállapodás él az USA nemzetvédelmi egyetemével (Washington D.C.).

A nemzetközi tudományos konferenciák, szimpóziumok rendszeresen ismétlődő eseménye a BJKMK által évente megrendezett „New Challenges in the Field of Military Sciences”, a „Communication” valamint a „Robot Warfare”, továbbá a kétévente tartott „Defence Technologies” címmel meghirdetett tanácskozások. Rendszeresen a külföldi katonai tanintézetekkel (szlovák, cseh, román, lengyel stb.) viszonyossági alapon szervezett Tudományos Diákköri Konferenciák.

Az oktatók és a hallgatók részvételével tartott nemzetközi gyakorlatok közül kiemelkednek a multinacionális logisztikai és híradó gyakorlatok. A többnemzetiségű gyakorlatokon kívül az

Egyetem számos esetben küldött képviselőt NATO PfP („partnerség a békéért”) gyakorlatokra (Grúziába és Albániába). A Katonai Műszaki Doktori Iskola, valamint a BJKMK több intézete illetve tanszéke a NATO Kutatás-technológiai Hivatal (RTO), a SAS Panel, az Információs Műveletek és Elektronikai Hadviselés Tanszék pedig a NATO RTO SET Panel munkájában vesz részt.

Az Egyetem a 2008/09-es tanévtől kapcsolódott be az európai hallgatói és oktatói mobilitást elősegítő ERASMUS programba. Ennek során az intézmény hallgatókat és oktatókat küldhet és fogadhat a programban résztvevő külföldi tanintézetekbe, illetve tanintézményekből. Az Egyetem első lépésként karonként 2-2 fő hallgató és 1-1 fő oktató részvételével számol, azonban a programban történő eredményes és hatékony intézményi szerepvállalás hiányzó feltételeinek megteremtése komoly erőfeszítést igényel.

A további nemzetközi együttműködések alapvető feltétele a célhoz rendelhető források rendelkezésre állása. Mivel az intézmény támogatása évek óta csökken, a nemzetközi együttműködés pedig a forrásigényes tevékenységek közé tartozik, ezért a kapcsolatok további ápolására egyre kevesebb lehetőség nyílik, csak pályázati forrásokból kompenzálható. A nemzetközi együttműködés területén végzett munka általánosságban eredményes, azonban ezek a kapcsolatok elsősorban a környező országokra korlátozódnak és regionális jellegűek. A jövőben a rendelkezésre álló erőforrások hatékony felhasználásával (a bevételek bevonásával) tovább kell szélesíteni az együttműködést a hadtudományok fejlesztésében élenjáró nemzetekkel. A programot ki kell terjeszteni az Egyetem összes intézetére, tanszékére támogatva a nemzetközileg is élenjáró kutatásokat, fejlesztéseket, bemutatókat és népszerűsítőket az Egyetem elért eredményeit.

II.1.6. Oktatásszervezési koncepciók és tervek, azok megalapozottsága, időtállósága, képzési program folyamatmenedzselése

II.1.6.1. Képzési programok indítása, követése, rendszeres belső értékelés

A szakirányi szinten történő fejlesztések alapozzák meg a szakfejlesztést. A képzésfejlesztés a megrendelői igények felméréséből indul ki. Összességében sikeres, mivel az igények megjelenése után kellő sebességgel történik a tananyagok kialakítása, korszerűsítése. Ugyanakkor ezek tervezése, dokumentálása (humánkapacitás, projektálás) jelentős fejlesztést igényel.

A civilekkel kapcsolatos munkaerő-piaci támogatást a hallgatók hiányolják. Az ösztöndíjas hallgatók elhelyezkedése ugyanakkordöntő részben biztosított.

II.1.6.2. A hallgatói teljesítmények értékelése

A vizsgáztatás szóban és írásban történhet. A szóbeli vizsgáztatások esetén a személyi jogosultságok a hallgatók számára biztosítottak (hallgatói közös vélemény alapján).

A szakdolgozatok megfelelő belső konzultációval készülnek. A munkát a konzulens, illetve egy külső független értékelő is minősíti. Az elkészített dolgozatok színvonala magas, gyakran kapcsolódnak a témák a korábbi TDK tevékenységekhez. Problémát jelent, hogy motivációs okokból a jól sikerült (helyezést elért vagy díjat nyert) TDK dolgozatokat közvetlen szakdolgozatként is elfogadják. Ez különösen akkor ellentmondásos és nem kívánatos, ha a TDK dolgozatot nem egyetlen személy írja. Ezt a gyakorlatot meg kell szüntetni. A látogatás során kiderült, hogy erre általában akkor kerül sor, ha a TDK-dolgozat olyan két (vagy több) elkülöníthető, önmagában is zárt részből áll, amelyek kidolgozása kizárólagosan egy-egy hallgató munkája volt.

II.1.6.3. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások

A tanulmányi szolgáltatások az elmúlt időszakban alakultak át, mind szervezeti szempontból, mind azok helyszínét tekintve. A hallgatók meghatározott időszakokban, szabályozott módon kapnak támogatást az oktatás adminisztrációs eseményeihez. A működést NEPTUN tanulmányi rendszer támogatja, mely mind a tanulmányi folyamatokat, mind az ehhez tartozó pénzügyi események kezelését biztosítja. A működéssel kapcsolatos problémák zömét ennek a rendszernek a problémái jelentik. Egy-egy verzióváltás – hasonlóan más felsőoktatási intézményekhez – működési zavarokat okoz.

A diplomák és mellékleteik kiállítása és kiadása szabályozott folyamat szerint történik. A kérdéskör fejlesztési lehetőségekkel rendelkező területe az Europass diplomamelléklet szakmai fordítása.

II.1.6.4. Felnőttoktatás

A ZMNE-en a felnőttképzéssel és a távoktatással kapcsolatos koordináló és szervező tevékenységet, az elektronikus (Internetre alapozott) oktatási forma szervezeti és módszertani kereteinek kialakítását, valamint a tananyagok kidolgozásával kapcsolatos módszertani tanácsadást a Felnőttképzési és Távoktatási Központ végzi. A ZMNE rendelkezik a NATO oktatási rendszerében alkalmazott ILIAS tanulástámogató keretrendszerrel.

A Kossuth Lajos Hadtudományi Kar oktatói negyedik éve használják eredményesen az előmeneteli tanfolyamokon (évente 400–600 hallgató) a „Katonai Alapismeretek” c. multimédiás tananyagot. A nyelvtanfolyamokon évente átlagosan 800 fő, a szakmai előmeneteli tanfolyamokon 250 fő, az át- és továbbképző tanfolyamokon 1200 fő, az OKJ tanfolyamokon 160 fő, az ECDL tanfolyamokon 270 fő, a katonai térinformatikai tanfolyamon 35 fő vesz részt.

A ZMNE kiemelt feladata volt a „Honvédelmi alapismeretek” c. tantárgy bevezetése a civil felsőoktatásba. A tantárgy oktatása jelenleg a veszprémi Pannon Egyetemen folyik, választható 3 kredit értékű tárgyként. Négy félév alatt 2379 hallgató vette fel, felkészítésük távoktatási formában, az Interneten elérhető tananyag és tanulási útmutatók segítségével történik, a tutor a hallgatókkal csak az írásbeli vizsgán találkozik személyesen.

A doktori képzésen kívüli felnőttképzés az Egyetem sajátos profiljához illeszkedően valósul meg. A BJKMK-n jelenleg 10 OKJ-s tanfolyam fut. A terület továbbfejlesztése mind a bevételek növelése, mind a tanárok szakmai ismereteinek szinten tartása érdekében indokolt.

II.1.6.5. Nyelvi Intézet

A ZMNE Nyelvi Intézet az egyetemi karokhoz nem tartozó nyelvoktatást végző szervezet. Az Intézet az oktatási rektorhelyettes alá tartozik. Kettős feladatot lát el: a katonai szaknyelvi és az általános nyelvi képzést. Az oktatók és nyelvtanárok a katonai nyelvet jól ismerő, az évek során hazai és külföldi katonai szaknyelvi továbbképzéseken felkészített személyek. Az Intézet aktívan részt vesz a STANAG 6001, (NATO nyelvi szabvány) valamint az ARMA nyelvvizsgáztatások előkészítésében és végrehajtásában. A Bizottság vizsgálata során megállapította, hogy a nappali tagozatos felsőoktatásban résztvevőkhöz képest – a NATO és PfP követelmények miatt – jelentősebb a tanfolyami képzések száma (a leadott órák mindösszesen 22,3%-a szolgálja közvetlenül a felsőoktatásban résztvevők képzését). A nyelvképzés tervezése és szervezése során meghatározó a honvédelmi tárca igénye. A külföldi hallgatók felkészítése a NATO és az EU képzési rendszerébe tartozó tanfolyamokon történik,

amelynek jelentőségét aláhúzza az a tény, hogy az Intézmény NATO által minősített és ellenőrzött nyelvvizsga központ is.

A ZMNE Nyelvvizsgaközpont élő kapcsolatot tart fenn több külföldi és hazai nyelvoktatást és vizsgáztatást végző intézménnyel (Lancasteri Egyetem, George Marshall Center Garmisch-Partenkirchen, Brno-i Katonai Akadémia Nyelvi Intézete és Vizsgaközpontja, Hürthi Nyelvi Intézet, Canadian Foreign Service Institute, hazai nyelvvizsga központok), amelyek segítik a minőségi felkészítést.

A haderő átszervezés és létszámleépítések természetesen érintették az Egyetemet, ezen belül a Nyelvi Intézetet is. Ennek következtében a 2007. júliusi 41%-os leépítés után állománya 33 nyelvtanarra fogyatkozott, ezért feladatait jelentős számú külső óraadó tanár igénybevételével oldja meg. Ez a tény bizonyos fokú veszélyeztetettséget is jelent a minőséget illetően, hiszen a külsősök szakmai színvonaláról nem minden esetben állnak rendelkezésre egzakt információk. Továbbá negatívan befolyásolhatja a helyzetet, hogy az oktatói állomány külföldi képzése az utóbbi időszakban anyagi okok miatt visszaesett, a jövőben ezen változtatni szükséges.

A Nyelvi Intézet két évente akkreditáción esik át, így a minőség ellenőrzése külső oldalról is biztosított. Külön szakkönyvtárral és több nyelvi laborral rendelkezik, ezek felszereltsége folyamatos fejlesztést igényel. A Nyelvi Intézet funkcióját alapvetően betölti, az elvárt követelményeknek megfelel az akkreditáció időszakára. A hallgatók nyelvi képzettsége és a nyelvvizsgák hiánya az országos trendhez hasonlóan alakul. A képzési folyamatokat eredményességét a jövőben is rendszeresen értékelni és fejleszteni szükséges.

II.1.7. A kutatás-fejlesztés és innovációs stratégia gyakorlati megvalósítása

Az Egyetem célja a pályázatok által kijelölt lehetőségek jobb kiaknázása. Ennek érdekében pályázatok figyelése folyamatos, és egy hatékonyan működő rendszert alakítottak ki az utóbbi években a központi egyetemi pályázatok elkészítésére.

Az intézmény fokozott figyelmet fordított/fordít az FP-5, FP-6, FP-7 keretprogramokra, az Operatív Programokra (pl.: GOP), és célirányos együttműködést alakított ki a „civil” szférával (pl.: Paksi Atomerőmű). Több területen jelentős nemzetközi érdeklődést kiváltó fejlesztéseket valósít meg. A karok, a doktori iskolák, a szakmai műhelyek a Honvédelmi Minisztérium és a gazdasági szereplők közötti együttműködés erősödik.

Az Egyetem támogatja az akadémiai doktori cím megszerzését, azonban a szakmai, kutatói mozgástér kicsi. Mivel ez az Egyetem minősítésének fontos szempontja, belső ütemtervvel rendelkeznek, melyekhez a kedvezményezetteket előre kiválasztják. Ez a gyakorlat azonban megkérdőjelezhető, mert elnyomhatja az egyéni ambíciókat.

Új tudományos területek, műhelyek létrehozása és megszűnése nehézkes. Fontos szempont az oktatási kapcsolódás és a HM igénye, továbbá a NATO 2035-ig terjedő jövőképe, mint nemzetközi kapcsolódás és a rendelkezésre álló erőforrás is. A doktori iskolák jelentkezési rátája tükrözi a végzettség érdeklődését az adott terület iránt. A K+F+I stratégiában megjelent egy piaci nyitást javasoló rész is, melynek segítségével növelni kell a civil szféra, a profitorientált cégek arányát ezeken a tudományos területeken. A civil pályázatokon elnyert összegek validálhatják majdan ennek az elképzelésnek a jóságát.

II.1.8. Oktatás és kutatás koordinációja, az oktatás, az oktatásfejlesztés, valamint a kutatásfejlesztési (K+F+I) munkák összhangja

II.1.8.1. Tudományszervező Központ

2007 őszén alakult, elsősorban adminisztratív egység a tudományszervező központ. A doktori eljárások és habilitációk ügymenetével, az egyetemi kutatások belső koordinálásával és a külső szakmai kapcsolattartással foglalkozik. Utóbbihoz a HM mellett az MTA, az OH és a KSH tartozik. Mintegy 40 PhD fokozatot adnak ki évente és kb. 6 habilitáció zajlik le. A doktori iskolákkal kapcsolatos MAB eljárás adminisztratív ügyeinek intézése is az egység feladata.

II.1.8.2. TDK munka

A TDK folyamatokra, akárcsak az intézményi tudományos életre, jellemző a nagyfokú specializálódás és így a tevékenységek ZMNE körüli csoportosulása (pl. a XXIX. OTDK had- és rendszertudományi szekciójában 84 dolgozóból 61 ZMNE-s és 14 RTF-es). Az OTDK bírálataknál azonban 4 egyetem képviselői vannak jelen (SZE, PE, SZIE és Corvinus) és minden tagozatban a 3 fős csapatból 2 fő tudományos fokozattal kell, hogy rendelkezzen. Habár fentiek elsősorban az OTDK-ra vonatkoznak, jól látható, hogy a ZMNE TDK munkái szélesebb szakmai megmértetés alá esnek, tehát a minőségi igény az egyetemi rendezvényen is meg kell, hogy jelenjen. Jelentkezik ez abban a statisztikai képben is, hogy 2008-ban a 65 benyújtott intézményi pályaműből mindösszesen 43 nevezhetett az OTDK-ra.

Fontos, átláthatóságot biztosító elem, hogy az OTDK összefoglalók mindig két nyelven jelennek meg, és a működés OTDK-konform módon zajlik. Alapelvük, hogy a TDK feladatok során a tehetséges hallgatók gyakorlati problémákat oldhassanak meg. A témakiírásokban természetesen részt vesz az MH Összhaderőnemi Parancsnoksága is. Az Egyetem és a látogatás tapasztalatai szerint is a kétciklusú képzési rendszer mellett egyre nehezebb a hallgatókat időben, azaz megfelelően korán bevonni a TDK munkába, valamint van javítani való az oktatói motiváció területén is.

A hallgatók kötelező oktatási feladatokon kívüli aktivitását példaszerű motivációs rendszer övezi. A TDK dolgozatok díjazása, a karokon és intézményi szinten alapított díjak, illetve a publikálási lehetőségek széles köre országos szinten is kiemelkedő. Külön említést érdemel a hallgatók bevonása a különböző tudományos munkákba, melyen keresztül pénzügyi előnyökhöz is jutnak a hallgatók. A szakkollégiumi rendszer is növeli a hallgatók aktivizálását. Az ösztöndíjas hallgatók értékelésénél a tudományos munkát jelentős pontszámmal veszem figyelembe. Ez későbbi elhelyezkedésük szempontjából is meghatározó lehet.

Jelenleg tervezik a demonstrátori rendszer kialakítását, és a TDK munkák összekötését a külső megbízásokkal. Ezekről a jelenlegi helyzet javulását várják. Helyes célkitűzés továbbá, hogy nemzetközi kapcsolatok felhasználásával növelni kívánják részvételüket a külföldi polgári és katonai TDK rendezvényeken.

II.1.8.3. Biztonságpolitikai Szakkollégium

A Biztonságpolitikai Szakkollégium 2003-ban egy alulról jövő kezdeményezés eredményeképpen alakult ki a civil és a katonai értelmiség nevelése céljából. 2007-ben önálló jogi személlyé vált, és egyesített formában működik. Dr. Szenes Zoltán vezérezredes biztosítja a szakmai felügyeletet. Programok, kurzusok, vendégelőadók meghívásával igényes szakmai munkát folytatnak, amely példaértékű, bár nem egyedüli a hazai felsőoktatásban. Az egyetemi oktatás törzsanyagát előadásokkal, helyzetgyakorlatokkal egészítik ki, hogy azt

gyakorlatiasabbá tegyék. A Szakkollégium az Egyetem legjobb hallgatóira építve jelentős TDK tevékenységet is katalizál.

II.1.9. Végfelhasználói visszajelzések

II.1.9.1. A speciális nemzetvédelmi feladatokat ellátó munkaadók visszajelzései

A végfelhasználók (Honvédelmi Minisztérium, MH Összhaderőnemi Parancsnokság, titkosszolgálatok, rendvédelmi szervek) definiálták a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem részére a képzéssel szemben elvárt követelményeket, a feladatokat. A Honvédelmi Minisztérium és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem igen jó kapcsolatot ápol. A Honvédelmi Minisztérium részéről a Hadműveleti és Kiképzési Főosztály és a Személyzeti Főosztály a kapcsolattartó az intézmény felé az elvárások és követelmények megfogalmazásában. Az MH Összhaderőnemi Parancsnokság részéről a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemnek az általuk támasztott új kihívásokat illető fogadókészségét, nyitottságát és maximális alkalmazkodóképességét emelték ki. A tisztek gyakorlati képzése területén a Honvédelmi Minisztérium és az MH Összhaderőnemi Parancsnokság minden segítséget megad, és ezekkel az Egyetem jól gazdálkodik. A végfelhasználók fontosnak érezték hangsúlyozni, hogy a Bologna folyamat kiépítése (mesterképzés) nem befolyásolhatja kedvezőtlenül a tisztképzés minőségét. A HM támogatásával évenként széleskörűen értéklik a frissen végzettek bevalását szempontul szolgálva az oktatásfejlesztéshez.

Összességében az intézmény, a honvédség és a szakszolgálatok kapcsolata példaértékű.

Kiemelendő, hogy a Honvédelmi Minisztérium támogatja az Egyetem új területek irányába történő nyitását, valamint azt a folyamatot, hogy az Egyetem minél teljesebb mértékben kapcsolódjon be a „civil” felsőoktatási rendszerbe. A Minisztérium támogatta az intézményt a TISZK (Térségi Integrációs Szakképzési Központ) létrehozásában is.

II.1.9.2. A szabadpiaci körülmények között munkát adók visszajelzései

Egyetemi szintű kapcsolat alakul ki a nagyobb számban hallgatókat igénylő vállalkozásokkal, ahonnan a végzettek bevalására visszajelzés érkezik.

A felmérés jelenleg nem általános, fejlesztése indokolt a DPR rendszer kereteinek kibővítésével.

II.1.10. Az intézményi működés értékelése a HÖÖK szemszögéből

II.1.10.1. Általános megközelítés, hallgatói élet

Az integráció, és az “egy telephelyre történő költözés” után a hallgatók között érezhető volt a feszültség, de ez már nem jellemző. Általános vélemény volt, hogy a hallgatók szerint az intézmény PR-jában több ígérvény hangzik el, mint ami megvalósul. Mikor az elsőéves hallgatók belépnek az Egyetem kapuin, és megkezdik tanulmányaikat általában másra számítanak. Néhány konkrét példát említve:

- több gyakorlati- és színvonalasabb elméleti képzésre számítanak,
- a szakirányú felvételi megszűnt és bizonytalan, hogy a hallgatók melyik szakra kerülnek,
- civil szaknál jegyezték meg, hogy a Bolya Karon 5 szakot hirdetnek meg, de csak kettő indult.

Az alacsony hallgatói létszám eredményeként a hallgatók és az oktatók közötti viszony többnyire nagyon közvetlen és jó. Az oktatók segítőkészek és befogadóak, és rendszeresen megtartják fogadó óráikat, esetenként szívesen segítenek azon kívül is. Az előadásokon és a gyakorlati foglalkozásokon a hallgatói részvétel jó. Az ösztöndíjasoknál kötelező a minden órára való bejárás, csak nagyon indokolt esetben hiányozhatnak.

A Tanulmányi Hivatal kapacitásával, alkalmazottjainak a hozzáállásával és felkészültségével a hallgatók nem elégedettek. A HTVSZ bizottság (Hallgató Tanulmányi Vizsga és Szociális Ügyek Bizottsága) 3 fő oktatóból és 4 fő hallgatóból áll. A bizottság alapvetően jól működik. A kérvények kezelése és időben történő orvoslása ugyanakkor a hosszú eljárás miatt nehézkes. A Kreditátvételi bizottság munkája lassú, esetenként fél éves csúszás is előfordult. A problémák kiküszöbölésének érdekében az oktatási rektor-helyettes asszony támogatásával egy hallgatói irodát szeretnének létrehozni, ahol a hallgatói munkával segítenék a Tanulmányi Hivatal és HTVSZ bizottság munkáját. Az intézményben nincs karrier iroda, így a DPR működése is csak bizonyos végzetek esetében lelhető fel (tiszték pálya követése, illetve nagyobb tömegben hallgatókat alkalmazó vállalatok visszajelzései). Gyenge az ALUMNI tevékenység. Miközben a hallgatók igényelnék a gyakorlati helyek, álláslehetőségek összefogását.

II.1.10.2. Az intézmény jegyzetellátása

A jegyzetek megvásárlására külön jegyzetboltot működtet az intézmény, amely mellett a könyvtárból ingyenesen kikölcsönözhetőek a jegyzetek. A hivatásos hallgatóknak van elég, viszont a civil hallgatók kevésnek érzékelik a könyvtárban elérhető, kivehető példányszámot. Az ösztöndíjas hallgatók az oktatók által készített jegyzetkből tanulnak. A jegyzetellátás folyamatos fejlesztés alatt van az intézményben.

II.1.10.3. Oktatói munka hallgatói véleményezése (OMHV)

Az OMHV papír alapú kérdőívek formájában működik az Egyetemen, bár nem érzékelhető, hogy túlzottan nagy hangsúlyt fektetnének rá. Mivel kötelezővé nem lehetett tenni a kitöltést, ezért drasztikusan csökkent a kérdőívek kitöltöttsége. A kérdőív kiterjed szinte minden fontos részletre, ami a hallgatók véleménye szempontjából fontos lehet. A Hallgatói Önkormányzat kérésére is véleményeznek oktatókat. Összességében elmondható, hogy a rendszer jól működő, elegendő adatot biztosít az eredmények értékeléséhez és felhasználásához. A hallgatók véleménye szerint a kérdőív jól összeállított. Az eredménye nem nyilvános, de ha kéri a Hallgatói Önkormányzat, akkor megtekintheti.

II.1.10.4. Oktatás

A hallgatók összességében széles palettáról választhatnak a képzések területén. A szakirányok kielégítik azokat az igényeket, amiket az Egyetemtől el lehet várni. A képzés- és szakszerkezet az Egyetemen jó minőségű. Az oktatás során gyakran használnak szemléltető eszközöket, az intézmény jellegéből adódóan nagy hangsúlyt fektet a gyakorlatorientált képzésre.

Külföldi tanulmányokra az intézmény elvétele az ERASMUS-on keresztül biztosít lehetőséget, de az ott megszerzett kreditek gyakran nem illenek az intézményi oktatási rendszerbe, így nem elfogadhatók.

Minden évben megrendezésre kerül a Tudományos Diákköri Konferencia, melyen dinamikus növekvő hallgatói létszám vesz részt. Az Intézmény nagy hangsúlyt fektet a

TDK-ra és az OTDK-án is több témában ért el szép eredményeket. Példaértékű a dolgozatok minősége és száma.

II.1.10.5. Infrastruktúra

Az oktatási épületek minősége és felszereltsége változó. A fűtésre egy-két helyen panaszkodtak. Befogadóképességük a növekvő hallgató létszám ellenére sem jelent problémát. A könyvtár a hallgatók számára minden nap rendelkezésre áll. Külön kiemelték az alkalmazottak jó és segítőkész hozzáállását. A szakfolyóiratok (külföldi is) hiányosan állnak rendelkezésre, vagy túl későn kerülnek el a könyvtárhoz. A könyvtár nyitva tartása megfelelő a hallgatók számára. A fénymásolási és nyomtatási lehetőségek a hallgatók számára nehézkesen oldhatók meg. A könyvtárban lehetőség van fénymásolásra, CD és DVD írásra, de gyakran technikai problémák akadályozzák a szolgáltatást. Az intézmény területén nincs teljes WIFI lefedettség, a hallgatók kábeles végpontokra regisztráció után tudnak csatlakozni.

Az intézménynek jó felszereltségű saját sport- és akadálypályája van. Az intézmény képzési palettáját figyelembe véve kiemelkedő sportolási lehetőségeket nyújt a hallgatók számára, a korábban említett hiányok (uszoda, lőtér) mellett is.

A kollégiumok helyzete alapvetően két részre bontható. A katonai kollégium nemrég került felújításra, ezért az állapotával nincs probléma. A hallgatókat egy speciális pontrendszer alapján értékelik. A tanuló-társ (Mentor) rendszer hozzájárul a hallgatók tanulmányi eredményeink javulásához. Kötelezően előírt parancsnoki foglalkozáson a hallgatóknak részt kell venni.

A civil kollégiumi egy idejétmúlt épület, melyben a Látogató Bizottság véleménye szerint nem teljesülnek a kormányrendelet által előírt minimális követelmények. Közösségi helységeket egyáltalán nem tudnak biztosítani. A két kollégium között jelenleg óriási különbség van, aminek a kiküszöbölésére törekedni kell.

Az intézményen belül étterem és büfé is található. A büfében elég nagy a kínálat, a hallgatók meg vannak elégedve a szolgáltatásaival. Az étteremben a minőség megfelelő, az árakkal kapcsolatosan probléma nem merült fel, azokat korrektnek tartják.

II.1.11. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Kossuth Lajos Hadtudományi Karának értékelése

A Kossuth Lajos Hadtudományi Kar, mint a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem integráns része, egyedüli örököse a nemzeti parancsnokképzésnek, tevékenységében prioritást élvez a tisztképzés, a tisztek mesterképzése, valamint a felsővezető (vezérkari) tanfolyami képzés. Oktatási és kutatási műhely, ahol komoly szellemi kapacitás áll rendelkezésre a biztonsággal, a katonai műveletekkel, a védelmi szférával kapcsolatos megrendelői igények magas színvonalú kielégítésére.

A Karon kiadott diplomák száma, az utóbbi három évben, nappali és levelező tagozaton 155 és 174 között váltakozott. Ebből 40-60 fő volt a határőrhallgató, ők a határőr-képzés áthelyezése miatt, a jövőben már más intézményben kapnak diplomát (az RTF-re mentek át), ezért a tervek szerint a növekvő beiskolázási létszámú biztonság- és védelempolitikai, nemzetbiztonsági, valamint az újonnan megalakítandó „nemzetközi tanulmányok” szakon fogják biztosítani az optimális hallgatói létszámot.

A Kar stratégiai célkitűzése, hogy a katonai felsőoktatásban továbbra is szükséges oktatni a fegyveres küzdelemmel összefüggő valamennyi ismeretet, a gyakorlati tapasztalatokat, a

műveletek valamennyi szintjén. A Kar vezetése elkötelezett a minőség mellett. Az egyetemi minőségirányítási rendszer részeként, az „EFQM Kiválóság Modell” fokozatos bevezetésével kívánják hatékonyabbá tenni a képzési és kutatási munkájukat. Fontos feladatuknak tekintik a NATO-EU kompatibilis tudás közvetítését, ennek megfelelően kutatási és képzési rendszerükben prioritást kapnak a NATO-ban alkalmazott elvek, eljárások, művelettervezési metódusok. Minőségi szolgáltatásokkal folyamatosan készen állnak a hallgatók, a megrendelők és a fenntartók igényeinek teljesítésére.

A Kar 2008. augusztusától egy bázison, a Hungária körúti campuson tevékenykedik, szervezetében a Hadtudományi Doktori Iskolával, az Összhaderőnemi Művelti Intézettel, a Biztonságpolitikai és Katonai Stratégiai Intézettel, a Társadalomtudományi Intézettel, valamint az intézeteket alkotó tanszékekkel (10 tanszék). A Kar közvetlen szervezeteként működik a Dékáni Hivatal, és a Katonai Továbbképző Központ. A Karon a képzés öt alap- és öt mesterszakon, valamint felsőfokú vezetőképzés keretében történik.

A Kar alapképzési, a már működő és az indítandó mesterszakjai, azok szakirányai, és a tervezett új szakok dokumentumai az intézményfejlesztési tervvel és a kari stratégiával összhangban készültek. A képzési struktúra változtatását alapvetően a Bologna-rendszerű képzésre történő átállás, valamint a felsőoktatási piac felé való nyitás szükségességének követelményei determinálták.

Az oktatási programok kialakításában a hallgatói részvételt, a döntések előtti véleményezést a hallgatói önkormányzat biztosítja. A képzési programokra vonatkozóan visszajelzéssel rendelkeznek mind a kurzusok, mind a záróvizsga és a teljes képzés megítélésében, amely biztosítja az új programok, tantervek kialakításánál, hogy a gyakorlat-orientáltsághoz kapcsolható kompetenciákat és készségeket, valamint az elméleti ismereteket hatékonyan beépíthessék a programjaikba. Az oktatási programok teljesítik a KKK-t.

A szükséges kompetenciák megszerzését az elméleti és a gyakorlati képzés megfelelő harmóniája biztosítja. A kari szakok alapvető elvárásait jelenti, hogy az alapos elméleti ismereteket, a megfelelő tárgyi tudást szakmai jártasságok és készségek megszerzése kövesse. Jó példa erre a „Kari hallgatói zárógyakorlat” rendszere, amely – alapvetően a katonai vezetői szakos hallgatóknak – az elméleti tudás gyakorlatba való átültetésének a lehetőségét képviseli a képzés során.

II.1.11.1. Küldetés – jövőkép- célok, stratégia és cselekvési program

A Hadtudományi Kar rendelkezik markáns jövőképpel, amelyből kiindulva meghatározták a fő célkitűzéseket, – nevezetesen a nemzetközi társintézményeket is figyelembe véve – a kar vállalja fel a sokoldalú védelmi parancsnokképzést folytató felsőoktatási intézmény jellegét és legyen ezen közösség meghatározó magas presztízsű tagja. Tevékenységük irányuljon arra, hogy legyenek képesek korszerű elméleti és gyakorlati ismeretekkel támogatni, a Magyar Honvédség hosszú távú fejlesztési céljait, feleljenek meg az országvédelmi és expedíciós feladatok végrehajtási követelményeinek. *„Jöjjön létre professzionális, sokoldalúan képzett, rugalmasan és hatékonyan alkalmazható, nemzetközi (NATO, EU, ENSZ, EBESZ) együttműködésre képes, kiképzett, feltöltött és bevethető szervezetekkel rendelkező, korszerű eszközökkel felszerelt és finanszírozható haderő.”* Továbbá a fegyveres erő *„váljon korszerűen kiképzett és felszerelt, művelti területre telepíthető, ott együttműködésre és működőképességének fenntartására alkalmas (expedíciós) képességekkel is rendelkező haderővé.”* (A Honvédelmi Miniszter vezetői feladatsabó értekezlet, 2008. szept. 30.)

A dokumentumok tanulmányozása és az interjúk során a bizottság meggyőződött arról, hogy a stratégia a mindennapi tervezést megalapozza.

A meglévő szakok, szakirányok, továbbképzési formák piaci igényekhez történő alakítása újabb szakok megjelenését is feltételezi. A stratégiai terv, a cselekvési program részletezve a Kar honlapján is olvasható.

A Kar – speciális képzési- és kutatási területe ellenére – rendelkezik az alap- és mester képzés szintjén egyaránt versenytársakkal (biztonság- és védelempolitikai képzés, nemzetközi tanulmányok). Szervezeti sajátosságok (rendszer, struktúra, összetétel)

A KLHK oktatási, tudományos kutatási, szolgáltató, és funkcionális szervezeti egységekből áll. A Karon az oktatás és a tudományos kutatás a Hadtudományi Doktori Iskola, az Összhaderőnemi Művelési Intézet, a Biztonságpolitikai és Katonai Stratégiai Intézet, a Társadalomtudományi Intézet, az intézeteket alkotó tanszékek, és a Katonai Továbbképző Központ keretein belül folyik. Az oktatók és a tudományos kutatók oktatási vagy tudományos kutatási szervezeti egységhez tartoznak.

Az oktatók létszáma és összetétele megfelel az akkreditációs követelményeknek. A 2009. márciusi helyzet szerint teljes munkaidőben (AT) oktatók létszáma 65 fő. Ebből 47 fő CSc/PhD, melyből 15 fő habilitált, 3 fő DSc tudományos fokozattal rendelkezik. 1 fő az MTA rendes tagja, akadémikus. A Karon valamennyi oktatói és tudományos kutatói munkakört nyilvános pályázat útján töltik be. Egyes munkakörök ellátása hivatásos szolgálati viszonyhoz és külön törvény szerinti nemzetbiztonsági követelményekhez (A, B, C típusú ellenőrzés) kötött.

II.1.11.2. Oktatói HR – kiválasztás – minőség – beosztás

Az oktatók esetében e követelményeket a mindenkori felsőoktatási törvény, és annak alapján elkészített szabályzat (SZMR) rögzíti. A rendszer korrekt működése ellenére eseti problémát jelent, hogy gazdag gyakorlati tapasztalati tőkével rendelkező csapattiszteket, intézményben szolgálókat a Kar nehezen tudja megnyerni oktatói feladatra, amely mögött elsősorban szociális, pénzügyi és tiszti rendfokozati, vagy a humánerőforrás-kezelési problémák állnak. Ugyanakkor a fenti kategóriákban szolgálatot teljesítők oktatási munkavállalásának gyakori akadálya a doktori (PhD) fokozat hiánya. További gondot jelent, hogy az oktatói állomány létszámához viszonyítva kevés a „missziós tapasztalattal”, NATO gyakorlattal, hadszíntéri tapasztalattal rendelkező oktató.

A vizsgálatok során a Bizottság meggyőződött arról, hogy a kinevezett oktatók, tudományos kutatók szakmai (tudományos) tevékenységét a folyamatos alkalmasság követelményei alapján figyelemmel kísérik, és kétévenként értékelik. Az értékelésük az önértékelés, a hallgatói vélemények, valamint a vezetői ellenőrzés tapasztalatai alapján történik. Pozitív tapasztalat, hogy a kutatási eredmények jelentős része rövid időn belül megjelenik az oktatásban.

II.1.11.3. Oktatási infrastruktúra

Az oktatási infrastruktúrában az elmúlt évekhez képest jelentős változások történtek. A képzés egy telephelyesre került, az Üllői úti campusról történő átköltözéssel a hallgatók korszerű tantermeket, kabineteket, gyakorlótereket kaptak jó felszereléssel. A tantermek racionális felhasználása érdekében az Egyetem karai csak a speciális feladatokra kialakított szakkabinetekkel, szaktantermekkel rendelkeznek önállóan, az általános igényű (társadalomtudományi, nyelvi stb.) foglalkozásokhoz a tantermeket egyetemi szintről,

központilag biztosítják. A felszereltség a kor színvonalához közelítő, néhány esetben azonban további fejlesztés szükséges. A Kar könyvtári dokumentum- és szolgáltatásigényeinek kielégítését az Egyetemi Központi Könyvtár látja el, mely egyben a Magyar Honvédség legfőbb szakkönyvtára.

II.1.11.4. Információ, tájékoztatás, hazai és nemzetközi kapcsolatok

A Kar jelentős hangsúlyt fektet a nyilvánosság előtti megjelenésre, rendszeresen tájékoztat és informál. A tájékoztatás egy része nyomtatott, írásos formában, másik része elektronikus úton történik. A nyomtatott információk egy részét (a kari kiadványok, szóróanyagok, plakátok) a Kar a pályára irányító körutakon, nyílt napokon, iskolalátogatásokon, és egyéb rendezvényeken juttat el az érdeklődőkhöz. A Kar új honlapját havi rendszerességgel frissítik, az új információk, hírek és események rovatokat pedig igény szerint. A Kar nagy hangsúlyt fektet a felsőoktatási piacon egyre erősödő versenyhelyzetben a beiskolázási tevékenységre. Ez irányú akcióik, alapvetően integrálódnak az egyetemi szintű kampányokba (EDUCATIO, különböző road show-k, bemutatók, középiskolai megjelenések, hirdetések, internetes on-line marketing stb.).

A Kar aktív kapcsolatot ápol számos hazai és külföldi társ-felsőoktatási intézménnyel, kutatóintézettel. Kiváló a kapcsolatuk az ELTE megfelelő tanszékeivel, valamint a Pécsi, a Debreceni és a Szegedi Tudományegyetem általuk művelt szakterületekkel rokon részterületeken tevékenykedő karaival, intézeteivel és tanszékeivel. A Kar az egyetemi erőfeszítések aktív részeseként a 2008/09-es tanévtől kezdődően bekapcsolódott az Európai Bizottság európai hallgatói és oktatói mobilitást elősegítő katonai ERASMUS programjába. A Kar kiváló kapcsolatokat tart fent Európa számos országának katonai főiskolájával, tanintézetével, melyekkel elsősorban a tisztképzéssel és a szakmai felkészítéssel (esetenként a sporttal) összefüggő feladatok közös megoldási lehetőségeit vizsgálják.

II.1.11.5. Tehetség gondozás – hallgatók helyzete

Elindították a demonstrátori programot, amelyet a tehetséggondozás, és az utánpótlás-biztosítás egy lehetséges módjának tekintenek. A Biztonságpolitikai szakkollégium rendezvényei a kiváló hallgatók kapcsolati tőkéjét növelheti, hiszen megteremti a lehetőségét a találkozásra a hazai biztonsági szféra potentátjaival. A hallgatók számára a kollégiumi, hallgatói jóléti és informatikai szolgáltatások egyetemi szinten biztosítottak, amelyek minőségéről az EFQM-kérdőívek alapján jó, illetve közepes véleménnyel vannak.

A Kar SZMR-ének megfelelően mind a Kari Tanácsban, mind a megfelelő bizottságokban biztosítják a hallgatói részvételt, véleménynyilvánítást, és érdekérvényesítést. A Kar vezetése érvényesíti azt az elvet, hogy a működést a hallgatói megalégedettség determinálja.

A kreditrendszerű képzés keretein belül kialakított előtanulmányi rend biztosítja a tudásanyag, a szükséges kompetenciák megfelelő arányú, és egymásra épülő megszerzését. A hallgatók szakirányos tárgyainál az előfeltételek teljesítésénél jelentős problémák nem jelentkeznek. A hallgatói mobilitásból fakadó kredittranszferről még nem rendelkeznek elegendő, értékelhető tapasztalattal. A kiemelkedő képességű hallgatókat bátorítják a TDK-ban való részvételre, hiszen ők az oktatói-kutatói utánpótlás bázisa lehetnek. A támogatott TDK-i tevékenység alapját a kötelező tananyag elsajátításán túlmutató hallgató-tanár műhelymunka, a szakmai kapcsolat adja, amely már az alapképzés idején lehetőséget ad a hallgatóknak az önálló alkotó tevékenységre. A PhD-hallgatók kutatóhelyének a kijelölt tanszék biztosítja a kulturált munkahelyet (irodát), és megfelelő szélessávú Internettel ellátott számítógépeket a kutatások végzéséhez, és dokumentálásához, valamint a publikáláshoz.

II.1.11.6. Kutatás – Fejlesztés – Innováció, beépülésük az oktatásba

A Bizottság tapasztalata szerint, a tudományos tevékenység rendszerének egyik kiemelkedő jelentőségű része a K+F pályázati tevékenység. Az elérhető támogatások, erőforrások révén a költségvetésből rendelkezésre álló források kiegészítése mérhetően hozzájárul a tudományos kutatómunka színvonalának emeléséhez, valamint az Egyetem, illetve a Kar működési feltételeinek javításához.

A Kossuth Lajos Hadtudományi Kar intézeteinek és tanszékeinek kutatási-fejlesztési tevékenysége elsősorban az alkalmazott kutatásokra összpontosul, bár több tanszék alapkutatásokat is folytat. Ezen tanszékek megbízás ill. felkérés alapján végeznek elméleti és empirikus kutatásokat.

Az oktatás, a kutatás és az innováció harmonikus egységének megvalósítását valamennyi intézet és tanszék elemi érdekként kezeli. Az új kutatási eredmények megjelenése az oktatott tananyagban elsősorban a doktori tárgyak esetében jelentős (a témavezető publikált eredményei az oktatott tárgyak tematikájának részét képezik), de megtalálhatók a mesterképzés és kisebb mértékben az alapképzés tárgyainak tematikájában is.

Az oktatási jegyzeteket folyamatosan karbantartják. Az oktatási segédletek jelentős részét elektromos adathordozón rögzítették. Ez utóbbiak esetében lehet a leggyorsabban a saját kutatási eredményeket beépíteni az oktatásba.

II.1.11.7. Az oktatás során megvalósult belső és külső koordináció

A Kar a Bolyai János Katonai Műszaki Karral széles körű kooperációt folytat. A Kar Társadalomtudományi Intézete végzi a másik Kar valamennyi képzési formájában a társadalomtudományi tárgyak oktatását, ugyanakkor egy sor tárgyat, vagy annak egyes részeit Bolyai Kar oktatói tanítják. A doktori képzésben is hasonló együttműködés figyelhető meg, a Hadtudományi Doktori Iskola oktatói részt vesznek (oktatóként, témavezetőként) a Katonai Műszaki Doktori Iskola működtetésében, és ez igaz fordítva is. A Karon belül is szoros kooperáció figyelhető meg az intézetek és tanszékek között.

A tudományos kutatás specifikumaként jelentkezik a Karon az a tudományos közéleti tevékenység, amelynek keretében az intézetek és a tanszékek tudományos fokozattal rendelkező oktatóinak jelentős része aktívan vesz részt az intézmény tudományos életében (pl. előadások, szemináriumok, workshop-ok, fórumok szervezőiként, aktív részeseiként); a hallgatói tudományos diákköri munka támogatásában (akár konzulensként, akár bírálóként, akár zsűritagként).

Az oktatók és kutatók jelentős számban tagjai különféle hazai és nemzetközi szakmai szervezeteknek, társaságoknak, s arra törekszenek, hogy felhasználják ezen szakmai fórumok adta lehetőségeket kutatási eredményeik széles körben való megismertetésére, magyar és idegen (elsősorban angol) nyelvű szakmai publikációik megjelentetésére. Az intézetek, tanszékek tudományos fokozattal bíró oktatóinak és kutatóinak jelentős hányada a MTA köztestületi tagja, s a Magyar Hadtudományi Társaság megfelelő szakosztályában is végez tudományos tevékenységet.

II.1.11.8. Minőségbiztosítás a Karon

A dokumentumok tartalma szerint a Kossuth Lajos Hadtudományi Kar jelenleg nem rendelkezik teljesen önálló, elkülönült minőségbiztosítási rendszerrel, minőségügyi szervezete az Egyetem minőségbiztosítási rendszerének egyik alrendszerét képezi. A Kar ez irányú tevékenysége alapvetően az összegytemi minőségügyi folyamatok meghonosításában, a Kar

gyakorlatába való átültetésében fejeződik ki. Fő tevékenysége a hadtudomány alapelveinek minőségi oktatására, fejlesztésére és modernizációjára irányul, amelyet a minőségbiztosítás eszközeivel kíván segíteni.

A fentiek azonban nem jelentik azt, hogy a Karnak nincs önálló minőségpolitikája, és nem rendelkezik saját, csak rá jellemző minőségügyi folyamatokkal. A Kar az egyetemi minőségbiztosítási rendszer keretein belül aktív, kezdeményező minőségbiztosítási-, minőségirányítási tevékenységet folytat. A minőség iránti elkötelezettség, és a minőségbiztosítás-, fejlesztés jelentőségének hangsúlyozására a dékán minőségpolitikai nyilatkozatot tett, a Kar pedig minőségbiztosítási irányelveket adott ki.

Az EFQM-kérdőívek elemzése során megállapítottuk, hogy az egyetemi oktatók közül 40-en, a különböző helyzetű, és jogviszonyú hallgatók közül összesen 86-an vettek részt a felmérésben. A felmérés eredményeit a bergeni hét kritérium szerint értékelték.

A Kar elkötelezettsége, hogy korszerű, NATO-kompatibilis tudást közvetítsen hallgatóinak, akik ezáltal képessé válhatnak nemzetközi környezetben is az adott szakbeosztások minőségi ellátására, a Magyar Köztársaság méltó képviselőjére. Ehhez a Kar rendelkezik a megfelelő szakmai potenciálokkal: korszerű tananyagbázissal, és megfelelő oktatói-kutatói háttérrel, valamint infrastruktúrával és kapcsolati rendszerrel.

A Karon folyó oktató- és kutatómunka az intézményi szabályzatokkal összhangban elkészült kari szabályok alapján történik. Ezt a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat, a kari Szervezeti és Működési Szabályzat, a Neptun.net-rendszer, és a kreditrendszer biztosítják. A felsőoktatási Bologna-rendszerhez illeszkedő háromlépcsős képzési struktúrának a megteremtése megtörtént.

Az oktatók tudományos kutatási tevékenysége megfelel az Egyetemmel szemben támasztott követelményeknek, azonban a publikációs tevékenység, projektekben való részvétel nem homogén. Az oktatók tudományos iránya és az oktatott tárgyak összhangja alapvetően megfelel, a minőségbiztosítási ellenőrzés jelentős problémákat nem fedett fel.

II.1.11.9. A Hadtudományi Doktori Iskola

A Hadtudományi Doktori Iskola gyakorlatilag minden oktatási egység számára biztosítja a fokozatszerzés háttérét jelentő kutatómunkában való részvételt, valamint a mesterképzésben résztvevő tehetséges hallgatók számára biztosítja a továbblépést a PhD-fokozat elnyeréséhez. A Hadtudományi Doktori Iskola 18 tudományszakon biztosítja a tudományos képzést.

A képzés a vonatkozó törvények értelmében 2004. szeptember 01-től a kreditrendszer követelményei szerint folyik. Kutatási területe a védelmi szféra tevékenységét érintő hadtudományi jellegű kérdések vizsgálata. Ez magában foglalja a hadtörténelem témaköreitől a biztonságelméleteken, a védelmi igazgatáson, a nemzetbiztonság és a rendvédelem kutatásán keresztül a szűk katonai területek kutatásáig tartó széles skálát.

A doktori képzés a Kar képzési formái között kulcsfontosságú szerepet játszik. A hadtudományi doktori (PhD) képzés gyakorlatilag 1996. szeptember elseje óta folyik. A Magyar Akkreditációs Bizottság az iskolát 2002. február 22-ei ülésén akkreditálta, melyet a 2008/3/VIII/2/86. számú határozatával megerősített és 2009. december 31-ig meghosszabbított.

1996 és 2008 között összesen 421 fő nyert felvételt, ebből 340 fő abszolutóriumot, 238 fő fokozatot szerzett. Az arányok azt mutatják, hogy a doktori iskola közvetlen ráhatása és segítőkészsége megtartja a hallgatókat, ezért a lemorzsolódás alacsony fokú. A hallgatók

többségét a Honvédelmi Minisztérium, az Igazságügyi- és Rendészeti Minisztérium, a polgári titkosszolgálatok és más államok fegyveres erői állományába és alárendeltségébe tartozó szervek munkatársai adják. Évfolyamonként változó tendenciát mutatva 30-50 % azon polgári hallgatók aránya, akik hadtudományi témát dolgoznak fel és átlagosan 2,4 publikációt jelentetnek meg.

II.1.12. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Kar értékelése

II.1.12.1. Küldetés – jövőkép- célok, stratégia és cselekvési program

A Kar stratégiája az oktatási, kutatási és vállalkozási, képzési infrastruktúra, a humánpolitikai/ szervezetfejlesztési és a marketing-tevékenység célrendszerét határozza meg. Kiemelten foglalkozik a doktori képzéssel, az innovációs tevékenységgel, és külön tárgyalja a tudományos diákköri mozgalom sokrétűen megjelenő előnyeit valamint a képzésben betöltött jelentőségét. A Kar küldetése tudatosan, részleteiben kidolgozott, jövőképe átgondolt, stratégiája koherens elemekből áll, és realitásokon nyugszik.

A Kar humánpolitikai stratégiája megfelelő kereteket biztosít humánpolitikai tevékenység hosszú távú fejlesztéshez.

A ZMNE a szolnoki bázisára koncentrált tárgyi és személyi feltételei segítségével – képes a nemzetközi és hazai felsőoktatási, valamint repülő szakmai előírásoknak egyidejűleg megfelelő felsőfokú repülő-szakember alap-, tovább-, illetve átképzést folytatni, annak valamennyi polgári és katonai szakterületén, a bolognai folyamat bevezetését követően is.

II.1.12.2. Szervezeti sajátosságok (rendszer, struktúra, felépítés)

A Kar szervezetét a dékáni hivatal vezeti, a doktori iskola mellett 6 intézetre tagozódik, amelyek 19 tanszéket és 1 sportközpontot foglalnak magukba. A Kar működtetését általánosságban a Szervezeti és Működési Szabályzat, napi vonatkozásban a bázisok sajátosságaihoz igazodó Működési Rend-ek szerint végzik. Legfőbb önkormányzati testülete a Kari Tanács, amely munkaterv szerint, ill. szükség esetén ad hoc ülésezik, döntéseit a dékán Határozatokban fogalmazza meg. A Kar különböző szakterületeken végzendő tevékenységét további 11 testület döntései és javaslatai alapján irányítja a Kar vezetése. A Kar munkaterveket készít, amelyek összhangban vannak az Egyetem munkaterveivel. A Kar operatív irányítására a dékán katonai vonatkozásokban írásos parancsokat, polgári irányban utasításokat ad ki. Adminisztratív szerve a Dékáni Hivatal.

A Kar vezetése az oktatás és gyakoroltatás helyzetének folyamatos és megbízható irányítását és finanszírozását illetően (melyet saját elgondolásai alapján, de az Egyetem vezetésével egyetértésben végez) jól működő szervezet. A Kar vezetése pragmatikus, a folyamatok sokoldalú megközelítésére támaszkodik, szervezeti felépítése funkcionális felépítési sémát követi. A szakok fölötti hierarchia élén a dékán helyezkedik el, őt segíti munkájában a dékáni hivatal önálló hivatalvezetővel. A döntések demokratizmusának szerve a Kari Tanács. A dékán intézkedéseket, a Kari Tanács határozatokat hoz.

II.1.12.3. Oktatói HR – kiválasztás – minőség – beosztás

Az oktatók esetében e követelményeket a mindenkori felsőoktatási törvény, és annak alapján elkészített Szervezeti és Működési Szabályzat rögzíti. A rendszer korrekt működése ellenére eseti problémát jelent, hogy gazdag gyakorlati tapasztalati tőkével rendelkező csapattiszteket, intézményben szolgálókat a Kar nehezen tudja megnyerni oktatói feladatra, amely mögött

elsősorban szociális, pénzügyi és tiszti rendfokozati, vagy a humán erőforrás-kezelési problémák állnak. Ugyanakkor a fenti kategóriákban szolgálatot teljesítők oktatási munkavállalásának gyakori akadály a doktori (PhD) fokozat hiánya. További gondot jelent, hogy az oktatói állomány létszámához viszonyítva kevés a „missziós tapasztalattal”, NATO gyakorlattal, hadszíntéri tapasztalattal rendelkező oktató.

A látogatás során a Bizottság meggyőződött arról, hogy a kinevezett oktatók, tudományos kutatók szakmai (tudományos) tevékenységét a folyamatos alkalmasság követelményei alapján figyelemmel kísérik, és kétévenként értékelik. Az értékelésük az önértékelés, a hallgatói vélemények valamint a vezetői ellenőrzés tapasztalatai alapján történik. Pozitív tapasztalat, hogy a kutatási eredmények jelentős része rövid időn belül megjelenik az oktatásban.

A szak- és szakirány-felelősök, a tantárgyfelelősök megfelelő végzettséget, kedvező korösszetételt és arányokat mutatnak, mindannyian főállású oktatói az Egyetemnek. A tantárgyfelelősök rendszeres munkakapcsolatot tartanak fent a szak vezetőjével. A tárgyakhoz döntően az Egyetemen teljes munkaidőben foglalkoztatott tanárok, docensek kapcsolódnak. Mind a teljes munkaidőben foglalkoztatott, mind a külsős szakemberek évtizedes felsőoktatási gyakorlattal rendelkeznek, szakterületeik elismert vezetői, tudományos művelői. A szakon, a megrendelői igények szerinti képzés magas színvonalát segíti az a tény, hogy a Honvédelmi Minisztériumtól, HM Honvéd Vezérkartól, illetve a Magyar Honvédség különböző szervezeteitől a képzésbe bevont szakemberek (köztük a ZMNE doktoranduszai) a tantárgyak nagy részénél egyes témakörökben oktatnak, azaz betanító óraadók.

A repülőműszaki képzésben probléma, hogy Magyarországon jelenleg hiányzik a repülőmérnök mesterképzés, ezért szakmai vonalon nehezen biztosítható az oktatói utánpótlás.

II.1.12.4. Oktatási infrastruktúra

A Kar néhány hónappal a Bizottság munkájának megkezdése előtt költözött át az Üllői úti objektumból jelenlegi helyére, ezért a képzési infrastruktúra vizsgálata kiemelt figyelmet kapott. Az ellenőrzés időszakában a Bizottság meggyőződött arról, hogy az elméleti oktatás objektumai hiánytalanul és jó minőségben rendelkezésre álltak, a gyakorlati képzésre szolgáló objektumok nagy része szintén elkészült. Mindez alól kivétel, mint említettük a lőtér és az uszoda ideiglenes hiánya, amelyekre a pénzügyi fedezet jelenleg még nem áll rendelkezésre. A képzéshez szükséges ilyen irányú kapacitások azonban az Egyetemen szomszédos bázisokon szerződéses formában biztosítottak.

A fenntartó évek óta csökkenő költségvetési támogatásának kompenzálására kari szinten is előtérbe került a bevétel növelése. Az erőfeszítések eredményeképpen az utóbbi években a bevételek folyamatosan emelkedtek (100 millió forintos nagyságrendet értek el), ami jelentős mértékben hozzájárult a Kar kiegyensúlyozott gazdálkodásához. Költségvetési oldalról a működés pénzügyi feltételei tehát rendezettek. A szakokon folytatott képzés egyéb infrastrukturális feltételei (tantermek, haditechnikai gyakorló eszközök, gyakorlótér, laboratóriumok és tanműhelyek, informatikai háttér stb.) megfelelőek.

A szolnoki bázison az 1960-as évektől folyik felsőszintű repülő szakmai képzés. Az intézmény szakmai infrastruktúráját ennek megfelelően folyamatosan fejlesztették, és napjainkra a tradicionális szovjet-orosz eredetű oktatási és szemléltető eszközök csaknem teljes skálájával rendelkeznek. Az intézet oktatói a hagyományos módszerek mellett folyamatosan törekedtek az eszközpark bővítésére és az informatikai rendszerek által

biztosított lehetőségek minél szélesebb körű alkalmazására. A hagyományos és informatikai alapú modellezési módszerek jelenleg jól kiegészítik egymást, lehetővé téve az oktatás magas színvonalát.

Az oktatás támogatásához az Intézet rendelkezik egy tanhangárral, tanműhelyekkel, laboratóriumokkal és szaktantermekkel. A hallgatók elhelyezése kétágyas, jól felszerelt kollégiumi szobákban történik. Az Intézet könyvtára 70 ezer kötetes, könyveken kívül 15 hazai és 17 külföldi szakfolyóirat segíti a hallgatókat és az oktatókat a korszerű tudás, valamint a naprakész ismeretek megszerzésében.

Az Intézetnek fejlett informatikai infrastruktúrája van. Minden tanszéken (valamennyi oktató irodájában és a szaktanteremben), a kollégiumban és a könyvtárban is elérhető az Internet. Az oktatást négy számítógépes tanterem (CAD, CAM, MATLAB rendszerekkel), egy repülésirányító szimulátor (a Repülőtanterem), és egy 160 katalogizált kazettával rendelkező szakmai videotéka támogatja.

A hallgatók fizikai felkészítését a bázison található és a katonai alakulattal közösen használt sportlétesítmények (tornaterem, szabadtéri sportpályák) és uszoda szolgálják.

Korszerű gyakorlati oktatási rendszer alakult ki (megfelelő szimulátor, angol nyelvű kommunikáció stb.), a hallgatók meg vannak elégedve, a hatékony tanuláshoz a szükséges feltételek rendelkezésükre állnak, az oktatóktól minden szükséges támogatást megkapnak, ugyanakkor problémaként jelezték a budapesti kampusztól kapott adminisztratív támogatás rugalmatlanságát.

II.1.12.5. Információ, tájékoztatás, hazai és nemzetközi kapcsolatok

A mesterfokozatú képzésen tanuló hallgatók megszerzendő tudásanyaga szorosan kötődik a NATO- és az EU tanulmányok követelményeihez.

Egyes esetekben megfigyelhető volt, hogy a jó színvonalú elméleti ismeretekhez nem párosult azonos szintű, aktualizált gyakorlati tudás, ezért a képzésben nagyobb hangsúlyt kell fektetni a csapatlátogatásokra illetve a parancsnoki munka megismertetésére.

A Karnak mind a hazai kapcsolatrendszere, mind külföldi kapcsolatai szerteágazóak és működőképeseek. Az előbbi részben a kihelyezett oktatások és gyakoroltatások útján (Ózd, Szeged, Kaposvár), valamint önálló regionális központi feladatok felvállalásával (Területi Integrációs Szakképzési Központ létrehozása), részben a társ-felsőoktatási intézményekkel végzett hivatalos együttműködés formájában valósul meg.

A másik nagy terület a regionális nemzetközi együttműködés területe. Évente 4-6 nemzetközi gyakorlatot hajtanak végre, amelyeken a környező országok tisztjein kívül a Kar hallgatói is részt vesznek. A Kar tiszt-tanárai külföldi katonai felsőoktatási intézetekben vezettek tanfolyamokat, és ugyanezekről a helyekről fogadnak külföldi hallgatókat. Célprojektjeikben a Kart NATO képzési központként kívánják akkreditálni, amely törekvést az Egyetem szakmai színvonala és geopolitikai adottságai miatt a NATO is támogat.

II.1.12.6. Tehetséggondozás – hallgatók helyzete

A hallgatókkal szemben támasztott kompetencia-elvárások teljesíthetőségét jól szolgálja a tanóra-, a kredit- és a vizsgarendszer. A tantervekben a tantárgyak egymásra épülését a tanmeneti terv és az előtanulmányi követelmények biztosítják.

A képzési folyamat szerves részeként a hallgatók tudományos diákköri tevékenységének szervezéséhez, a pályázatok elkészítéséhez, külön pályadíjak kitűzéséhez, mentori, konzulensi

teendők ellátásához a szellemi és anyagi támogatás biztosított. Az Egyetemen, a tanszékeken, a szakcsoportokban folyó kutatásokba az arra felkészült és motivált hallgatókat bevonják. A hazai szakmai konferenciákon, tudományos rendezvényeken, külföldi tanulmányutakon, gyakorlatokon eseti döntés alapján ugyancsak részt vesznek az arra megfelelően felkészült hallgatók. A kompetenciák fejlesztésénél fokozatosan támaszkodnak a munkaerő-piaci igények változására. Ebben nagy segítséget jelent a rendszeres szakfejlesztési fórum, ahol az alkalmazó szervezetek idegen-nyelvi és nemzetközi szervezeti orientáltságát rendszeresen megismerik és feldolgozzák.

A szakdolgozati témaválasztás gyakorlata, a vezető oktatók ebben való közreműködése, a záróvizsgák előkészítettsége és szabályozottsága megfelelő színvonalú. A diplomamunkák védésének tapasztalatai alapján elmondható, hogy a védések magas szintűek, értékes munkák születtek, amelyek egy része alkalmas publikációra, az oktatásban történő további felhasználásra. A záróvizsgákon a hallgatók döntő többségénél jó lexikális illetve tárgyi tudást tapasztaltak a bizottságok, és az adott témákhoz megfelelő napi, aktuális ismeretekkel is rendelkeztek a hallgatók.

II.1.12.7. Kutatás – Fejlesztés – Innováció, beépülésük az oktatásba

A Kar a vizsgált időszakban 10 szakot (6 alapképzési és 4 mesterképzési) alapított. Képzési programjaikat rendszeresen ésszerűsítik és karbantartják, pl. a polgári hallgatók esetében előfordult, hogy a katonai ismeretek egy részét miniszteri engedéllyel kivették a képzésből, és a polgári életben szükséges ismeretek oktatásával helyettesítették azokat.

A BJKMK képzési struktúrájából, oktatói és kutatói állományának összetételéből adódóan széleskörű kutató tevékenységet folytat, melynek eredményei a Magyar Honvédségben, a tágabban értelmezett védelmi szférában (pl. katasztrófavédelem területén), az egyetemi oktatásban, és egyre erősödő tendenciát mutatva a polgári élet különböző területein egyaránt megjelennek, hasznosulnak. A Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség számos alkalommal rendel meg kutatásokat a Kartól.

A Karon elsősorban katonai, védelmi jellegű kutatások folynak, ugyanakkor oktatóik, kutató csoportjaik, tudományos szakmai műhelyeik konzorciumi tagként részt vettek/vesznek olyan eszközök, technológiák kutatásában és fejlesztésében, amelyeket a polgári életben is hasznosítanak. Utóbbi kutatások többnyire más hazai, esetleg külföldi kutató, fejlesztő intézményekkel együttműködésben folynak. Kutató csoportjaik konzorciumi tagként közös pályázatokon is részt vesznek.

A vizsgált területeken nem mutatkozott az oktatás és kutatás összhangját negatívan befolyásoló jelenség.

A kutatási eredményeiket a lehető leggyorsabban átültetik az oktatásba, és azokat nyomtatott és elektronikus egyetemi jegyzetek, multimédiás tananyagok formájában jelenítik meg. A Karon az elmúlt években (2003-tól) 123 jegyzet, e-jegyzet, tankönyv, tansegédlet készült.

Mindezek az elért eredmények megfelelő alapot adnak a további kutatások folytatásához, a TDK témák kirrásához, a PhD kutatási témák kidolgozásához és a kutatási ösztöndíjak elnyeréséhez.

II.1.12.8. Az oktatás során megvalósult belső és külső koordináció

A Kar 2008-tól 2 bázison (Budapest és Szolnok) további 2 kihelyezett helyszínen (Ózd, Szeged) folytat képzést, s egy további helyen (Kaposvár) gyakoroltatást. A Kar az utóbbi néhány évnnyi átmeneti időszakban a már megindult bolognai folyamat szerinti képzés és a

doktori képzés mellett kifutó rendszerben még a régi, duális képzési formában indított szakok képzését is levezényelte, továbbá a polgári munkaerőpiac igényei szerint időnként felsőfokú szakképzési tanfolyamokat is indít. A szakok tantervei a Képzési és Kimeneti Követelményekben meghatározott célokkal összhangban állnak. A tanulmányi területek és azok arányai, a tantárgyak egymásra épülése, az elméleti és gyakorlati képzés aránya, az ismeretellenőrzési rendszer a képesítési követelményekben előírtaknak megfelel, annak tartalmilag eleget tesz. A mesterfokozattal rendelkezők képesek a NATO valamelyik hivatalos nyelvén kommunikálni, ismerik, és készség szintjén birtokolják az idegen nyelvű érintkezés hivatalos formáit.

II.1.12.9. Minőségbiztosítás

A Karon önálló minőségbiztosítási rendszer működik. A tantárgyak és oktatási anyagok fejlesztése során a szakfelelős rendszeresen konzultál a tantárgyfelelősökkel és javaslatokat tesz a tananyag-fejlesztés legfontosabb irányaira. Ugyancsak fontos elem a vizsgatapasztalatok feldolgozása és a hallgatói ismeretszint folyamatos ellenőrzése, valamint a hallgatók véleményének gyűjtése és a bevételek-vizsgálatok, amelyek kérdőívek kitöltésével és – ahol ez lehetséges – a korábban végzett hallgatók bevonásával történnek.

A hallgatók irányába támasztott követelmények érvényesülnek, az oktatási-tanulási folyamat, valamint az oktatás-tanulás kimeneti követelményei szabályozottak. A tananyagfejlesztés a hozzáértő felelős oktató irányításával folyik. Pozitívan értékelendő, hogy a szakok és a tanszékek profilját összehangolják, az egységesebb vezetői struktúra kialakítása szervezetileg egyre javuló színvonalon biztosítja a minőségi célok teljesítését.

A szak minőségfejlesztését rendkívüli módon befolyásolta az elmúlt öt évben szinte folyamatosan zajló szervezeti változások sorozata. A képzés szintjén működő minőségbiztosítási rendszer a tantárgyak és az oktatási anyag fejlesztését, a vizsgatapasztalatok feldolgozását, a hallgatói ismeretszint folyamatos ellenőrzését, a hallgatók véleményének begyűjtését és a bevételek-vizsgálatot végzi.

II.1.12.10. A Katonai Műszaki Doktori Iskola

A ZMNE BJKMK Katonai Műszaki Doktori Iskola (KMDI) néven működtet a katonai műszaki tudományok tudományágban doktori iskolát. A KMDI-ben 2002. szeptember 1. óta van lehetőség PhD fokozat szerzésére a KMDI előakkreditációját rögzítő MAB 2002/2/II. sz. határozata alapján.

A KMDI tevékenységét az Egyetem Doktori Tanácsa felügyeli a törvényesség betartása és a képzési színvonal folyamatos fejlesztése tekintetében, az iskolát a doktori iskola vezetője irányítja a tudományozások vezetői és a Doktori Iskola Tanácsának segítségével. A doktori iskola jogszabályok szerinti működési feltételei biztosítottak. A KMDI rendelkezik képzési tervvel, működési szabályzattal és minőségbiztosítási tervvel. A KMDI jelenleg hét tudományszakon folytat doktori képzést.

A KMDI a Karral közösen működteti, és tartja fenn a „Hadmérnök” című online folyóiratot (<http://www.zmne/hadmernok>), amely megfelelő publikációs fórumot biztosít a doktori iskola és az egyetemi oktatói-hallgatói állomány részére a katonai műszaki tudományágban. A folyóirat eddig megjelent 9 rendes és 5 különszámában több mint 150 cikk kapott helyet. A szolnoki bázison a publikálás lehetősége a „Repüléstudományi Közlemények” című elektronikus periodikában biztosított.

A MAB 2008. február 29-ig lefolytatott megfelelőségi eljárása alapján meghozta 2008/3/VIII/2/087 sz. határozatát, amely szerint a KMDI „*megfelel*” minősítést kapott, amely 2009. XII. 31.-ig érvényes. Az új akkreditációs eljárás a jelentés megírásának időszakában folyamatban van.

A KMDI jelenleg 16 tőzstaggal rendelkezik, akik tudományos fokozatuk és tevékenységük alapján megfelelnek a minőségbiztosítási terv követelményeinek. A KMDI működése alatt (2002 óta) összesen 234 hallgatót vett fel, akik közül 63 szerzett tudományos fokozatot. A jelentkezők száma évenként 20-25 fő. Jelenleg a 3 évfolyamon összesen 60 hallgatójuk van.

Az iskola követi fokozatot szerzett hallgatói tudományos tevékenységét, és meghatározott idő után témavezetőként, ill. konzulensként igyekezik őket bevonni az iskola munkájába.

II.2. A minőségbiztosítás és –fejlesztés értékelése

II.2.1. A minőségbiztosítás rendszerszemléletű értékelése

A vezetés rendelkezik rövid-, közép- és hosszú távú szakmai minőségbiztosítási, tudományos, informatikai, marketing és továbbképzési stratégiával, amely az éves és havi munkatervezés kiindulási alapja.

Az Egyetem minőségbiztosítási rendszere kézikönyvben és eljárási utasításokban szabályozott. Ennek alap gondolatát az ISO 9000-es nemzetközi szabvány oktatásra, kutatásra értelmezett adaptálása adja. Az eljárások több minőségbiztosítási területet jól támogatnak, teljességük és tanúsíthatóságuk viszont nem valósult meg. Ennek ellenére a stratégiai célok számszerűsítettek, bár a minőségbiztosítási technikák oldaláról történő támogatásuk (értékelések, szabályozás) fejlesztést igényel.

A szervezeten keresztül rendszeres értékelés történik több területen:

- A minőségmutatók rendszerének éves értékelése a korábbi MAB jelentés tartalma szerint készül.
- Beválás értékelés (megbízásos kutatás formájában) a munkaerőpiaci, az oktatói, kutatói teljesítmény, az egészségügyi, a szakkollégiumi és az egyes diplomások munkaerőpiaci értékelése történik.
- Kiemelkedő hatékonysággal támogatja a folyamatokat az auditálási és az évenkénti minőségértékelési munka, ugyanakkor a mérési eredmények alapján történő fejlesztések kezdetlegesek, és a problémamegoldások hatékonyságát javítani kell.
- Az utóbbi időben az Egyetem az UNI-EFQM modell alapján önértékelést végez, melynek elemei a minőségbiztosítási rendszerhez jól illeszthetők.

Az intézményi és a kari minőségbiztosítási tevékenységek képesek egymás mellett működni, de több ponton hiányzik az egymásra épülés (egyetemi célok lebontása, a belső benchmarking lehetőségének kihasználása, a közös felmérési lehetőségek jó gyakorlatának átadása...).

A működés egyéb területein is találhatóak felmérések, melyek adatai kiértékelésre kerülnek, de az adatgyűjtésből származó tényekre támaszkodó minőségfejlesztések nem jellemzőek.

Az oktatási spektrum kiszélesedését nem követte a minőségbiztosító rendszer megfelelő színvonalú fejlesztése. Az önértékelések (alap- és mesterképzések) túlságosan általánosak, hiányoznak a konkrét mutatók (kivételesen az oktatókról szóló statisztika), ezt tükrözi a CSWOT

analízis is. A rendkívül ambiciózus tervek megvalósítása azonban nem nélkülözheti a minőségbiztosítási rendszer erősítését, a kutatási fejlesztési tevékenység javítását.

II.2.2. A teljes képzési folyamat minőségbiztosítása

A szakokon a tanszékek oktatóinak bevonásával folyik a minőségbiztosítási tevékenység, melynek célja, hogy az oktatatott anyag megfeleljen a képzési céloknak, azon belül a munkaerőpiac változó elvárásainak. A minőségfejlesztés legfontosabb módszerei a folyamatos tananyagfejlesztés, a különböző szakmai konferenciák anyagainak, a tudományos kutatások eredményeinek az értékelése, a tudományos fokozattal rendelkező oktatók számának növelése.

A szakokon rendszeresen elemzik, értékelik az oktatási-kutatási tapasztalatokat, az oktatók munkáját, a záróvizsgák tapasztalatait és a munkaerőpiac esetlegesen megváltozott követelményeit, a legfontosabb felhasználók visszajelzését, melyeket felhasználnak a tananyag, az oktatási program korszerűsítésénél. Az utóbbi érdekében felhasználják a hallgatóktól kapott véleményeket is. A vezetők rendszeresen ellenőrzik – személyes óralátogatásokkal – az oktatás színvonalát, az elvárt színvonalú feltételek meglétét. A külsős óraadók értékelése, ellenőrzése és szükség esetén a velük kapcsolatos eljárás a dékán hatásköre.

A nagyobb teljesítmény elérése érdekében támogatják a TDK dolgozatok készítését. A hallgatók részére folyamatosan biztosítják a különböző konzultációs lehetőségeket és a kredit tanácsadást. Működtetik a demonstrátori rendszert, melynek keretében kétheti rendszerességgel a tancsoportok választottjai (demonstrátorok) közvetlen megbeszélést folytatnak az intézet igazgatójával a felmerülő kérdésekről. Az itt szerzett tapasztalatok segítik az intézetek munkáját, mivel közvetlen információt biztosítanak az akut problémákról és elősegítik azok érdemi megoldását. Amennyiben a felvetett ügy nem az intézet kompetenciája, a heti írásos jelentések adnak lehetőséget az ügy kari vagy intézményi szintre emelésére. A minőségbiztosítás terén kiemelten kezelik a Hallgatói Önkormányzat véleményét. A szakfejlesztési fórumokon érdemi elemző tevékenységgel vizsgálják minőségi követelmények elérését, fejlesztését.

II.2.3. A folyamatmérések, hallgatói, munkatársi vélemények figyelembe vétele

A vizsgált szakokon a hallgatókat évente, egyes esetekben félévente kérdezik meg az oktatókkal, az oktatással, az ellátottsággal kapcsolatos véleményükről. Ezen kívül rendszeresen a hallgatói fórumok. A kérdőíveket, véleményeket az Intézet Vezetői Tanácsa összegzi, értékeli. Szükség esetén változtatásra szólít fel, utasít, vagy személyi döntést javasol. Legtöbb esetben egy módszerbeli változtatás segít a hallgatók és az oktatók kapcsolatának javításán.

A hallgatókat érintő kérdésekről naponta informálódnak, a problémáról feljegyzést vezetnek, amely tartalmazza a megtett intézkedéseket is (amennyiben azok szükségesek). A végzés előtt az utolsó szemeszterben külön figyelmet fordítanak a hallgatókkal való kapcsolatok fenntartásának lehetséges módzataira. Ösztönözik a hallgatókat a visszajelzésekre, különös tekintettel az elhelyezkedésre és a tanult anyag felhasználhatóságára. Kikérik véleményüket az oktatás színvonaláról, az általuk javasolt változtatási irányokról.

A hallgatók számára a folyamatok könnyebb szervezhetősége érdekében több csatornán keresztül valósul meg a támogatás. A hallgatók és tanárok soraiból felelősök segítik az oktatást. A HÖK az érdekképviselőt látja el. A hallgatóknak csoportos e-mail címe van a könnyebb hallgatói kommunikáció érdekében.

Nincs a hallgatói véleményezésekre alapozott átfogó minőségfejlesztés. Esetenként személyre szabott reakciók születnek (pl. a hallgatói panaszkezelés folyamata dokumentált). A felmérés eredményeit és a várható fejlesztéseket a hallgatók felé széles körben nem jelzik vissza.

Az oktatókat tanszéki értekezleteken, vagy egy-egy megoldandó probléma esetén soron kívül, kérdezik meg az aktuális ügyekről. A tanszékeken belül közvetlen és rendszeres a kommunikációs kapcsolat az oktatók és a vezető között. Bármikor kapcsolatot teremthetnek, és érdemi megbeszélést folytathatnak egymással illetve a munkahelyi vezetőikkel.

Az intézményben a folyamatokat valamennyi jogszabályilag elvárt területen felmérik. További felmérési területek segítik az intézményi döntéseket, mint a záróvizsga bizottságok értékelései, egyediek, például könyvtári felmérés. A működés szempontjából fontos további értékelések viszont hiányoznak, ezért sok esetben számszerűsíthető adatok sem állnak rendelkezésre ezeken a területeken (pl. PR események visszajelzései, az oktatási folyamattal kapcsolatos elégedettségértékelések). Fejlesztést igényel továbbá a diplomás pályakövetési rendszer teljes körre történő kiterjesztése, illetve az alumni rendszer.

II.2.4. Elhelyezkedési mutatók, pályakövetés

A pályakövetés módszerei az Egyetem egészére még jelentős eltéréseket mutatnak. Egy bevételek-értékelési tanulmány hasznos információkat biztosít az ösztöndíjas végzetek egy részéről. Ugyanakkor vannak szakok, ahol a nyomon követés a végzetek hiánya, illetve a rendszer kidolgozatlanága, illetve titokvédelmi okok miatt alacsony szintű.

Egyes szakok a nappali hallgatókról rendelkeznek felfektetett pályakövetési nyilvántartással, melyet évente pontosítanak. A pályakövetést az utolsó félévben szervezik meg azokkal a hallgatókkal, akik önként jelentkeznek be az intézethez a kapcsolattartás érdekében. A kapcsolat bizalmi elven működik. A levelező hallgatók döntő többségükben rendelkeznek munkahellyel. Így a levelező fakultásnál a végzés időszakában aktuális munkahelyi adatokat rögzítik és azokat a hallgatókat kéri fel a visszajelzésre, akik a diploma tárgyát képező szakmában helyezkednek el.

II.2.5. Összefoglaló megállapítások a minőségbiztosításról

- A minőségpolitika valamint a fejlesztési koncepciók és tervek átláthatóak és forrásoldalról is megalapozottak. A minőségügyet az intézményben, a szakmai felügyeletet megfelelő kompetenciákkal rendelkező szakemberek vezetik.
- A vezetés rendszere megbízható módon biztosítja az intézmény hatékony működését, melyet ISO 9000-es alapú szabályozások támogatnak. Ezt az önértékelési kultúra elemei egészítik ki. A vezetői döntések hatékony végrehajtásának ellenőrzésére többszintű kontroll rendszert működtetnek. Ugyanakkor a felelőségek megosztása gyakran vezet a problémamegoldások hatékonyságának romlásához.
- A minőségszabályozás eszköztárában hatékonyan jelennek meg a korábbi MAB jelentés objektív értékelése, az intézményi auditálási kultúra, az önértékelésből származó adatok, a munkaadók által visszajelzett szempontok.
- A Bizottság szükségesnek tartja az intézményi és kari minőségügyi tevékenységek érdemi integrálását (egymásra épülését).

- A nyilvánosság biztosítására alkalmazott eljárások minden szinten lehetővé teszik, hogy a Kar személyi állománya a tevékenységükhez közvetlenül kapcsolódó információkhoz hozzáférjen.
- A korlátos erőforrások ellenére is magas szinten tervezett humán erőforrás-fejlesztés és infrastrukturális háttér szavatolja a folyamatok feltételrendszerét.

III. Ajánlások az intézmény számára

III.1. Az intézmény sajátos potenciáljai

- A ZMNE az egyetlen olyan hazai felsőoktatási intézmény, amely a tisztképzés és a biztonságpolitikai képzés területén nemzeti feladatokat lát el.
- Az intézményben a katonai és a civil szféra szerves integrációja valósul meg.
- Nemzetközi missziókban sikeres és elismert, több évtizedes gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező hivatásos katonaoktatókkal rendelkezik.
- Több területen is modern sajátos infrastrukturális háttérrel megtámogatott képzési kínálatot nyújt.
- Magas színvonalú a nyelvi képzés, az egykori Varsói Szerződés országai közötti egyedülként, akkreditált katonai nyelvvizsga központtal rendelkezik.

Pozitív tapasztalatként értékelte a Bizottság a következőket:

- Az Egyetemen dolgozók ismerik a minőségpolitikát, amely mind az Interneten, mind pedig az intézmény nagyobb forgalmú helyein olvasható.
- A törvény által előírt kötelező minőségszabályozási értékelések az intézményben rendszeresen megtörténnek.
- A hallgatói teljesítmények mérése folyamatos, bár az elmúlt évek leépítései és az egy telephelyre történő költözés miatt történtek részleges adatvesztések. Az oktatók folyamatosan végzett hallgatói véleményezésén túl megkezdődött a hallgatók az intézményről, az informatikai ellátottságról, illetve a tanulmányi ügyek intézéséről alkotott véleményének, továbbá a dolgozói elégedettségnek a felmérése, megtörtént az első kísérlet a doktoranduszok elégedettségének felmérésére is. A MAB plénuma felhívja az Egyetem vezetőinek figyelmét arra, hogy hallgatói vélemények alapján jobb az Egyetem PR-ja, mint a belső valóság.

III.2. Egyetemi szintű javaslatok

III.2.1. Oktatással kapcsolatos javaslatok

1. A jelentés több helyen tartalmaz olyan hallgatói véleményeket, tapasztalatokat, hiányosságokat, melyek elemzésével és a szükséges intézkedésekkel az oktatás minősége és feltételei, a hallgatók munkafeltételei javíthatók és javítandók.
2. I-III. helyezett TDK dolgozatot szakdolgozatként történő elfogadásának rendszerét meg kell szüntetni, biztosítva az egyszerűsített szakdolgozat készítés kritériumát.
3. Az Egyetem sajátos feladatai miatt a nyelvi képzések eredményességét további kell javítani..

4. Az ERASMUS kreditek beszámítását, az Europass fordítását közelesen meg kell oldani.

III.2.2. Humánerőforrás fejlesztése

1. A tantárgyfelelősök MAB által meghatározott kreditkorlátaik figyelembe vételével fejleszteni kell az oktatói állományt, illetve az oktatott anyagot.
2. A civil képzés méretének és arányának jelentős növekedése következtében az Egyetem dolgozzon ki stratégiát és konkrét tervet, hogy a nem katonai ismereteket oktatók a maguk civil tudományágában folytassanak tudományos kutatást és szerezzenek más egyetemeken tudományos fokozatot. Ez szükséges és egészséges nyitást kell jelentsen a magyar felsőoktatás más intézményei felé.
3. Az egyes tantárgy- és szakfelelősök esetében javuló tudományos teljesítmény és elismertség szükséges. A MAB szükségesnek tartja, hogy az Egyetem oktatói nagyobb számban és arányban publikáljanak a nemzetközi folyóiratokban, melyek közül számos az Egyetem könyvtárban is megtalálható. Ezzel nő az Egyetem nemzetközi elismertsége is.
4. Az Egyetem gondolja át a rektor általános helyettesének kijelölését: választott rektorhelyettes(ek) helyett a kancellár ilyen megbízása idegen a magyar felsőoktatási gyakorlattól.

III.2.3. A gazdálkodással kapcsolatos javaslatok

1. Az intézményi bevételeket piaci szemléletű megközelítésekkel lehet és kell növelni (pályázatok, K+F+I stb.).
2. Változtatni kell azon az elven, mely szerint a honvédelmi tárca megrendelésére kutatásokat végző tudományos szakmai műhelyekben nem érzékelhető közvetlen motiváció a teljesítmények elismerésére.
3. Ki kell alakítani a források hatékony felhasználásának mutatóit. A Szenátus szabályozza, hogy a bevételek (függetlenül attól, hogy milyen forrásból származnak) az oktatási folyamat szempontjából a lehető leghatékonyabban kerüljenek felhasználásra. Ennek végrehajtásáról évente tájékoztatni kell a Szenátust.

III.2.3. Kapcsolatrendszer

1. Az intézmény regionális funkciói, hazai kapcsolatai megfelelő szintűek, nemzetközi kapcsolatrendszere jelenleg korlátozott, elsősorban a régió országaira épít. Szélesíteni kell a kétoldalú kapcsolatokat és a publikációs lehetőségeket elsősorban a NATO tagállamok hasonló intézményeivel, és ezt a tevékenységet ki kell terjeszteni az Egyetem minden tanszékére.
2. A civil oktatás bővülésével párhuzamosan bővíteni kell a kapcsolatokat a civil intézményekkel is.

III.2.4. Infrastruktúra

1. A K+F+I színvonalának emelése érdekében erősíteni szükséges az informatikai és kommunikációs technológiák széles körű alkalmazását, javítani kell a kutatás

infrastrukturális és személyi feltételeit. Hatékonyabbá kell kihasználni az Egyetemi Központi Könyvtár információs és tájékoztatási lehetőségeit.

2. Javítani szükséges az intézményen belül az információbiztonságot. Ez első sorban a belső kommunikáció, az oktatás és az oktatás adminisztráció területén igényel fejlesztést. A nagymennyiségű adatkezeléssel kapcsolatosan a szükséges helyeken rendszeresen értesüljenek az érintettek a megváltozott adatszolgáltatásokkal kapcsolatos információkról. Mindkét karon azonos törzsadatbázist kell kialakítani. Az intézményi és kari fejlesztéseket össze kell hangolni.
3. A kollégiumok színvonala, szolgáltatásai közötti rendkívül nagy különbségek felszámolásának egyetemi prioritást kell kapnia.

III.3. Intézményi szintű minőségbiztosítási, minőségfejlesztési javaslatok

1. A minőségbiztosítási rendszer tegye teljessé a célok elérése érdekében szabályozandó folyamatok kidolgozását, biztosítva egy professzionális minőségbiztosítási rendszer szerinti tanúsíthatóságot. A ZMNE karain különböző hagyományok és gyakorlat szerint folyik a hallgatói véleményezés és a megelégedettségi vizsgálat, ahogy ezt a kari önértékelések is tükrözik. Javasoljuk egy intézményi egységes rendszer kialakítását.
2. A vezetői elkötelezettségen keresztül válják biztosítottá a minőségirányítási tevékenység fejlesztéséhez szükséges erőforrás (új szakok, új értékelési módok). A fejlesztési célkitűzéseket konkrétabban, mérhetőbb módon kell megtenni, az egyes területek teljesítmény mutatóit bővíteni célszerű.
3. A jelenleg rendszeresen folytatott felmérések körét ki kell bővíteni, legalább az intézmény célrendszerével összefüggő fejlesztések támogatása vonatkozásában (többlépcsős hallgatói, teljes körű diplomás pályakövetés, a kiemelt területek, pl. PR hatékonyságára vonatkozó felmérések)
4. A felmérések eredményeit széles körben, felhasználóbarát módon kell közzé tenni, az eredmények alapján kell tervezni fejlesztéseket, az eredmények visszacsatolásával zárni a folyamatot. Ehhez a honlap lehetőségeit is célszerű felhasználni. Az azonos bázison történő felmérések és kiértékelések folyamatosságával szükséges megteremteni a fejlődési trendek és az esetleg szükséges korrekciók megállapíthatóságát, azonosíthatóságát.
5. Javítani kell a jelzett vagy felfedezett problémák megoldásának módszertanát, teret engedve a „jó gyakorlat”-ok átvételére. Ehhez aktívan törekedni kell a belső és külső benchmarking módszertanának kialakítására.
6. A külsős óraadók értékelési rendszerét fejleszteni kell, mivel erre a látogatás során eljárási rend nem volt elérhető, a dékán hatásköre.
7. Az önértékelés tartalmi mélységét növelni szükséges, mivel a valós minőségfejlesztési területek meghatározása ezen a módszeren keresztül várható.

A MAB felhívja az Egyetem vezetésének figyelmét, elemezze és indokolt mértékben csökkentse azt a különbséget, ami a két kar értékelésében a jelentés tartalmaz, többnyire a Bolyai Kar javára.

III.4. További javaslatok a ZNME KLHK számára

1. Tovább kell erősíteni azon törekvést, miszerint a Hadtudományi Karon folytatott alap-, és mesterszintű, valamint felsőfokú vezetői képzés során diplomát szerzett hallgatók, a szaktudás birtokában el tudjanak helyezkedni, szolgálati, illetve munkahelyeiken, képesek legyenek megfelelő teljesítményképes tudásra, önálló alkotómunkára, posztgraduális továbbképzésre.
2. További fontos feladat, hogy az elméleti és a gyakorlati ismeretek, valamint a nyelvi kvalifikáció birtokában egyre magasabb szinten váljanak alkalmassá NATO beosztások és más nemzetközi együttműködési feladatok ellátására. Ennek érdekében törekedni kell az oktatói állomány minőségi mutatóinak javítására, arra, hogy folyamatosan fejlesszék szaktudásukat.
3. Kísérjék fokozott figyelemmel a fegyvernemi képzés során a megrendelői igény és a szakokra felvett hallgatók számának harmonizációját. Ennek érdekében tervezetten és folyamatosan konzultáljanak, egyeztessenek a Honvéd Vezérkar, illetve az Összhaderőnemi Parancsnokság illetékes vezetőivel, szervezeteivel. (Természetesen, ezen módszer alkalmazása szükséges a rendészeti, nemzetbiztonsági, a titkos-szolgálati szervezetek, valamint a Kar kapcsolatára vonatkozóan is.) Humánpolitikai terveiket egyeztessék a Honvédelmi Minisztérium és a Honvéd Vezérkar illetékeseivel az oktatói utánpótlás biztosítása érdekében, fektessenek kiemelt figyelmet a haderőnemi és fegyvernemi kultúrák hosszú távú fenntartására.
4. Az Egyetem, illetve a Kar oktatási rendszere megköveteli, hogy rendelkezzenek a Magyar Honvédségben, valamint a NATO-ban rendszeresített és perspektivikus oktatói fegyverekkel és más technikai eszközökkel, ezért igényeljük a Honvéd Vezérkar, illetve a fenntartó ilyen irányú támogatását is.
5. A hallgatók oktatási gyakorlatának egyik fontos színtere lehet a szentendrei Tiszt-helyettes Kiképző Bázis ilyen irányú kihasználása, ezért integrálása megfontolandó és ajánlatos az oktatás alrendszeréént.
6. A tudományos potenciál növelése érdekében kiemelt feladatként kezeljük:
 - a folyamatos minőségbiztosítást, tudományos kutatási irányok pontosítását,
 - kari humánstratégia kialakítását,
 - oktatók és kutatók tudományos potenciáljának növelését,
 - elméleti és empirikus kutatási eredmények minél szélesebb körben történő megismertetését,
 - a tehetséggondozást,
 - infrastrukturális fejlesztéseket (gyakorló felkészítő bázisok, szimulátorok, trenasörök számítógépes gép- és harcjármű, valamint harcvezetési szimulációs gyakorlatok területén) illetve
 - kísérjék figyelemmel és növeljék a hazai és nemzetközi pályázatokon való részvétel arányát.

III.5. További javaslatok a ZNME BJKMK számára

1. Folyamatosan biztosítani kell, hogy a BJKMK diplomát szerzett hallgatók a képzésfolyamán elsajátított korszerű, a tudomány legújabb vívmányain alapuló szakmai ismeretek birtokában alkalmassá váljanak a szakterületükön megjelenő professzionális kihívások kezelésére, a nemzetközi partnerekkel történő együttműködésre, képesek legyenek ismereteik önálló fejlesztésére, továbbá megfelelő alapokkal rendelkezzenek a hivatásuk gyakorlása közben felmerülő problémák komplex megoldására.
2. A képzés során el kell érni a katonai-műszaki tudomány legújabb eredményeinek az oktatásba integrálását. Ezért a fenntartóval közösen törekedni kell arra, hogy a beszerzésre kerülő új haditechnikai eszközök rendszerbeállításával egyidejűleg az Egyetem rendelkezzen a szükséges dokumentációkkal, műszaki leírásokkal, kiszolgálási utasításokkal, oktatási segédletekkel.
3. A Kar teljes oktatási spektrumában általános gyakorlattá elvárásként kell megfogalmazni a korszerű NATO katonai és szakmai ismeretek oktatását, gyakoroltatását, lehetővé téve a végzett hallgatók részére, hogy rövid határidőn belül, külön szakmai felkészítés nélkül nemzetközi missziókba, illetve NATO vagy EU beosztásba kerülhessenek. A szükséges forrásokat a Kar bevételeinek nagyobb arányú visszahagyásából, a gyakorlati tapasztalatokat pedig a nemzetközi tapasztalatokkal rendelkező oktatók bevonásával kell előteremteni.
4. Tovább kell szélesíteni a Kar nemzetközi kapcsolatrendszerét. Túl kell lépni a regionális bezártságon. A nemzetközi kapcsolatokat a katonai-műszaki tudományokban élenjáró országok partnerintézményeivel kialakított kapcsolatok irányába kell fejleszteni. Ez szintén szükségessé teszi a bevételek elosztásának újragondolását.
5. A végzős hallgatókkal szemben minimális követelményként kell támasztani a NATO STANAG középfokú (2,2,2,2) szintet.
6. A Kar egésze vonatkozásában egyenszilárdságúvá kell tenni a minőségbiztosítási, minőségfejlesztési rendszert. A működés hatékonyságának értékelésre végzett felmérések, értékeléseket teljes körűvé kell tenni, és a mért adatokat, a hallgatói véleményt a minőségfejlesztés érdekében is fel kell használni.
7. Ki kell alakítani a kutatási-fejlesztési tevékenység hatékonyságának mérésére szolgáló rendszert.
8. A végzett hallgatók teljes körére ki kell terjeszteni, a Kar vonatkozásában pedig egységessé kell tenni a diplomás pályakövetési rendszert.
9. A szolnoki infrastruktúrára alapozva kezdeményezni kell az egységes nemzeti repülőmérnök mesterképzés megvalósítását.
10. A Karnak vizsgálja felül és gondolja újra az egységes ösztöndíjas hallgatói értékelési rendszert, érvényt szerezve a hadtudományi képzés és a Katonai Műszaki Kar képzési specifikumából adódó sajátosságokból adódó különbségeknek.

IV. Szakértékelések

IV.1. A Kossuth Lajos Hadtudományi Kar szakjainak értékelése

IV.1.1. Biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak értékelése

A szak iránti érdeklődés egyenletesen magas, az első helyen jelentkezők szinte azonos száma mutatja a valós igényeket, amely alapján a szak életképessége igazolt. A felvételi számok a kapacitás maximális kihasználását mutatják, a képzésben évfolyamonként egy tancsoport megléte jelenti az optimumot és a maximumot is. A felvételi ponthatár belesimul a többi alapképzési szak ponthatárai közé. Pozitív, hogy az évfolyamonkénti lemorzsolódás mértéke – hasonlóan a mesterszakéhoz – nem számottevő, nem éri el a 10%-ot. Az elmúlt négy tanévben összesen 745 fő jelentkezett a szakra, ebből 215 fő került felvételre.

IV.1.1.1. Rendszer, struktúra, összetétel

Az oktatók adatainak elemzése szerinta tantárgyfelelősök beosztási és életkori adatai kedvező korösszetételt és megfelelő arányokat mutatnak. A szak jellege és a szakterületen a tudományos fokozattal rendelkezők számának és szintjének következtében az egyetemi tanárok, az általános műveltségi alapozó ismeretek oktatásáért felelősek, a szakismereti tárgyakhoz döntően az Egyetemen teljes munkaidőben foglalkoztatott egyetemi tanárok, docensek kapcsolódnak.

Mind a teljes munkaidőben foglalkoztatottak, mind a külsős, eseti megbízásos vagy együttműködési megállapodás szerint oktató szakemberek évtizedes felsőoktatási gyakorlattal bírnak, szakterületük elismert vezetői, tudományos művelői. A szakon oktatók száma 56 fő, ebből 42 fő a teljes munkaidőben foglalkoztatott. Az oktatói besorolás alapján 8 fő egyetemi tanári, 2 fő főiskolai tanári, 21 fő egyetemi docensi, 9 fő adjunktusi, 6 fő tanársegédi, 2 fő kutatói besorolással rendelkezik. A tudományos fokozatokat illetően az alábbi a megoszlás: 34 fő PhD/DLA, 6 fő CSc, 3 fő DSc, 1 fő az MTA tagja.

A képzési és kimeneti követelményeknek érvényesülnek, az értékelése szerint az Egyetem új képzési struktúrájába illeszkedő biztonság- és védelempolitikai szak valós megrendelői igényekre épült. A szakon a kiterjesztően értelmezett védelmi szféra szervezetei, szolgálatai számára megnyílt a lehetőség, hogy a biztonság- és védelempolitikai szakértelemhez kötött munkakörökben foglalkoztatott állomány felsőfokú alapképzését biztosítsák.

A tanterv a Képzési és Kimeneti Követelményekben meghatározott képzési céllal összhangban áll. A tanulmányi területek és azok arányai, a tantárgyak egymásra épülése, az elméleti és gyakorlati képzés, az ismeretellenőrzési rendszer megfelelő. A mintatantervben a tantárgyak egymásra épülését a tanmeneterv és az előtanulmányi követelmények biztosítják.

IV.1.1.2. Működési és infrastrukturális feltételek

Az általános és speciális kompetenciák megszerzését a szak tantárgyainak szakmai megalapozottsága, logikai kapcsolódása teszi lehetővé. A szakmai tantárgyak lefedik a biztonság- és védelempolitikai terület alapismereteit, biztosítják az alapvető szakmai gyakorlati kompetenciák megszerzését, fejlesztését. Mindehhez hozzájárul az elméleti képzés és a félévankénti szakmai gyakorlat tartalmi összehangoltsága. Az oktatásszervezési kérdések és az oktatásmódszertan megfelel a felnőttképzés és a speciális tartalom együttes követelményeinek. A vonatkozó tudományági sajátosságokkal kiegészített szakakkreditációs minimumkövetelmények teljesülnek.

A szakon folytatott képzés infrastrukturális feltételei nem térnek el az Egyetem és a Kar általános színvonalától. A rendelkezésre álló alaptanterem elhelyezkedése, bútorzata, közvetlen környezete a megfelelő szintet eléri. A 2007/2008-as tanévben minden tanulócsoporthoz önálló tanterme volt. A tantermek oktatástechnikai eszközökkel való ellátottsága mindenképpen fejlesztendő. A hallgatók geoinformációs (földrajzi), hadtörténelmi és informatikai képzése szakkabinetekben, speciálisan berendezett tantermekben folyik. Informatikai és könyvtári háttér biztosított, a hallgatók számára a szolgálatok szakkönyvtárai, illetve a speciális tartalom oktatásához szükséges bázisok rendelkezésre állnak.

IV.1.1.3. Oktatási folyamat és eredményei

Az oktatás kimeneti paraméterei biztosítják, hogy a végzett hallgatók alkalmasak a Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikájának megvalósulása érdekében védelmi-igazgatási feladatok ellátására. Ezen belül a polgári védelem regionális és országos szintű szervezeteiben munkakörök betöltésére, a védelmi tervezés és a fegyveres erők államigazgatási, közigazgatási és védelmi-igazgatási feladatainak végrehajtására. A végzetek magas szintű idegen nyelvű ismeretek birtokában a Magyar Köztársaság és a Magyar Honvédség nemzetközi védelmi és válságkezelő feladatának ellátására és megfelelő szakmai gyakorlat megszerzését követően nemzetközi szervezetekben (NATO, EU) előadói feladatok végrehajtására alkalmasak.

A hallgatók részére olyan lehetőséget biztosítanak, amely képes a hallgatók speciális szakmai képességeit, kognitív és szociális kompetenciáit, attitűdjeit, motivációit feltárni, fejleszteni. A kompetenciák fejlesztésénél fokozatosan támaszkodnak a munkaerő-piaci igények változásához. Ebben nagy segítséget jelent a rendszeres szakfejlesztési fórum, ahol az alkalmazó szervezetek idegen nyelvi és nemzetközi szervezeti orientáltságát rendszeresen megismerik és feldolgozzák.

A hazai szakmai konferenciákon, tudományos rendezvényeken, külföldi tanulmányutakon eseti döntés alapján vesznek részt hallgatók. A biztonság- és védelempolitikai alapszak hallgatói a tanszék oktatóinak ösztönzésére és vezetésével részt vesznek a Tudományos Diákköri munkában. A tanulmányok elkészítése és a hallgatók által kiválasztott témák kutatása jól szolgálja az önálló kutatáshoz nélkülözhetetlen tapasztalatok kialakulását és fejlődését.

A mesterszakhoz hasonlóan, a szakdolgozati témaválasztás gyakorlata, a vezető oktatók ebben való közreműködése, a záróvizsgák előkészítettsége és szabályozottsága megfelelő színvonalú. A diplomamunkák védésének tapasztalatai alapján elmondható, hogy magas szintűek a védések, illetve értékes munkák születtek. A záróvizsgákon a hallgatók döntő többségénél jó lexikális illetve tárgyi tudást tapasztaltak a bizottságok, és az adott témákhoz megfelelő napi, aktuális ismeretekkel is rendelkeztek a hallgatók. Megfigyelhető volt, hogy a jó színvonalú elméleti ismeretekkel nem párosult megfelelő szintű gyakorlati tudás, ezért a képzésben nagyobb hangsúlyt kell fektetni a csapatlátogatásokra, illetve a parancsnoki munka megismertetésére.

IV.1.1.4. Minőségbiztosítási és minőségfejlesztési tevékenység

A szak minőségfejlesztését rendkívüli módon befolyásolta az elmúlt öt évben szinte folyamatosan zajló szervezeti változások sorozata. A képzés szintjén működő minőségbiztosítási rendszer a tantárgyak és az oktatási anyag fejlesztését, a vizsgatapasztalatok feldolgozását, a hallgatói ismeretszint folyamatos ellenőrzését, a hallgatók véleményének begyűjtését és a bevételek vizsgálatát végzi.

A szakon végzett hallgatók pályakövetése folyik, bár figyelembe kell venni, hogy az első évfolyam 2008 nyarán végzett. A 2007/2008-as tanévben az alapképzési szinten végzett hallgatók 66%-a felvételizett a mester szintű képzésbe.

A felhasználási szempontok érvényesülnek a képzésben. A megrendelők biztonság- és védelempolitikai képzés alap- és mesterszaki folyamatait egységes rendszerben kezelik. A megrendelői igényre épülnek az alapszintű kimeneten megjelenő szakreferens követelmények, de még nincs meg a megfelelő tapasztalat a beválásra. A védelmi szféra szakemberei biztonság- és védelempolitikai szak záróvizsgálatain és a diplomamunkák (szakdolgozatok) elkészítésében is jelentős szerepet vállalnak. Ezek szerint a folyamatos és aktív munkakapcsolat biztosított.

IV.1.2. Nemzetbiztonsági alapképzési szak értékelése

A jelentkezési és felvételi adatok vizsgálatából kitűnik, hogy az elmúlt négy tanévben összesen 218 fő jelentkezett a szakra, ebből 128 fő első helyen jelölte meg a szakot és 77 fő került felvételre. A felvételi ponthatár 76-175 között változott (a 76-os alsó határ még a max.120 pontos rendszerbeli ponthatár). A szak iránti érdeklődés egyenletesen magas, az első helyen jelentkezők száma mutatja a valós igényeket, amely alapján a szak életképessége igazolt. A felvételi számok a kapacitás maximális kihasználását mutatják, a képzésben évfolyamonként egy tancsoport megléte jelenti az optimumot és a maximumot is. Az évfolyamonkénti lemorzsolódás mértéke nem éri el a 30 %-ot.

IV.1.2.1. Rendszer, struktúra, összetétel

A szak- és szakirány-felelősök, a tantárgyfelelősök megfelelő végzettséget, kedvező korösszetételt és arányokat mutatnak. A tantárgyfelelősök rendszeres munkakapcsolatot tartanak fent a szak vezetőjével. A tárgyakhoz döntően az Egyetemen teljes munkaidőben foglalkoztatott tanárok, docensek kapcsolódnak. Mind a teljes munkaidőben foglalkoztatott, mind a külsős szakemberek évtizedes felsőoktatási gyakorlattal rendelkeznek, szakterületek elismert vezetői, tudományos művelői. Az oktatók összlétszáma 25 fő, ebből 20 fő a teljes munkaidőben foglalkoztatott. 4 fő egyetemi tanár, 15 fő egyetemi docens, 1 fő adjunktus, 1 fő doktorandus. 12 fő rendelkezik PhD/DLA, 5 fő CSc, 2 fő DSc tudományos fokozattal. A szak a képzés gyakorlatiassága érdekében az öt külső, a nemzetbiztonsági szolgálatoktól bevont szakember (köztük a ZMNE doktorandusa) összesen nyolc tantárgy oktatását végzi.

A szak működése a képzési és kimeneti követelményeknek megfelel. Az alapszakon a kiterjesztően értelmezett nemzetbiztonsági szféra szervezetei, szolgálatai számára megnyílt a lehetőség, hogy a speciális munkakörökben foglalkoztatott állomány felsőfokú alapképzését megoldják. A szakon a képzés általános célja: nemzetbiztonsági szakértők képzése a speciális rendeltetésű nemzetbiztonsági szolgálatok, valamint más megrendelők számára.

Az első teljes oktatási ciklus tapasztalata alapján a nemzetbiztonsági alapszakon az Egyetem képes a Magyar Köztársaság nemzetbiztonsági szolgálatainál és a rendvédelem területén titkos információgyűjtéssel hivatásszerűen foglalkozó szakember állomány felkészítésére.

A mintatantervben a tantárgyak egymásra épülését az előtanulmányi követelmények biztosítják. Az általános és speciális kompetenciák megszerzését a szak tantárgyainak szakmai megalapozottsága, logikai kapcsolódása teszi lehetővé.

A Karon a szak tudományágának alapvető tudományos műhelye a Biztonság- és Védelempolitikai Tanszék, azon belül is a nemzetbiztonsági szakcsoport. A szakcsoport oktatói és a szak képzésében is részt vállaló külső szakértők a Hadtudományi Doktori Iskola „a nemzetbiztonság elmélete tudomány szak” művelésében is meghatározó szerepet játszanak. A 12 meghirdetett téma koherens egységet alkot, és a PhD-képzésben született kutatási eredmények megjelennek a képzésben.

IV.1.2.2. Működési és infrastrukturális feltételek

A szakon folytatott képzés infrastrukturális feltételei nem térnek el az Egyetem és a Kar általános színvonalától. A szak oktatási rendszere és infrastrukturális adottságai a korábban ismertetett szakokéhoz hasonlóak, értelem szerint az ott leírtakhoz hasonlóan jellemezhetők.

A szak hallgatói számára biztosított az önálló kutatáshoz szükséges ismeretek megszerzése. A hallgatók részére lehetőséget biztosítanak, hogy a képzési folyamat szerves részeként a hallgatók tudományos diákköri munkában részt vegyenek, tevékenységük szervezéséhez, a pályamunkák elkészítéséhez minden szükséges szellemi és anyagi támogatást megadják.

(C)SWOT analízis keretén belül bemutatták a szak működésének főbb jellemzőit, melynek tanulsága szerint az alapszak eleget tesz a MAB által támasztott minőségi követelményeknek.

A szak speciális jellege következtében fontos, meghatározó tényezőként említhető meg, hogy a végzett hallgatók foglalkoztatására elsősorban a polgári nemzetbiztonsági szolgálatoknál, valamint a védelmi szektorban működő Katonai Felderítő Hivatal és a Katonai Biztonsági Hivatal központi és területi (szakági) szervezeteinél nyílik lehetőség. A titkosszolgálati eszközök alkalmazására törvényben felhatalmazott szervezetek, speciális szolgálatok állományában, meghatározott szakmai munkakörökben történő alkalmazás is reális lehetőség, ugyanis a szakalapítás előkészítése során a Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálat, korábban a Határőrség Bűnügyi Felderítő Szolgálat, a Vám- és Pénzügyőrség Bűnügyi Igazgatósága egyértelműen kifejezte igényét a képzésben végzett szakértők alkalmazására.

IV.1.2.3. Minőségbiztosítási és minőségfejlesztési tevékenység

Az oktatás fejlesztésének eredményességi vizsgálatánál fontos tény, hogy a szakon 2008-ban történt első alkalommal kibocsátás. A képzésben résztvevő külsős előadóként, gyakorlatvezetőként bevont nemzetbiztonsági, rendvédelmi szakemberek illetve a szolgálatok vezetői által adott információk szerint a szakon szerzett kompetenciák megfelelnek a szakmai életben bekövetkezett változásoknak, illetve a szolgálatok elvárásainak. Tekintettel a személyi állományra vonatkozó speciális szabályozásra, a végzett hallgatók további pályafutásának nyomon követése nehezen, sajátos megoldásokkal oldható meg. Teljes körű bevételek vizsgálatra nem nyílik lehetőség. Esetenként a szervezetek humán (személyügyi) szerveinek külön megkeresésével, engedélyeztetést követően, korlátozott mértékben lehetséges a vezetői állomány ez irányú tapasztalatainak megkérése.

A minőségbiztosítást és minőségfejlesztést értékelve úgy látjuk, hogy ha speciális módszerekkel is, de működik a minőségbiztosítási rendszer, a hallgatók véleményének gyűjtése és a bevételek vizsgálata. A szak jellegéből adódóan rendkívül fontos, hogy a megrendelői szférával, tehát a nemzetbiztonsági és rendvédelmi szervezetekkel rendszeres, célirányos és a kölcsönösségen alapuló munkakapcsolatokat tartanak fent. A szakalapítás, a szakindítás, a képzés indítása és folytatása nem képzelhető el a megrendelők érdemi bevonása nélkül. A szakfejlesztési munkabizottságban a szervek képviselői részt vesznek, a szakmai gyakorlatok végrehajtását biztosítják, tantárgyfelelősi és konkrét oktatási feladatokat vállalnak

és végeznek, szakdolgozatokat konzultálnak, bírálják, vizsgáztatásokban vesznek részt, bedolgoznak tananyagokba.

IV.1.2.4. Oktatási folyamat és jellemzői

Az Egyetem tradicionális kapcsolatai között kiemelt helyet kapnak a katonai nemzetbiztonsági szolgálatokkal kialakított, együttműködési megállapodással minőségi szintre fejlesztett kapcsolatok. A honvédelmi miniszter a 74/2002. számú határozatában az MK Katonai Felderítő Hivatalt 2002. november 1-jei hatállyal kutatóhelyé nyilvánította. A polgári és katonai felsőoktatási intézményektől érkező konzultációs igények teljesítését a Hivatal közel 24 ezer kötetes könyvtára segíti. Évente átlagosan 25-35 kutató jár rendszeresen a könyvtárba, ugyancsak évente, rendszeresen szakmai gyakorlati lehetőséget biztosítanak a ZMNE hallgatói számára, de emellett számos egyéni konzultációs igény, illetve szakdolgozat készítésének támogatásához, konzulensi, vagy bírálói munka elvégzésének megszervezéséhez nyújtanak segítséget. A Hivatal, mint megrendelő részt vett a katonai felsőoktatás korszerűsítésében és új rendszerének (bolognai folyamat) kialakításában (nemzetbiztonsági szak), valamint a doktori képzés támogatásában.

A MK Katonai Biztonsági Hivatal, NBH tudományos kutatóhely státust kapott. Az MK KBH és a NBH a kutatások terén funkcionális feladatai mellett ellátja a katonai biztonsági szakterületen a kutatómunkát és a szakértői tevékenységet, valamint részt vesz a PhD képzések támogatásában. Tevékenysége során a kutatások eredményességének és a képzés színvonalának emelése érdekében tervezi az együttműködést a kutatás hatékonyságát elősegítő katonai és polgári kutatóintézetekkel, felsőoktatási intézményekkel, szervezetekkel, valamint a speciális ismeretekkel rendelkező, a kutatómunkában jártas személyekkel. A KBH speciális gyűjtőkörű szakkönyvtárában 20.000 kötet van. A szabályok betartásával a könyvtár nyitva áll a kutatók, az egyetemi hallgatók előtt is.

Komoly problémahogy a hallgatók általában 8-15 évvel ezelőtt érettségiztek, amikor még idegen nyelvből nem volt kötelező érettségi vizsgát (nyelvvizsgát) tenni.

IV.1.3. Büntetés-végrehajtási nevelő alapképzési szak értékelése

A jelentkezési és felvételi adatok vizsgálata szerint az elmúlt négy tanévben összesen 86 fő jelentkezett a szakra, ebből 52 fő első helyen jelölte meg a szakot és 61 főt vettek fel. A felvételi ponthatár 76-92 között változott. A nappali tagozat iránti érdeklődés figyelemreméltó, de a Kar legfeljebb 3 évenként kíván esetleg nagyobb létszámú képzést indítani oktatói kapacitás hiányában. Az évfolyamonkénti lemorzsolódás mértéke nem éri el a 20%-ot.

IV.1.3.1. Rendszer, struktúra, összetétel

A szak- és szakirány-felelősök a tantárgyfelelősök megfelelő végzettséget, kedvező korösszetételt és arányokat mutatnak. A tantárgyfelelősök rendszeres munkakapcsolatot tartanak fent a szak vezetőjével. A tárgyakhoz döntően az Egyetemen teljes munkaidőben foglalkoztatott tanárok, docensek kapcsolódnak. Mind a teljes munkaidőben foglalkoztatott, mind a külsős szakemberek évtizedes felsőoktatási gyakorlattal rendelkeznek, szakterületek elismert vezetői, tudományos művelői. Az oktatók összlétszáma 23 fő, ebből 15 fő a teljes munkaidőben foglalkoztatott. 6 fő egyetemi tanár, 6 fő egyetemi docens, 2 fő adjunktus, 1 fő tanársegéd, 3 fő doktorandusz. 9 főnek van PhD/DLA, 3 főnek CSc, egynek DSc tudományos fokozata.

Tekintettel arra, hogy a büntetés-végrehajtási nevelő alapszak a magyar felsőoktatásban új szak a „Képzési és kimeneti követelményeknek” való megfelelés értékelése során lényeges szempont volt, hogy 2004-ben a megrendelői igényekre alapozva akkreditáltatta a büntetés-végrehajtási nevelő alapszakot.

A Karon a szak tudományágában működő tudományos műhelyek, illetve kutatási területek megfelelő bázist nyújtanak az oktatáshoz. A szak tudományágának alapvető tudományos műhelye – a Szociológia- Pszichológia és Pedagógia tanszék, azon belül is a pszichológia szakcsoport . A tanszék és a szakcsoport oktatói, valamint a szak képzésében is részt vállaló külső munkatársak, a Hadtudományi Doktori Iskola „katonapszichológia, katonaszociológia, katonapedagógia” tudományterületek művelésében is meghatározó szerepet játszanak.

IV.1.3.2. Működési és infrastrukturális feltételek

A szakon folytatott képzés infrastrukturális feltételei nem térnek el az Egyetem és a Kar általános színvonalától. A szak oktatási rendszere és infrastrukturális adottságai a korábban ismertetett szakokéhoz hasonlóak, értelem szerint azokhoz hasonlóan jellemezhetők.

Feltétlenül ki kell emelni, hogy a büntetés-végrehajtási nevelők speciális kompetenciáik alapján képesek többek között a fogvatartottak szociálpszichológiai jellemzőinek megismerésére és reszocializációjukhoz szükséges nevelési módszerek kiválasztására; a zárt intézményekben alkalmazható csoportos és egyéni fejlesztési módszerek bevezetésére és alkalmazására; a büntetés-végrehajtási nevelői tevékenység tipikus és sajátos eszközei és módszerei alkalmazásának megtervezésére, megszervezésére és a szakmai feladatok végrehajtására. A büntetés-végrehajtási nevelő szakemberek alapképzésében a szak önállósága biztosítja mindezen sajátos követelmények teljesítését, a speciális szaktudás megszerzését.

A hallgatók számára a megfelelő gyakorlóléhelyek biztosítottak, ami a képzési követelményrendszer alapján nyolc hetes szakmai gyakorlat teljesítésére ad lehetőséget. Ezekre a 2. és 4. szemeszter végén kerül sor különböző büntetés-végrehajtási intézményekben. Az eredményesen elvégzett gyakorlat kritérium-feltétele a diploma megszerzésének.

A képzési folyamat szerves részeként a hallgatók tudományos diákköri tevékenységének szervezéséhez, a pályamunkák elkészítéséhez az oktatók minden szükséges szellemi és anyagi támogatást megadnak. A 2007/2008. tanévben önálló büntetés-végrehajtási nevelői szekcióban 5 hallgató adott be pályamunkát; ebből két hallgató jogosultságot nyert az OTDK-n való részvételre. Mindezek mellett a hazai szakmai konferenciákon, tudományos rendezvényeken, külföldi tanulmányutakon eseti döntés alapján vesznek részt hallgatók. Az egyetemi hagyományos és on-line kiadványok publikációs lehetőséget biztosítanak valamennyi hallgató számára.

A polgári és katonai felsőoktatási intézményektől érkező konzultációs igényeket figyelembe véve közel 24 ezer kötetes könyvtár segíti a belső és külső kutatók tudományos tevékenységét. Rendszeres kapcsolatot tartanak fent azokkal a szakintézményekkel és oktató-kutató műhelyekkel (Rendőrtiszti Főiskola Büntetés-végrehajtási és pszichológia tanszéke, valamint az országos hatáskörű büntetés-végrehajtási intézmények, illetve a fogvatartottak reszocializációjával foglalkozó állami és társadalmi szervezetek), amelyek hozzájárulnak a hallgatók elméleti és gyakorlati képzésének színvonalasabbá tételéhez, a tananyag korszerűsítéséhez, a szakma gyakorlásához szükséges ismeretek naprakészen tartásához.

IV.1.3.3. Minőségbiztosítási és minőségfejlesztési tevékenység

A záróvizsga bizottság általi összegzett megállapításokat értékelve a hallgatók felkészültsége, a vizsgán mutatott teljesítménye a záróvizsga tantárgyak ismeretanyagából megfelelt a követelményeknek. Ehhez döntően hozzájárult, hogy a tantárgy-felelősök időben megadták a felkészülési kérdéseket, a szükséges szakirodalom pontosítást elvégezték, és igény szerint konzultációs lehetőséget biztosítottak. A szakdolgozatok védeése a vártnál színvonalasabb volt, a hallgatók kivétel nélkül összefogottan, hatásosan tartották meg prezentációjukat, amelyre egy önálló tantárgy keretében módszertani felkészítést is kaptak, a diplomamunkákhoz választott témák összességben igazolták a követelmények komplexitását, sokoldalúságát.

A szakon végzett hallgatók pályakövetésének vizsgálatánál figyelembe kell venni, hogy az első évfolyam 2008 nyarán végzett. A szakra döntően a büntetés-végrehajtási és zárt intézmények alkalmazottai jelentkeznek.

IV.1.3.4. Oktatási folyamat és jellemzői

Az Egyetemen a büntetés-végrehajtási nevelő képzés alap, illetve mester szintű képzése speciális szaktudással várta fel az ez iránt érdeklődő hallgatókat. A minőségbiztosítást és minőségfejlesztést értékelve úgy látjuk:működik a minőségbiztosítási rendszer, amelynek fő célja a képzési és kimeneti követelményeknek való megfelelés, a megrendelői szervezetek speciális szakmai igényeinek beemelése az oktatásba, a hallgatói tanulmányi munka segítése.

Az alapképzési szak indításának előkészítésével párhuzamosan kezdték meg a büntetés-végrehajtási mesterszak megalapítását és indítását szolgáló kidolgozó munkát.

A szakon folytatott képzés szempontjából az alkalmazó szférával, elsősorban a BVOP erre kijelölt állományával, valamint a RTF BV tanszék oktatóival célirányos és kölcsönösségen alapuló munkakapcsolatot tartanak fenn. A szakalapítás, a szakindítás, a képzés indítása és folytatása nem képzelhető el az alkalmazók érdemi bevonása nélkül. A szakon folyó képzés valamennyi alapidokumentumának kidolgozása a megrendelőkkel együtt, velük folyamatosan konzultálva, igényeiket megismerve és akceptálva, konszenzussal történt.

IV.1.4. Javaslatok a ZMNE KLHK szakjaira vonatkozóan

Biztonság- és védelempolitikai alapképzési szak

- Javítani szükséges a tantervek oktatástechnikai eszközökkel való ellátottságának színvonalát, amely nagymértékben befolyásolja az oktatás-képzés hatékonyságának és eredményességének egészét.
- El kell érni, hogy a szak vezetői és oktatói vegyenek részt, illetve közreműködjenek a felvételi eljárásban és ott véleményüket messzemenően vegyék figyelembe.

Nemzetbiztonsági alapképzési szak

- Fontos teendő a hallgatók idegen nyelvi képzési színvonalának, illetve ismeret-szintjének emelése, valamint a képzésben résztvevők nagyobb arányú bevonása a hallgatói tudományos munkába.
- A szak vezetése tekintse prioritásként meghatározott feladatnak a tananyag-fejlesztés kérdését. A szakmai ismeretanyag döntő többségét fedjék le tananyaggal.
- Az oktatás minőségi fejlesztése érdekében szükséges a hazai és nemzetközi szakmai képzés területén a tényleges együttműködés kereteinek és tartalmának bővítése, szélesítése, illetve az oktatás technikai infrastruktúra fejlesztése.

Büntetés-végrehajtási nevelő alapképzési szak

- Feltétlenül szükséges emelni a hallgatók idegen nyelv ismereti szintjét, mivel az elvártnál alacsonyabb színvonalú. A szak fordítson kiemelt figyelmet a felmentést adó orvosi igazolások fokozott ellenőrzésére.
- Törekedjenek a nyomdai úton előállított tananyag készítésére, elsősorban azon tantárgyak esetében, amelyeket más szakokon is oktatnak, mivel ennek hiánya a tananyag-fejlesztés egyik gyengesége.

V. Függelék

V.1. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem képzései (karonkénti csoportosítás)

Kossuth Lajos Hadtudományi Kar

(nemzetvédelmi és katonai képzési terület)

„kifutó” szakok

- ♦ Biztonság és védelempolitikai (E)

Alapképzési szakok

- ♦ Katonai vezetői*
- ♦ Nemzetbiztonsági*
- ♦ Biztonság és védelempolitikai*
- ♦ Büntetés-végrehajtás nevelői*

Mesterképzési szakok

- ♦ Katonai vezetői*
- ♦ Biztonság és védelempolitikai*
- ♦ Nemzetbiztonsági

Doktori iskola

- ♦ Hadtudományi Doktori Iskola

Bolyai János Katonai Műszaki Kar

(nemzetvédelmi és katonai -, műszaki-, gazdaságtudományok képzési terület)

„kifutó” főiskolai szintű szakok

- ♦ Gépészmérnöki
- ♦ Közlekedésmérnöki
- ♦ Gazdálkodási
- ♦ Védelmi igazgatási
- ♦ Villamosmérnöki

Alapképzési szakok

- ♦ Védelmi igazgatási*
- ♦ Katonai gazdálkodási*
- ♦ Had- és biztonságtechnikai mérnöki
- ♦ Gépészmérnöki
- ♦ Közlekedésmérnöki

* A MAB az Egyetem speciális, katonai jellegű szakjainak akkreditációs értékelését az intézményakkreditációs eljárás keretében adja meg, abban az esetben, ha egy teljes oktatási ciklus már lezajlott.

- ♦ Pénzügy és számvitel

Mesterképzési szakok

- ♦ Védelmi igazgatási*
- ♦ Biztonságtechnikai mérnöki
- ♦ Katasztrófavédelmi mérnöki
- ♦ Katonai logisztikai
- ♦ Védelmi vezetéstechnikai rendszerszervező

Doktori iskola

- ♦ Katonai Műszaki Doktori Iskola

V.2. A látogató bizottság tagjai

Elnök: **Rédey Ákos** DSc, rektor (Pannon Egyetem)

Tagok:

Greiner István CSc, kutatási igazgatóhelyettes (Richter Gedeon Nyrt.)

Hegyesi József CSc, nyugalmazott tanszékvezető főiskolai tanár (BJKMF)

Holló József CSc ny. altábornagy, címzetes egyetemi tanár, főigazgató (Hadtörténeti Intézet és Múzeum)

Keszthelyi Gyula PhD nyá. dandártábornok (Pénzügyminisztérium)

Koczor Zoltán CSc minőségbiztosítási szakértő (BMF)

Estók Szabolcs HÖÖK (BMF)

A látogatás időpontja: 2009. március 16-18.

MELLÉKLET

A Bizottság által tett megállapítások azokról a szakokról, melyek „kifutó” szakok, illetve, ahol még alap és/vagy mesterképzési szakon nem végzett hallgató, ezért nem képezik jelen akkreditációs eljárás részét. A civil szakokat a MAB a párhuzamos szak-akkreditációs rendszer keretében fogja értékelni.

M.1 A Kossuth Lajos Hadtudományi Kar jelen akkreditálás alá nem eső szakjainak értékelése

M.1.1. Biztonság- és védelempolitikai mesterképzési szak értékelése

A szak iránti érdeklődés egyenletesen magas, mely egyértelműen igazolja a szak életképességét. Az elmúlt három évben összesen 413 fő jelentkezett, a felvettek száma 158 fő volt. A felvételi ponthatár az átlaghoz képest magasan tekinthető, amely szintén a szak presztízsét igazolja.

Az évfolyamonkénti lemorzsolódás mértéke nem éri el a 10%-ot. A biztonság- és védelempolitikai mesterképzési szakon jelenleg két levelező évfolyam és egy első éves nappali évfolyam folytat tanulmányokat.

M.1.1.1. Rendszer, struktúra, összetétel

A biztonság- és védelempolitikai mesterszakon a szak- és szakirány-felelősök, a tantárgyfelelősök kedvező korösszetételt és arányokat mutatnak. A tantárgyfelelősök rendszeres munkakapcsolatot tartanak fent a szak vezetőjével. A tárgyakhoz döntően az Egyetemen teljes munkaidőben foglalkoztatott tanárok, docensek kapcsolódnak. Mind a teljes munkaidőben foglalkoztatott, mind a külsős szakemberek évtizedes felsőoktatási gyakorlattal rendelkeznek, szakterületeik elismert vezetői, tudományos művelői. A szakon összességében 50 fő az oktatók száma, ebből 42 fő teljes munkaidőben foglalkoztatott. A tudományos fokozat szerinti összetétel: 11 fő egyetemi tanár, 2 fő főiskolai tanár, 18 fő egyetemi docens, 9 fő adjunktus, 2 fő kutató, PhD/DLA fokozattal 34 fő, CSc fokozattal 6 fő, DSc fokozattal 3 fő rendelkezik, 1 fő az MTA tagja.

A mesterképzési szak tanterve a Képzési és Kimeneti Követelményekben meghatározott céllal összhangban áll. A tanulmányi területek és azok arányai, a tantárgyak egymásra épülése, az elméleti és gyakorlati képzés aránya, az ismeretellenőrzési rendszer a képesítési követelményekben előírtaknak megfelel, annak tartalmilag eleget tesz. A mesterfokozattal rendelkezők képesek a NATO valamelyik hivatalos nyelvén kommunikálni, ismerik, és készség szintjén birtokolják az idegen nyelvű érintkezés hivatalos formáit.

A mesterfokozatú szakértők kompetenciái szorosan kötődnek a NATO- és az EU tanulmányok elsajátításához. A hallgatókkal szemben támasztott kompetencia elvárások teljesíthetőségét jól szolgálja a tanóra, a kredit- és a vizsgaterv. A mintatantervben a tantárgyak egymásra épülését a tanmenet terv és az előtanulmányi követelmények biztosítják.

M.1.1.2. Működési és infrastrukturális feltételek

A szakon folytatott képzés infrastrukturális feltételei elérik a megfelelő szintet. Kiemelendő, hogy minden tanulócsoporthoz önálló tanteremmel rendelkezik. Problémaként jelentkezik a tanterem oktatástechnikai eszközökkel való ellátottságának színvonala, ezen a közeljövőben feltétlenül változtatni szükséges. A hallgatók geoinformációs, hadtörténelmi és informatikai

képzése szakkabinetekben, speciálisan berendezett tantermekben folyik. Az informatikai, illetve a könyvtári háttér mellett a hallgatók számára a szolgálatok szakkönyvtárai, valamint a speciális tartalom oktatásához szükséges bázisok is biztosítottak.

A szak hallgatói számára rendelkezésre állnak a szükséges gyakorlóléhelyek. A képesítési követelményekben összesen 8-10 hét szakmai gyakorlatot írnak elő, melynek végrehajtását a szorgalmi időszakok közötti időtartamban tervezik. A hallgatók rendszeresen részt vesznek a ZMNE zárógyakorlatán.

M.1.1.3. Oktatási folyamat és eredményei

A szak hallgatói képzésük során a „Hadtudományi ismeretek” c. tantárgy keretében kapnak ismereteket a kutatómunka alapjairól. A képzési folyamat szerves részeként a hallgatók tudományos diákköri tevékenységének szervezéséhez, a pályázatok elkészítéséhez, külön pályadíjak kítűzéséhez, mentori, konzulensi teendők ellátásához a szellemi és anyagi támogatás biztosított. Az Egyetemen, a tanszéken, a szakcsoportban folyó kutatásokba az arra felkészült és motivált hallgatók bevonásra kerülnek. A hazai szakmai konferenciákon, tudományos rendezvényeken, külföldi tanulmányutakon eseti döntés alapján ugyancsak részt vesznek az arra megfelelően felkészült hallgatók.

A MAB által elvégzett vizsgálatok alapján szakdolgozati témaválasztás gyakorlata, a vezető oktatók ebben való közreműködése, a záróvizsgák előkészítettsége és szabályozottsága megfelelő színvonalú. A diplomamunkák védésének tapasztalatai alapján elmondható, hogy magas szintűek a védések, illetve értékes munkák születtek, ezek egy része alkalmas publikációra, felhasználásra.

Az elmúlt három tanévben a szak hallgatói külföldi részképzésen illetve gyakorlaton is részt vettek, többek között az EU Parlamenti Titkárságán, a NATO Transzformációs Parancsnokságán. A nemzetközi tudományos diákköri munka keretében a hallgatók pályamunkával indultak Bukarest, Brno, Prága Védelmi Akadémiáinak és Nemzetvédelmi Egyetemeinek angol nyelvű pályázatain. Ugyancsak jelentősnek értékelhető, hogy a VMI-ről (Virginia) 8 fő egyetemi hallgató folytatott a szakon tanulmányokat (páros szemeszterekben 2-3 fő).

M.1.1.4. Minőségbiztosítási és minőségfejlesztési tevékenység

A szakon is működik az intézményi minőségbiztosítási rendszer. A tantárgyak és oktatási anyag fejlesztése során a szakfelelős rendszeresen konzultál a tantárgyfelelősökkel és javaslatokat tesz a tananyag fejlesztés legfontosabb irányaira. Ugyancsak fontos elem a vizsgatapasztalatok feldolgozása és a hallgatói ismeretszint folyamatos ellenőrzése, valamint a hallgatók véleményének gyűjtése és a bevérvizsgálat, amely kérdőívek kitöltése formájában a korábban végzett hallgatók bevonásával történik.

A hallgatók irányába támasztott követelmények érvényesülnek, az oktatási-tanulási folyamat, valamint az oktatás-tanulás kimeneti teendői szabályozottak. A tananyagfejlesztés a szakértő felelős oktató irányításával folyik. Pozitívan értékelendő, hogy a szak és a tanszék profiljának összehangolása, az egységesebb vezetői struktúra kialakítása szervezetileg egyre javuló színvonalon biztosítja a minőségi célok teljesítését.

M.1.2. Katonai vezetői alapképzési szak értékelése

A szak iránti érdeklődés egyenletesen magas, az első helyen jelentkezők szinte azonos száma mutatja a valós igényeket, amely alapján a szak életképessége igazolt. A ponthatárok adataiból arra lehet következtetni, hogy a szakra jó átlagos középiskolai eredménnyel lehet

bekerülni. A felvételizők között viszonylag kevesen rendelkeznek pluszpontot jelentő nyelvvizsgával. A szakon az összesen jelentkezettek és az első helyen jelentkezettek aránya megmutatja a szak iránti valós érdeklődés mértékét. Ez alapján kijelenthető, hogy a szakon indítása óta tartósan hét-tízszeres a túljelentkezés. Az elmúlt négy év során összesen 1384 fő jelentkezett, ebből a felvettek száma 131 fő volt. A felvételi ponthatár 108-122 pont között változott.

A felvételi ponthatárból arra következtetünk, hogy a katonai vezetői szak a magyar felsőoktatásban a népszerű alapképzési szakok közé tartozik. Az évfolyamonkénti lemorzsolódás mértéke megközelítőleg 30%-os. Az okokat elemezve megállapítható, hogy ez a tanulmányi követelményekkel hozható kapcsolatba, mivel a hallgatók egy része önhibájából nem képes a nyelvi tantárgyi és vizsgakövetelményeket eredményesen teljesíteni. Ezen túlmenően a személyes döntések mögött többnyire magánéleti, illetve családi okok, ritkán a választott hivatással kapcsolatos motivációvesztések játszanak szerepet. A szakra évente 2-4 fő ad be szakváltási kérelmet, amelyet mérlegelés után, Honvédelmi Minisztériumi – Honvéd Vezérkar Főnöki támogatás birtokában általában pozitívan bírálják el.

A szak tudományágában működő tudományos műhelyek tevékenysége azok jellege és tartalmi jellemzői okán túlnyúlik a Kar jelenleg hatályos szervezeti struktúráján. Mindezek alapján a szak a Karon működő valamennyi „katonai” tanszék (Katonai Stratégiai, Hadtörténelem, Szárazföldi Műveleti, Légierő Műveleti, Műveleti Támogató, Térképész és Geoinformációs) a szak tudományos műhelyének tekinthető/tekintendő.

A tanszéki kutatások és a tudományterületek keretében személyekhez kötötten meghirdetett témák koherens egységet alkotnak, és az így született kutatási eredmények – a szükséges transzformáció után – megjelennek a képzésben.

Gyümölcsöző kapcsolatokat tartanak fenn az Egyetemen működő más szakokkal, a Magyar Hadtudományi Társasággal, a Hadtörténelmi Intézet és Múzeummal, a Katonai Felderítő Hivatallal, a Katonai Biztonsági Hivatallal, a Pécsi Tudományegyetemmel, és a Corvinus Egyetemmel. Említést érdemel az ORFK, a VPOP, a Rendvédelmi szervek védelmi szolgálata és a Büntetés-végrehajtási szervezet közötti rendezett kapcsolat. A rendvédelmi szféra felsőoktatási intézményével, a Rendőrtiszti Főiskolával eseti, kölcsönösségen alapuló kapcsolat van a kriminalisztika gyakorlati oktatásában.

M.1.2.1. Rendszer, struktúra, összetétel

A szak- és szakirány-felelősök, a tantárgyfelelősök megfelelő végzettséget, kedvező korösszetételt és arányokat mutatnak. A tantárgyfelelősök rendszeres munkakapcsolatot tartanak fent a szak vezetőjével. A tárgyakhoz döntően az Egyetemen teljes munkaidőben foglalkoztatott tanárok, docensek kapcsolódnak. Mind a teljes munkaidőben foglalkoztatott, mind a külsős szakemberek évtizedes felsőoktatási gyakorlattal rendelkeznek, szakterületeik elismert vezetői, tudományos művelői.

A képzés naprakész gyakorlatiasságának biztosítása érdekében a differenciált szakismeretek tanítását végző oktatók köréhez csatlakoznak a szak által lefedett szakterületek „avatott gyakorlati művelői”, az intézményben teljes munkaidőben foglalkoztatott szakoktatók. A szakon, a megrendelői igények szerinti képzés magas színvonalú megvalósulását segíti az a tény, hogy a Honvédelmi Minisztériumtól, a Honvéd Vezérkartól, illetve a Magyar Honvédség különböző szervezeteitől a képzésbe bevont szakemberek (köztük a ZMNE doktorandusai) a tantárgyak több mint felénél témakörökben oktatnak, betanító óraadók.

Meghatározó tényként értékelhető, hogy mind a teljes munkaidőben foglalkoztatottak, mind a külsős, illetve eseti megbízásos vagy együttműködési megállapodás szerint beoktató szakemberek évtizedes kiképzési és oktatási gyakorlattal bírnak, szakterületük elismert vezetői. A szakon oktatók száma 50 fő, ebből 8 fő egyetemi tanár, 1 fő főiskolai tanár, 19 fő egyetemi docens, 13 fő adjunktus, 4 fő tanársegéd és 1 fő kutató. 17 fő PhD/DLA, 12 fő CSc, 2 fő DSc tudományos fokozattal rendelkezik.

A ZMNE 2004-ben a megrendelői igényekre alapozva akkreditáltatta a katonai vezetői alapszakot. A szakra érvényes „Képzési és kimeneti követelmények” az OM 15/2006. (IV. 3.) rendeletében megjelentek. A képzés megfelel a képzési és kimeneti követelményeknek.

Az Egyetem új képzési struktúrájába illeszkedő katonai vezetői alapszak valós megrendelői igényekre épül. A szakról kibocsátott hallgatók, a Magyar Honvédség hivatásos tisztjeiként – a végzettségüknek megfelelő – katonai vezetői (különböző szintű parancsnoki) beosztásokat töltenek be, elsősorban a magyar fegyveres erő szervezeteinél. A tanulmányi területek és azok arányai, a tantárgyak egymásra épülése, az elméleti és gyakorlati képzés aránya, az ismeretellenőrzési rendszer a képesítési követelményekben előírtaknak megfelel, és azoknak tartalmilag eleget tesz.

M.1.2.2. Minőségbiztosítási és minőségfejlesztési tevékenység

A mintatantervben a tantárgyak egymásra épülését az előtanulmányi követelmények biztosítják. Az általános és speciális kompetenciák megszerzését a szak tantárgyainak szakmai megalapozottsága, logikai kapcsolódása teszi lehetővé. A szakmai tantárgyak lefedik a katonai vezetői terület alapismereteit, illetve biztosítják az alapvető szakmai gyakorlati kompetenciák megszerzését, fejlesztését. Mindehhez hozzájárul az elméleti képzés és a mintatantervben rögzített szemeszterenkénti szakmai gyakorlat tartalmi összehangoltsága.

A szak rendelkezik végzett hallgatók pályakövetését illető elképzeléssel, melyet az első végzős évfolyamnál terveznek alkalmazni.

(C)SWOT analízis készült a szak működésének főbb jellemzőire, ennek sorába a külső (nem intézményi) korlátokra.

M.1.2.3. Működési és infrastrukturális feltételek

A szakon folytatott képzés infrastrukturális feltételei nem térnek el az Egyetem és a Kar általános színvonalától. A szak oktatási rendszere és infrastrukturális adottságai a korábban ismertetett szakokéhoz hasonlóak, értelem szerint az ott leírtakhoz hasonlóan jellemezhetők.

A szakirányok differenciált szakmai ismereteinek oktatását biztosító szakkabinetek tekintetében a helyzet az átlagoshoz viszonyítva jobb, ám a képzés hatékony megvalósulását biztosító technikai eszközpark csak szükségszerűen megfelelő. A képzésben az elvárható színvonalú oktatáshoz szükséges speciális technikai eszközök a Magyar Honvédség csapatainak technikai bázisán biztosítottak. A csapatbázisú-gyakorlatok, illetve a szakmai gyakorlatok a Magyar Honvédség kijelölt alakulatainál, azok helyőrségi gyakorlóterein, valamint a Magyar Honvédség Központi Gyakorló és Lőterén kerülnek végrehajtásra, illetve levezetésre.

A képzés során a hadtudományi ismeretek tantárgy keretében a hallgatók ismereteket kapnak a kutatómunka alapjairól. A képzési folyamat szerves részeként a szak biztosítja a tudományos diákköri tevékenységben való részvétel valamennyi feltételét, lehetőséget teremt pályázatok elkészítéséhez, mentori, konzulensi teendők ellátáshoz. A hallgatók a gyakorlati képzés időszakában megismerkednek a Magyar Honvédségben folyó speciális tudományos és

szakértői tevékenységgel is. A hazai szakmai konferenciákon, tudományos rendezvényeken, külföldi tanulmányutakon eseti döntés alapján vesznek részt a szak hallgatói.

M.1.2.4. Oktatási folyamat és jellemzői

A szak mind a bemeneten, mind az oktatási-tanulási folyamatban és a kimenetet illetően is biztosítja és fejleszti a szak minőségét. A mintatanterv és a szakmai tantárgyi programok összeállítása a megrendelő szervezetek, a felhasználók speciális szakmai-gyakorlati igényeit tükrözi illetve tartalmazza. Ennek következtében a szak specifikus jellegéből adódóan az alapozó modulhoz, a szakmai törzs- és a szakmai specifikus modulhoz tartozó tantárgyak témakörei a megrendelői igények figyelembe vételével kerültek összeállításra. Az alapképzési szak indításának előkészítésével párhuzamosan megkezdtek a katonai vezetői mesterszak megvalósítását és indítását szolgáló kidolgozó munkát.

M.1.3. Javaslatok a ZMNE KLHK szakjaira vonatkozóan, melyek nem esnek jelen akkreditálás alá

Biztonság- és védelempolitikai mesterképzési szak

- Javítani szükséges a tantervek oktatástechnikai eszközökkel való ellátottságának színvonalát, amely nagymértékben befolyásolja az oktatás-képzés hatékonyságának és eredményességének egészét.
- Továbbra is törekedjenek az alap, illetve a mester szintű képzés harmonizációjának teljes körű biztosítására, a szak és a közreműködő tanszékek profiljának összehangolására, az egységes vezetési struktúra stabilizálására, a hazai és a nemzetközi szakmai kapcsolatok bővítésére és a meglévők mélyítésére.

Katonai vezetői alapképzési szak

- A szakon folyó képzésben, annak gyakorlati oldalát illetően, azt még inkább igazítsák a megrendelői igényekhez, ennek érdekében pontosítsák a szak képzési és kimeneti követelményrendszerét. Ennek kapcsán tekintsék kiemelt feladatnak a harcászat tantárgy tartalmi korszerűsítését.
- A képzés jövőbeni minőségi fejlesztése szempontjából a hallgatók az elsajátított ismereteket együttműködésben a „csapatbázisú összhaderőnemi gyakorlatok” keretében mélyítsék el. Ennek érdekében a jövőben valósítsák meg a blokkosított képzési lehetőségek kialakítását.
- Az alap- és a mesterképzés egyidejű folytatása a jelenleginél nagyobb és szakmailag összetettebb oktatói kart igényel, ezért feltétlenül szükséges egy tudatos, korszerű humán erőforrás koncepció kidolgozása és megvalósítása

M.2 A Bolyai János Katonai Műszaki Kar jelen akkreditálás alá nem eső szakjainak értékelése

A „kifutó” szakok helyzetét és leépülésük időbeli folyamatát szükségesnek érezte a Bizottság legalább vázlatosan ismertetni, mert néhány éve még ezek adták mennyiségi és időbeli vonatkozásban is a képzés súlyponti részét, ismeretük és átstrukturálódási folyamatának ismerete nélkül az Egyetem elmúlt években végzett tevékenységéről torz kép alakulhatna ki. Nem derülne ki ugyanis az a teljesítmény megítélése szempontjából rendkívül fontos tény, hogy az Egyetem az átmeneti időszakban (2002-től 2007-ig) az új (bolognai folyamatnak megfelelő) rendszerű képzés megszervezése és beindítása mellett 1709 fő „kifutó” szakokon végzett hallgatót bocsátott ki az alábbiakban részletezettek szerint.

A Bizottság két véletlenszerűen kiválasztott bolognai folyamat szerinti képzési szakot (Katonai Gazdálkodási Alapképzési szak és Védelmi Igazgatási Alap- és Mesterképzési szak) részletesebben, a szakfelelős oktatók bevonásával vizsgálta meg, a többi szak helyzetét a dokumentumok vizsgálata, helyszíni bejárások és óralátogatások alapján mérte fel. A fenti módszerből adódóan az alaposabban felmért két szakról részletesebb kép alakult ki, a többi szakról kapott információk kevésbé árnyaltak, de a megítéléshez elegendőek. Ez tükröződik a szakokról leírt értékelések terjedelmében és tartalmi teljességében is.

M.2.1. Biztonságtechnikai „kifutó” szak

A szakra felvettek 2002-ben 140 főt, 2003-ban 185 főt, 2004-ben 180 főt. A szakot elvégezte 2006-ban 129 fő, 2007-ben 175 fő, 2008-ban 156 fő. Látható tehát, hogy az átmeneti időszaknak tekinthető **2002-től 2009-ig** terjedő évek alatt az Egyetem ezen a szakon az új képzés beindítása mellett 505 fő képzését kezdte meg, és ebből **460** fő végzett hallgató kibocsátása történt meg

M.2.2. Közlekedésmérnöki „kifutó” szak

A szakra felvettek 2002-ben 75 főt, 2003-ban 80 főt, 2004-ben 53 főt, 2005-ben 65 főt. A szakot elvégezte (elvégzi) 2006-ban 67 fő, 2007-ben 70 fő, 2008-ban 43 fő, és 2009-ben 41 fő. Látható tehát, hogy az átmeneti időszaknak tekinthető **2002-től 2009-ig** terjedő évek alatt az Egyetem ezen a szakon az új képzés beindítása mellett 273 fő képzését kezdte meg, és ebből **221** fő végzett hallgató kibocsátása történt meg

M.2.3. Műszaki informatikai „kifutó” szak

A szakra felvettek 2002-ben 15 főt. A szakot elvégezte 2006-ban 14 fő, Látható tehát, hogy az átmeneti időszaknak tekinthető **2002-től 2009-ig** terjedő évek alatt az Egyetem ezen a szakon az új képzés beindítása mellett 15 fő képzését kezdte meg, és ebből **14** fő végzett hallgató kibocsátása történt meg

M.2.4. Védelmi igazgatási „kifutó” alapszak és kiegészítő szak

A szakra felvettek 2003-ban 40 főt, 2005-ben 25 főt. A szakot elvégezte (elvégzi) 2007-ben 35 fő, 2009-ben 18 fő. Látható tehát, hogy az átmeneti időszaknak tekinthető **2002-től 2009-ig** terjedő évek alatt az Egyetem ezen a szakon az új képzés beindítása mellett 65 fő képzését kezdte meg, és ebből **53** fő végzett hallgató kibocsátása történt meg

M.2.5. Katonai logisztikai „kifutó” szak

A szakra felvettek 2002-ben 10 főt, 2003-ban 14 főt, 2004-ben 6 főt. A szakot elvégezte 2006-ban 9 fő, 2007-ben 14 fő, 2008-ban 6 fő. Látható tehát, hogy az átmeneti időszaknak tekinthető **2002-től 2009-ig** terjedő évek alatt az Egyetem ezen a szakon az új képzés beindítása mellett 30 fő képzését kezdte meg, és ebből **29** fő végzett hallgató kibocsátása történt meg

M.2.6. Építőmérnöki „kifutó” szak

A szakra felvettek 2002-ben 15 főt, 2003-ban 13 főt. A szakot elvégezte 2006-ban 14 fő, 2007-ben 11 fő. Látható tehát, hogy az átmeneti időszaknak tekinthető **2002-től 2009-ig** terjedő évek alatt az Egyetem ezen a szakon az új képzés beindítása mellett 28 fő képzését kezdte meg, és ebből **25** fő végzett hallgató kibocsátása történt meg

M.2.7. Vegyészmérnöki „kifutó” szak

A szakra felvettek 2004-ben 10 főt. A szakot elvégezte 2008-ban 9 fő. Látható tehát, hogy az átmeneti időszaknak tekinthető **2002-től 2009-ig** terjedő évek alatt az Egyetem ezen a szakon az új képzés beindítása mellett 10 fő képzését kezdte meg, és ebből **9** fő végzett hallgató kibocsátása történt meg

M.2.8. Villamosmérnöki „kifutó” szak

A szakra felvettek 2002-ben 32 főt, 2003-ban 54 főt, 2004-ben 53 főt, 2005-ben 35 főt. A szakot elvégezte (elvégzi) 2006-ban 29 fő, 2007-ben 50 fő, 2008-ban 32 fő, és 2009-ben 23 fő. Látható tehát, hogy az átmeneti időszaknak tekinthető **2002-től 2009-ig** terjedő évek alatt az Egyetem ezen a szakon az új képzés beindítása mellett 174 fő képzését kezdte meg, és ebből **134** fő végzett hallgató kibocsátása történt meg.

M.2.9. Gépészmérnöki „kifutó” szak

A szakra felvettek 2002-ben 79 főt, 2003-ban 50 főt, 2004-ben 15 főt, 2005-ben 37 főt. A szakot elvégezte (elvégzi) 2006-ban 67 fő, 2007-ben 43 fő, 2008-ban 14 fő, és 2009-ben 29 fő. Látható tehát, hogy az átmeneti időszaknak tekinthető **2002-től 2009-ig** terjedő évek alatt az Egyetem ezen a szakon az új képzés beindítása mellett 181 fő képzését kezdte meg, és ebből **153** fő végzett hallgató kibocsátása történt meg.

M.2.10. Gazdálkodási „kifutó” szak

A szakra felvettek 2002-ben 315 főt, 2003-ban 185 főt, 2004-ben 140 főt, 2005-ben 62 főt. A szakot elvégezte (elvégzi) 2006-ban 292 fő, 2007-ben 156 fő, 2008-ban 114 fő, és 2009-ben 49 fő. Látható tehát, hogy az átmeneti időszaknak tekinthető **2002-től 2009-ig** terjedő évek alatt az Egyetem ezen a szakon az új képzés beindítása mellett 273 fő képzését kezdte meg, és ebből **611** fő végzett hallgató kibocsátása történt meg.

M.2.11. Pénzügyi „kifutó” szak

A szakon a képzés 2006 előtt befejeződött. A vizsgált időszakban beiskolázás nem történt.

M.2.12. A szolnoki Repülőműszaki Intézetnél „kifutó” szakok és szakirányok

2009-ig 3 + 1 szakon és ezen belül 8 szakirányon folyik, illetve folyt felsőfokú képzés (zárójelben a 2003-2008 közötti kibocsátások):

- repülőgép gépészmérnök szak (repülőgép sárkány-hajtómű, helikopter sárkány-hajtómű: nappali 37 fő, levelező 59 fő).
- repülőgép villamosmérnök (repülőfedélzeti műszer és automatika, repülőfedélzeti rádióelektronika, repülőfedélzeti fegyvertechnika: nappali: 59 fő, levelező: 18 fő).
- közlekedési mérnök (repülésirányító, repülőgép-vezető, helikopter-vezető)

M.2.13. Katonai gazdálkodási alapképzési szak

A *katonai gazdálkodási* szakon csak alapképzés folyik, mesterképzés indítására nem került sor, a ráépülő mesterszak a *katonai logisztikai* szak.

A szak értékelésének összefoglaló megállapításai:

- A szak hallgatói 2009-ben felvett létszáma 104 fő. A hallgatói létszám az elkövetkező évek során várhatóan alacsonyabb szinten stabilizálódik, a megrendelő (HM) előrejelzése szerint évente 15-20 főt vesznek fel. A szakon költségtérítéses és polgári képzés nem folyik, a kibocsátott állomány a Magyar Honvédség

létszámigénye szerint alakul. A szakon két szakirányon folyik képzés, a **hadtáp** szakirányon és a **pénzügyi** szakirányon.

- A szakon belül oktatók száma 46, ebből a tudományos fokozattal is rendelkező oktatók létszáma 21 fő. Korösszetételük az életkor-tartomány egészét lefedi, tehát hosszú távon képesek a szak zökkenőmentes fennmaradását biztosítani. Jelenleg a szakfelelős főiskolai docens, egyetemi docensi pályázata folyamatban van.
- Az óraszámok, a kreditértékek, az alapozó- és a szakmai ismeretek tartalmukban és óraszámukban teljesítik a jogszabályok által állított követelményeket. A szak vezetése a szakmai gyakoroltatás helyzetének folyamatos és megbízható közben tartására jól működő protokoll-rendszert dolgozott ki és vezetett be az évek során.
- A hallgatók tudományos előképzettségének megszerzését jól támogatja a jelentős tanári konzulensi segítséggel végzett sikeres TDK-tevékenység.
- Kibocsátás még nem történt, ezért államvizsga-eredményeiről a szak még nem tud számot adni. Ugyanezen okból érdemben nem beszélhetünk pályakövetésről.
- A hallgatók részére a tananyag elsajátításához szükséges infrastrukturális feltételek magas színvonalon rendelkezésre állnak, illetve elérhetőek. A hallgatói körletekben biztosított az internet-hozzáférés.
- A tananyagban megtalálhatók a korszerű üzleti szemlélet elsajátításához és a nemzetközi katonai együttműködés megvalósításához elengedhetetlen tantárgyak.
- A szak évekre visszanyúló folyamatosan korszerűsített és kiszélesedő nemzetközi kapcsolatrendszerrel rendelkezik, melyben a hallgatók is – az oktatási program részeként – aktív szerephez jutnak.
- A hallgatók bevonása a nemzetközi gyakorlatokba megköveteli az angol nyelv aktív használatát, a NATO szabványok, doktrínák ismeretét és gyakorlati alkalmazását, és felkészíti a hallgatók nemzetközi együttműködésbe történő problémamentes bekapcsolódását.

M.2.14. Védelmi igazgatási alap- és mesterszak

M.2.14.1. Tananyag tartalom

Az alapszakon a képzés a 2006/2007-es tanévben indult 310 fővel, a mesterszakon a 2009/2010-es tanévben kezdődik, a tervezett felvételi keretszám 20 fő. A tananyag négy fő része (alapozó ismeretek, szakmai törzsanyag, szakmai gyakorlat, nyelvi követelmények) a „klasszikus tantárgyak” mellett tartalmazza a korszerű ismeretek elsajátításához szükséges ismeretanyagot, annak gyakoroltatását és a nyelvi követelmények teljesítéséhez szükséges intézményi háttérrel. A gyorsan változó környezet támasztotta igényeknek megfelelően a tantárgyi programokat minden évben felülvizsgálják, és döntenek a további oktatásuk formájáról.

M.2.14.2. A személyi feltételek folyamatos biztosítottasága

A szakot gondozó intézet oktatói létszáma: 56 fő, melyből 19 fő vendégoktató van. Az AT:AE oktatói arány az előírásoknak megfelel, a vendégoktatók aránya azonban nagyobb a megengedettnél, ami a szak speciális helyzetével magyarázható (az alapszakon 5, a mesterszakon 3 – önmagában is különleges felkészültséget igénylő – szakirányt működtet). A helyzet kezelése érdekében a szak – a piaci bevételeinek részesedéséből – két új beosztás létrehozására kapott lehetőséget, melyek lehetővé teszik a MAB követelményeinek teljesítését.

A szakon működő szakirányok felelősei teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatók, az adott tudományszak elismert művelői, kutatói, oktatói. A szakirány-felelősöket a szakfelelős javaslatára, az Egyetem Minőségügyi Bizottságának támogató állásfoglalása mellett a dékán bízta meg. Megbízásuk visszavonásig, vagy az arról történő lemondásig érvényes.

M.2.14.3. Az infrastrukturális feltételek biztosítottága

A képzéshez szükséges tantermek, előadótermek és laboratóriumok a szak rendelkezésére állnak, azok berendezése a követelményeknek megfelel, átlagosan jó színvonalú. A tantermek felszerelése biztosítja a korszerű oktatástechnikai eszközök alkalmazását, a hatékony oktatás-módszertani elvárások kielégítését.

Az intézethez tartozik egy 410 m²-es korszerű vegyi és radiológiai labor. A laboron kívül két oktató kabinet került berendezésre a vegyi- és sugárvédelmi mérőműszerek oktatására. Az informatikai ismeretek elsajátítása érdekében a hallgatóknak lehetőségük van az Egyetemen kialakított speciális számítástechnikai szaktantermeket, az intézet számítástechnikai infrastruktúráját, valamint a szak képzését biztosító alaptantermekben rendelkezésre álló a számítástechnikai eszközöket használni.

Az alapvető könyvtári szolgáltatást az Egyetem központi könyvtára biztosítja, amely rendelkezik a szak oktatásához szükséges általános- és szakirodalommal.

M.2.14.4. A hallgatók tudásának, készségeinek, ismereteinek mérése

A hallgatók tudásának mérése elsősorban a hagyományos értékelő rendszeren keresztül valósul meg. Az intézet a vizsgák befejezésével közvetlenül értékeli az eredményeket. A diplomamunkák megvédése során a hallgatók bemutatják kutatásuk eredményét, majd szóban adnak választ a vizsgabizottság kérdéseire, mely utóbbinak társelnöke mindig egy, a szakmában elismert közéleti ember, külső személy. A vizsgák nyilvánossága biztosított, a tapasztalatok beépítésre kerülnek a következő év tantárgyi programjaiba, illetve vizsgakérdéseibe.

M.2.14.5. A képzési terület koordinációja

A szakirányok a Bolyai János Katonai Műszaki Kar Vegyi és Katasztrófavédelmi Intézetén belül működnek. A Karon és az intézeten belül a szakok, szakirányok együttműködése harmonikus, tervezett. Rendszeresek az „átoktatások”, amely egyes tantárgyak esetében a Kossuth Lajos Hadtudományi Kart is érinti.

A szaktantárgyak elméleti és gyakorlati foglalkozásain, valamint szakmai gyakorlatok keretében (polgári védelmi, tűzoltó és helyi önkormányzatok bázisain) történik a fontosnak tartott kompetenciák gyakoroltatása.

M.2.14.6. A legutóbbi MAB véleményhez benyújtott előterjesztésben foglaltak folyamatos megléte

A védelmi igazgatási szak akkreditációja az 1999-es tanévben történt, megfelelő értékeléssel. A szak abban az időben kétéves múlttal rendelkezett. Az egyetemi szintű képzés beindulása is ehhez a dátumhoz kapcsolódott. A képzést illetően a bizottságnak jó benyomása volt, hallgatói kibocsátás hiányában viszont nem lehetett megítélni a piaci lehetőségeket. Az akkreditáció időszakában a kis hallgatói létszámhoz viszonyítva is kevés volt a tudományos fokozattal rendelkező oktató.

Az 1999. évi tapasztalatok nagymértékben segítették a szak kiterjedését és minőségi fejlődését. A szak jelenlegi oktatói állománya, a képzés minősége, három új szakirány

akkreditálása, a kihelyezett képzések, a polgári élet irányába történt nyitás minőségi változást eredményezett.

Pozitívumok összességében:

- A polgári élet irányába kezdeményezett nyitással, a költségtérítéses és a kihelyezett regionális képzés beindításával a szak igazolta, hogy a piaci igények időben történő felismerése lehetővé teszi a fő támogatótól származó korlátozott támogatáson kívüli források bevonását az oktatásba.
- A szak oktatói állományának tudományos minősítése, három új szakirány akkreditálása garantálja a képzés minőségét és a szakon folyó oktatás magas színvonalát. A szakon belül a tudományos fokozattal is rendelkező oktatók létszáma az előző akkreditáció időpontja óta jelentősen megnőtt.
- A hallgatói létszám az évek során jelentősen növekedett, jelenleg a terveik szerinti teljes beiskolázás után meghaladja a 800 főt.
- A hallgatók részére az ismeretanyag elsajátításához szükséges infrastruktúra rendelkezésre áll, az oktatás folyamán szerzett tapasztalatokat a szak vezetése folyamatosan feldolgozza, értékeli és felhasználja a tananyag korszerűsítésében. A jegyzetek elektronikus formában történő megjelentetésére irányuló erőfeszítés biztosítja a legkorszerűbb ismeretek folyamatos beillesztését a tantárgyak oktatásába.
- Beindult a szak doktori képzése, 1 fő már végzett, 3 fő vesz részt doktoranduszként a képzésben, a bemutatott tanári névsor szerint mind a 4 fő oktatói állományban van.
- A szak vezetése az oktatás és gyakoroltatás helyzetének folyamatos és megbízható kézben tartására saját elgondolásai alapján jól működő, a hatékony és a gyors beavatkozást elősegítő, egyben az adatok visszakeresésére is alkalmas ellenőrző és nyilvántartó intézeti protokoll-rendszert dolgozott ki (tantermi és gyakorlati oktatás). Folyamatosan figyelemmel kísérik, és szükség esetén megfelelő beavatkozásokkal korrigálják a képzés rendszerhibáit.
- Feszültséget okozott a hallgatóknál, hogy nem szakirányra, hanem szakra felvételiznek, és a szakirány szerinti szelekció csak a közös félévek elvégzése után történik meg.

M.2.15. Had- és biztonságtechnikai mérnöki alapképzési szak

Az alapképzési szakon a képzés a 2005/2006-os tanévben indult, 2005-ben 40 főt, 2006-ban 135 főt vettek fel.

M.2.15.1. Tananyag tartalom

A tananyag négy fő része (alapozó ismeretek, szakmai törzsanyag, szakmai gyakorlat, nyelvi követelmények) a „klasszikus tantárgyak” mellett tartalmazza a korszerű ismeretek elsajátításához szükséges ismeretanyagot, annak gyakoroltatását és a nyelvi követelmények teljesítéséhez szükséges intézményi háttérrel. A nappali képzés az első három szemeszter után négy szakirányra tagozódott. A levelező képzés 2006 tavaszán, kerestféléves rendszerben kezdődött meg 58 fővel. A képzés első ciklusa után 4 cikluson keresztül költségtérítéses polgári hallgatók is beiskolázásra kerültek 200, 183, 122 és 78 fővel. A gyorsan változó környezeti és munkaerő-piaci igényeknek megfelelően a tantárgyi programokat minden évben felülvizsgálják, és döntenek a további oktatásuk formájáról.

M.2.15.2. A személyi feltételek folyamatos biztosíttósága

A szakon 87 fő oktató tanít, közülük 79 fő az intézményben akkreditáltatta magát. 63%-uk vezető oktató, ezek 80 %-a tudományos fokozattal rendelkezik.

M.2.15.3. Az infrastrukturális feltételek biztosíttósága

Az intézményben a had- és biztonságtechnikai képzés évtizedes múlttal rendelkezik, a hozzá szükséges tárgyi és egyéb infrastrukturális háttér évek óta adott.

M.2.15.4. A hallgatók tudásának, készségeinek, ismereteinek mérése

A hallgatók tudásának mérése elsősorban a hagyományos értékelő rendszeren keresztül valósul meg. Az intézet a vizsgák befejezésével közvetlenül értékeli az eredményeket. A diplomamunkák megvédése során a hallgatók bemutatják kutatásuk eredményét, majd szóban adnak választ a vizsgabizottság kérdéseire, mely utóbbinak társelnöke mindig egy, a szakmában elismert közéleti ember, külső személy. A vizsgák nyilvánossága biztosított.

M.2.16. Gépészmérnöki alapképzési szak

Az alapképzési szakon a képzés a 2009/2010-os tanévben fog indulni.

M.2.16.1. Tananyag tartalom

A szak képzési anyaga a „kifutó” képzésekben több helyen előfordult, az Egyetem előd-intézményeiben azokat évtizedek óta oktatják. A szerteágazó képzési anyagot sikerült egységes rendszerbe foglalni, annak törzsanyagát a korábbi szakirányok azonos ismeretanyagából állították össze.

M.2.16.2. A személyi feltételek folyamatos biztosíttósága

Az oktatói létszám és a minősítettek aránya a követelményeknek megfelel.

M.2.16.3. Az infrastrukturális feltételek biztosíttósága

Az Egyetemen a gépész-oktató bázisok (speciális berendezésű szaktantermek) már régóta adottak. Egy részüket az Üllői úti objektumból költöztették át, de az ellenőrzés akkreditáció időpontjában azok már alkalmasak voltak a képzés biztosítására.

M.2.16.4. A hallgatók tudásának, készségeinek, ismereteinek mérése

A hallgatók tudásának mérése elsősorban a hagyományos értékelő rendszeren keresztül valósul meg. Az intézet a vizsgák befejezésével közvetlenül értékeli az eredményeket. Végzős hallgatók nem lévén diplomatervek még nem készültek, záróvizsga nem volt.

M.2.17. Közlekedésmérnök alapképzési szak

Az alapképzési szakon a képzés a 2006/2007-es tanévben indult 40 fővel, 2009-ben 108 főt vettek fel. Az első felvett hallgatók 2009-ben végeznek.

M.2.17.1. Tananyag tartalom

A tananyag négy fő része (alapozó ismeretek, szakmai törzsanyag, szakmai gyakorlat, nyelvi követelmények) a „klasszikus tantárgyak” mellett tartalmazza a korszerű ismeretek elsajátításához szükséges ismeretanyagot, annak gyakoroltatását és a nyelvi követelmények teljesítéséhez szükséges intézményi háttérrel. A nappali képzés az első három szemeszter után négy szakirányra tagozódott.

M.2.17.2. A személyi feltételek folyamatos biztosíttósága

A szak- és szakirány-felelősök mindegyike rendelkezik tudományos fokozattal és öt-tíz éves gyakorlattal. A 36 főnyi oktatói karból 24 adott az intézménynek kizárólagosságot biztosító akkreditációs nyilatkozatot.

M.2.17.3. Az infrastrukturális feltételek biztosíttósága

Az intézményben az elméleti oktatás infrastrukturális feltételei teljes egészében biztosítottak. A gyakorlat oktatás feltételei közül a járművezetési gyakorlat megszerzéséhez szükséges feltételeket szerződéses megoldással külső vállalkozás igénybevétele útján biztosítják (Kaposvár, Kapos Volán Rt.)

M.2.17.4. A hallgatók tudásának, készségeinek, ismereteinek mérése

A hallgatók tudásának mérése elsősorban a hagyományos értékelő rendszeren keresztül valósul meg. Az intézet a vizsgák befejezésével közvetlenül értékeli az eredményeket. Végzős hallgatók az ellenőrzés időpontjában még nem lévén diplomatervek még nem készültek, záróvizsga nem volt.

M.2.18. Pénzügy és számviteli alapszak

A szakon a képzés 2006-ban indult 14 fővel, 2009-ben felvettek 103 főt. 2009-ben 11 fő végez.

M.2.18.1. Tananyag tartalom

A tananyag törzsanyaga megegyezik a hasonló polgári képzés törzsanyagával, a szakképzésben az államilag egységes pénzügyi és számviteli ismeretek mellett megjelennek a honvédségi specifikumok is.

M.2.18.2. A személyi feltételek folyamatos biztosíttósága

A 2007/2008-as tanévtől kezdődően az oktatók 33 %-a rendelkezett tudományos fokozattal. Az oktatói létszám megfelelőnek tekinthető, képzés egészét tekintve az egy oktatóra jutó hallgatói létszám a 2008/2009-es tanév első szemeszterében 8 fő körül volt.

M.2.18.3. Az infrastrukturális feltételek biztosíttósága

Az Egyetemen a pénzügyi és számviteli ismeretek oktatásának infrastrukturális feltételei (tantervek, informatikai eszközök és szoftverek) biztosítottak. A HM a speciális honvédségi szoftver-hátteret is biztosítja.

M.2.18.4. A hallgatók tudásának, készségeinek, ismereteinek mérése

A hallgatók tudásának mérése elsősorban a hagyományos értékelő rendszeren keresztül valósul meg. Az intézet a vizsgák befejezésével közvetlenül értékeli az eredményeket. Végzős hallgatók az ellenőrzés időpontjában még nem lévén diplomatervek még nem készültek, záróvizsga nem volt.

M.2.19. Biztonságtechnikai mérnöki mesterszak

A biztonságtechnikai mester szakon a képzés a 2006/2007-es tanévben indult, 2006-ban 85 főt, 2007-ben 35 főt, 2009-ben 42 főt vettek fel. A 2006-ban felvett évfolyam 2008-ban államvizsgázott, a következő évfolyam már a Bizottság látogatása után, 2009-ben. A szakot a BMF Bánki Donát Gépészmérnöki Karával közösen alapították.

M.2.19.1. Tananyag tartalom

A tananyag az alapképzési szint ismeretanyagára épül, és a koncentrikus tananyag-elrendezés elvének megfelelően magasabb szinten, több matematikai és tudományos módszertani ismeretet igénybe véve, a tervezésre és a folyamatszervezésre koncentrálnak újra tárgyalja és más megvilágításba helyezve kiegészíti az alapképzési szak tananyagát. A TDK-munkába történő bevonással előkészíti a hallgatókat a gyakorlati szituációk tudományosan egzakt megközelítésének alkalmazására, a szakdolgozati feladattal pedig az önálló problémamegoldó-alkotó munkára.

M.2.19.2. A személyi feltételek folyamatos biztosíthatósága

A személyi feltételeket mindkét két kar (ZMNE BJKMK és BMF BDGK) képes biztosítani.

M.2.19.3. Az infrastrukturális feltételek biztosíthatósága

A biztonságtechnikai mérnökképzés a két intézményben évtizedes hagyományokkal rendelkezik, az infrastrukturális feltételek régóta adottak.

M.2.19.4. A hallgatók tudásának, készségeinek, ismereteinek mérése

A hallgatók tudásának mérése elsősorban a hagyományos értékelő rendszeren keresztül valósul meg. Az intézet a vizsgák befejezésével közvetlenül értékeli az eredményeket. A diplomamunkák megvédése során a hallgatók bemutatják kutatásuk eredményét, majd szóban adnak választ a vizsgabizottság kérdéseire, mely utóbbinak társelnöke mindig egy, a szakmában elismert közéleti ember, külső személy. A vizsgák nyilvánossága biztosított.

M.2.20. Katasztrófavédelmi mérnöki mesterszak

A szakon a képzés (kölségtérítéses levelező) 2007-ben indult 18 fővel, akik már a látogató bizottság helyszíni munkájának befejezése után, 2009-ben végeztek.

M.2.20.1. Tananyag tartalom

A tananyag a katasztrófavédelem teljes területét átfogja, ezért az Egyetemen két intézet tanszékei is foglalkoznak vele (Műszaki Biztonságtechnikai Mérnöki intézet és Vegyi és Katasztrófavédelmi intézet).

M.2.20.2. A személyi feltételek folyamatos biztosíthatósága

Az oktatók száma 28, akik mindannyian akkreditációs nyilatkozatot tettek, közülük 27 főnek van tudományos fokozata.

M.2.20.3. Az infrastrukturális feltételek biztosíthatósága

A szak infrastrukturális feltételei a két említett intézet objektumaiban adottak. A katasztrófavédelmi képzés egyébként hagyományokkal is rendelkezik az intézmény előtörténetében, ezért a szükséges infrastruktúra egyes elemei már régebben adottak.

M.2.20.4. A hallgatók tudásának, készségeinek, ismereteinek mérése

A hallgatók tudásának mérése elsősorban a hagyományos értékelő rendszeren keresztül valósul meg. Az intézet a vizsgák befejezésével közvetlenül értékeli az eredményeket. Végzős hallgatók az ellenőrzés időpontjában még nem lévén diplomatervek még nem készültek, záróvizsga nem volt.

M.2.21. Katonai logisztikai mesterszak

A szakon a képzés 2007-ben indult 6 fővel, akik már a látogató bizottság helyszíni munkájának befejezése után, 2009-ben végeztek.

M.2.21.1. Tananyag tartalom

A tananyag az általános logisztikai felkészítés mesterszintű oktatását biztosítja. Hagyományait az Egyetem múltjában a régi hadtáp-felkészítés és a katonai szállítási képzés biztosítja, de dominálnak benne a mai, NATO-s koalíciós logisztikai elvek és az ezen alapuló gyakorlat.

M.2.21.2. A személyi feltételek folyamatos biztosíttósága

A vezető oktatók mindegyike tudományos fokozattal és évtizedes oktatói gyakorlattal rendelkezik, és az Egyetemhez akkreditált, az oktatók 2/3-a szintén főállásban foglalkoztatott tanár, és akkreditációs nyilatkozatuk szintén az Egyetemhez köti őket.

M.2.21.3. Az infrastrukturális feltételek biztosíttósága

Az elméleti képzéshez szükséges objektumok az Egyetemen adóttak, a gyakorlati foglalkozáshoz szükséges infrastrukturális háttér a Magyar Honvédség biztosítja.

M.2.21.4. A hallgatók tudásának, készségeinek, ismereteinek mérése

A hallgatók tudásának mérése elsősorban a hagyományos értékelő rendszeren keresztül valósul meg. Az intézet a vizsgák befejezésével közvetlenül értékeli az eredményeket. Végzős hallgatók az ellenőrzés időpontjában még nem lévén diplomatervek még nem készültek, záróvizsga nem volt.

M.2.22. Védelmi vezetésttechnikai rendszerszervező mesterszak

A szakon a képzés 2007-ben indult 20 fővel levelező formában, akik már a látogató bizottság helyszíni munkájának befejezése után, 2009-ben végeztek, rajtuk kívül 2009-ben felvettek 32 főt.

M.2.22.1. Tananyag tartalom

A tananyag vezetésttechnikai-informatikai képzést biztosít.

M.2.22.2. A személyi feltételek folyamatos biztosíttósága

A jogszabályok szerint szükséges oktatói létszám és minőség biztosított

M.2.22.3. Az infrastrukturális feltételek biztosíttósága

Az Egyetemen a tantermi és informatikai infrastruktúra biztosított.

M.2.22.4. A hallgatók tudásának, készségeinek, ismereteinek mérése

A hallgatók tudásának mérése elsősorban a hagyományos értékelő rendszeren keresztül valósul meg. Az intézet a vizsgák befejezésével közvetlenül értékeli az eredményeket. Végzős hallgatók az ellenőrzés időpontjában még nem lévén diplomatervek még nem készültek, záróvizsga nem volt.

M.2.23. Védelmi igazgatási mesterszak

A szakon a képzés 2009-ben fog indulni.

M.2.23.1. Tananyag tartalom

A tananyag az alapképzési szint ismeretanyagára épül, és a koncentrikus tananyag-elrendezés elvének megfelelően magasabb szinten, több matematikai és tudományos módszertani ismeretet igénybe véve, a tervezésre és a folyamatszervezésre koncentrálnak újra tárgyalja és más megvilágításba helyezve kiegészíti az alapképzési szak tananyagát.

M.2.23.2. A személyi feltételek folyamatos biztosíthatósága

Személyi feltételeit a védelmi igazgatási oktatást végző tanárok adják (lásd feljebb).

M.2.23.3. Az infrastrukturális feltételek biztosíthatósága

A képzéshez szükséges tanterem, előadóterem és laboratóriumok a szak rendelkezésére állnak, azok berendezése a követelményeknek megfelel, átlagosan jó színvonalú. A tanterem felszerelése biztosítja a korszerű oktatástechnikai eszközök alkalmazását, a hatékony oktatás-módszertani elvárások kielégítését.

M.2.23.4. A hallgatók tudásának, készségeinek, ismereteinek mérése

A képzés még nem indult el.

M.2.24. A védelmi igazgatási, valamint a had- és biztonságtechnikai mérnök alapszak (BSc) Ózdra kihelyezett képzése

A Bizottság dokumentum vizsgálattal, helyszíni ellenőrzéssel, valamint a város állami és intézményi vezetőivel lefolytatott konzultációkkal értékelte a székhelyen kívül folyó képzést. A MAB döntésének megfelelően 2007-től együttműködési megállapodás biztosítja a jogi feltételeket a kihelyezett képzésre Ózdon a védelmi igazgatási, valamint a had- és biztonságtechnikai mérnök alapképzésre.

Az Ózdra kihelyezett képzésnek nagy jelentősége van a térség fejlődését illetően, A megállapodás értelmében az Önkormányzat biztosítja a képzés helyszínét, illetve az oktatáshoz szükséges infrastrukturális feltételeket, ebbe beleértve a berendezési tárgyakat, valamint az oktatási eszközöket is. A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem feladatai közé tartozik a képzések meghirdetése, a felvételi eljárások lefolytatása, a képzéssel és a hallgatói jogviszonnal kapcsolatos adminisztráció végzése, az oktatók biztosítása, a Volán Humán Zrt. végzi a hallgatók „toborzását”.

Az Ózdon folyó oktatás képzési követelményei teljes mértékben megegyeznek a Budapesten folytatott képzésben meghatározottakkal. A tanterv, illetve a tananyag szintén teljes azonosságot mutat a budapesti campuson folyó képzéssel. Jellemző, hogy a szakokon az átlagosnál nagyobb létszámban oktatnak „külső” előadók.

Az oktatás infrastrukturális feltétele, valamint a könyvtári (városi) és informatikai háttér biztosított. Az oktatás bázisa egy kitűnő karban lévő új állagú épület, ahol a legmodernebb oktatástechnikai eszközök is rendelkezésre állnak. A gyakorlati képzésekben fontos szerepet töltenek be a helyi gyárak, üzemek, vállalatok, valamint jelentős tényező Miskolc közelsége is. A helyi önkormányzatok saját beiskolázású hallgatóik költségeit átvállalják, de az is mérhető, hogy esetenként helyi vállalkozók is támogatást nyújtanak a tanulmányokhoz.

M.2.25. A Szolnoki Repülő és Légvédelmi Intézetnél folyó képzések

A Szolnoki Repülő és Légvédelmi Intézetnél a ZMNE karainak, tanszékeinek és oktatásbiztosító szervezeteinek, a szolnoki Repülő és Légvédelmi Intézet infrastruktúrájának felhasználásával folyik a felsőfokú végzettségű katonai repülőszakemberek alap-, tovább-,

illette átképzése. A bolognai folyamat bevezetésétől kezdődően az intézetnél *had- és biztonságtechnikai* (közlekedési-) mérnök szakokon, 2 szakirányban (repülőműszaki és légiközlekedési) folyik képzés. A szakirányokon belül 4 specializáció jelenik meg mégpedig a sárkány hajtómű, az avionika, a repülés irányító és a repülő hajózó, melyeken belül további kilenc modul található (repülőgép sárkány- hajtómű, helikopter sárkány-hajtómű; fedélzeti automatikus rendszerek, fedélzeti rádió-lokátor; fedélzeti fegyverzet, légiforgalmi irányító, vadászirányító, repülőgépvezető, helikoptervezető).

Mivel a honvédelmi tárca felsőfokú repülőmérnökök iránti igénye alacsony, valamint profilon belül a mérnöki modulok száma nagy (7 modul), ezért a beiskolázások is ciklikusak és kis létszámúak. A felsőfokú képzés mellett az intézet végzi felső- és középfokú végzettségű katonai repülőszakemberek alap-, tovább-, illetve átképzését.

M.2.25.1. Tananyag tartalom

A tananyag tartalmával és az alapképzés problémáival a jelentés II.1.13 alfejezete „A Szolnoki Repülő és Légvédelmi Intézetének sajátosságai” foglalkozott.

Az elvárt oktatási célok elérésének feltételrendszerében a bizottság problémaként értékeli a Gripen repülőgép vásárlási szerződés keretében kapott oktatási támogatás színvonalát. A helyszíni tájékoztatás alapján az Intézet oktatói lehetőséget kaptak arra, hogy részt vegyenek a típusátképző tanfolyamokon, azonban – értékelésük szerint – a Svédországban oktatott ismeretek minősége nem éri el a felsőfokú oktatás elvárásait. Mivel a Gripen a Magyar Honvédség első úgynevezett IV. generációs (software alapon épített repülőgépe), ezért a típuson alkalmazott műszaki megoldások oktatása elengedhetetlen ahhoz, hogy a hallgatók hosszú távon is versenyképes tudással rendelkezzenek.

M.2.25.2. A személyi feltételek folyamatos biztosíthatósága

Az intézetnél 2 fő rendelkezik CSc, 10 fő PhD tudományos fokozattal. Jelenleg 4 fő folytat doktoranduszi felkészülést, 9 fő pedig nem rendelkezik tudományos fokozattal

A szolnoki bázison jelenleg is folyó felsőfokú oktatási formák:

- nappali 4 éves alapképzés (BSc) gépész-, közlekedési-, villamos-, had és biztonságtechnikai mérnöki valamint katonai vezetői (államilag finanszírozott);
- levelező 4 éves alapképzés (BSc) gépész-, közlekedési-, villamos- mérnöki (kölségtérítéses);
- doktorandusz képzés;
- akkreditált felnőttképzés.

M.2.25.3. A hallgatók tudásának, készségeinek, ismereteinek mérése

A hallgatók tudásának mérése elsősorban a hagyományos értékelő rendszeren keresztül valósul meg. A hallgatóktól származó információ szerint az oktatók minden esetben szigorúan betartják a vizsgákra vonatkozó általános szabályokat. A diplomamunkák bizottság előtt történik, társelnöke mindig egy, a felhasználót képviselő elismert külső szakmai vezető személy. A vizsgák nyilvánossága biztosított, a tapasztalatok az oktatás folyamatába beépítésre kerülnek.

M.2.26. Javaslatok a ZMNE BJKMK szakjaira vonatkozóan, melyek nem esnek jelen akkreditálás alá

Katonai gazdálkodási alapképzési szak

- A szak – főleg a pénzügyi szakirány – a leginkább kompatibilis a megfelelő polgári szakmákkal az Egyetem által oktatott szakok közül, ezért célszerűnek tűnik a polgári képzés beindítása.
- Azért, hogy az idősebb állomány fokozatos nyugdíjba vonulása következtében veszélybe ne kerüljön a szak akkreditációja (amely jelenleg megfelel a követelményeknek) folytatni kell a fiatal tanárok tudományos munkájának segítségét és ösztönözni kell őket a tudományos fokozat megszerzésére.
- A nemzetközi gyakorlatok segítségével nem csak az Egyetem, hanem az egész Magyar Honvédség nemzetközi megítélése jelentősen javulhat, ezért lehetőleg még több nemzetet is be kell vonni a tevékenységbe.

Védelmi igazgatási szak

- Az intézet által kitermelt bevételnek a Kar és az Egyetem túl nagy részét vonja el, ami az intézet motiváltságát rontja, felül kell vizsgálni a forráselosztás jelen rendszerét.
- Tovább kell szélesíteni szak nemzetközi kapcsolatait és azt ki kell terjeszteni az összes szakirányra.
- Az oktatási spektrum kiszélesedését nem követte a minőségbiztosító rendszer fejlesztése. Az önértékelések (alap-, ill. mesterszakok) túlságosan általánosak, hiányoznak a konkrét mutatók (kivétel az oktatókról szóló statisztika). Ezt igazolja a CSWOT analízis is. A rendkívül ambiciózus tervek megvalósítása nem nélkülözheti a minőségbiztosítási rendszer erősítését, a kutatási fejlesztési tevékenység javítását
- A teljes munkaidőben foglalkoztatott oktatók számát összehangba kell hozni a szak hallgatói létszámával. Meg kell teremteni az egyenletes óraterhelést, elő kell segíteni a tudományos kutatást a szak teljes spektrumában.
- El kell érni, hogy az önkormányzati védelmi igazgatási szakirányon szerzett végzettséget elfogadják a „Közigazgatási alapvizsga” kiváltására.

Szolnoki Repülő és Légvédelmi Intézetnél folyó képzések

- A szakmai tantárgyakra való felkészüléshez az alapozó tárgyak óraszámát illeszteni kell.
- Meg kell teremteni a Magyar Honvédségnél rendszeresítésre kerülő korszerű repülőgépek és helikopterek oktatási bázisát és be kell építeni az új ismereteket az oktatásba.
- Kezdeményezni kell a fenntartónál a Gripen repülőgépről szóló szerződés módosítását, hozzáférési lehetőséget teremtve a felsőfokú képzéshez elengedhetetlen színvonalú információkhoz .